

MOTIONER

TILL DISTRIKTSSTÄMMAN 2021
CENTERPARTIET STOCKHOLM STAD

INNEHÅLL

1	Motioner med kommunal och regional bäring	4
1.1	Angående anpassad elevhälsa när skolan flyttar hem till eleven	4
1.2	Odlingslotter till stockholmarna	7
1.3	Öka kvalitetstänkandet vid planering av nya bostadsområden. TÄNK OM! TÄNK NYTT!.....	9
1.4	Inför samordnad varudistribution.....	12
1.5	Motionsförslag Grön Förtätning och Levande Centrum	13
2	Motioner till partistämman 2021	15
2.1	Motion angående anpassad elevhälsa när skolan flyttar hem till eleven	15
2.2	Trygg sjukvård präglad av kontinuitet, kvalitet och personligt bemötande.	18
2.3	Satsa på en välfungerande sjukvård med Primärvården som bas	20
2.4	Utred Norrtäljemodellen för bättre samverkan kommun och landsting.....	22
2.5	Modellering av Sveriges elförsörjning.....	23
2.6	Prioritering av bioenergi	27
2.7	Trygga miljöer för alla	30
2.8	Motion om Rätten att bo tryggt på äldre dar	32
2.9	Gör dagsboten till vad den avsett att vara.....	34
2.10	Heltäckande genomgång av pensionssystemet	35
2.11	Seniorernas inflytande och prioritering av äldrefrågorna inom Centerpartiet.....	36
2.12	Den webbaserade plattformen Min pension.se	38
2.13	Kultur skall vara för alla	40
2.14	Förebyggande och hälsofrämjande insatser förlänger livet	42
2.15	Stärk kulturens viktiga roll för hälsan	44
2.16	Stärk forskning och utbildning inom folkhälsa och äldreomsorg.....	45
2.17	Bättre förutsättningar för kulturella och kreativa näringar	47
2.18	Motion om utbildnings nivån på eftergymnasial utbildning.....	50
2.19	Inför en Folkhälsomiljard	51
2.20	Hållbara städer.....	53
2.21	Kultur och kreativa näringar	60
2.22	Bostäder.....	62
2.23	Motion om Koldioxidsänkor, som en del av utsläppshandeln	66
2.24	Nationella prov	68
2.25	Motion om att Förbättra kompetensförsörjningen i skolan	70
2.26	Stärkt resursfördelningsprocess i skolan	73

2.27	En grym idé och Centerpartiet - Hur ska Centerpartiet vinna valet 2022?	75
2.28	Avskaffa flerbarnstillägget	90
2.29	Integration och inkludering i Järva.....	91
2.30	Motion om ökade kommunala sanktionsmöjligheter.....	96
2.31	Rösträtt 16	98
2.32	Motion om plaster i kretsloppsperspektiv.....	100
2.33	Motion om Kryptovalutors energianvändning.....	103
2.34	Motion om Socialt Bostadsbyggande	104
2.35	Punktskatt på varor innehållande socker	109
2.36	Avveckla Bromma Flygplats och bygg bostäder	110
2.37	Motion om ett förstärkt och utvecklat skolval	111
2.38	Motion om införande av Kommunpolis.....	117
2.39	Motion om bostadsköer	118
2.40	Så ska vi vända våra utanförskapsområden.....	121
2.41	Stärk preventionen mot hiv i Sverige.....	129
2.42	Säkerställ nya regler för bloddonation	131
2.43	Ge rätt till egenidentifierat kön	133
2.44	Reell familjepolitik för fler verkliga familjer.....	134

1 MOTIONER MED KOMMUNAL OCH REGIONAL BÄRING

1.1 ANGÅENDE ANPASSAD ELEVVÄLSA NÄR SKOLAN FLYTTAR HEM TILL ELEVEN

Syfte

Syftet med anpassad elevhälsa är:

- Att lärare online lättare ska kunna identifiera psykiska hälsoproblem hos sina elever
- Att tillgängliggöra resurser för online-eleven
- Att skolorna har riktlinjer för att hantera psykisk hälsa och online-elevens resultat

Bakgrund

Den psykiska ohälsan bland elever ökar i Stockholm (Källa: SKR).

Och ansvaret för barn och ungas välmående i Stockholm är utspritt på flera olika verksamheter. Det gäller framför allt förskola, skola inklusive elevhälsa, socialtjänst, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagningarna.

I Stockholms län får idag cirka två procent av länets barn och unga stöd och behandling genom första linjen (hjälp i ett tidigt skede vid lindrigare psykisk ohälsa hos barn och unga) som ligger utanför skolan och elevhälsan. Men behovet av insatser genom första linjen är stort och ökar.

Samtidigt råder en utbredd enighet politiskt om att tillgängligheten borde öka och att fler barn och unga bör nås av insatserna som redan görs idag i Stockholm. Den länsgemensamma satsningen har som mål att bidra till att fler barn får stöd och behandling inom första linjen för barn och ungas psykiska ohälsa.

För Sverige genomförs inom ramen för Januariavtalet en utredning om hur samordningen ska stärkas kring barn- och ungdomshälsan som ska vara klar senast 1 maj 2021. Och det finns många bra exempel runt om i Sverige på insatser som sker i syfte att skapa en samlad barn- och ungdomshälsa med fokus på första linjen.

När det gäller elevhälsan i skolan är det rektorn som är ansvarig. Rektorn har en avgörande roll för att organisera ett effektivt och stabilt barn- och elevhälsoarbete. Här avgör tillgänglighet till skolsköterska, kurator och psykolog. Dels när det gäller förebyggande insatser, men också när det gäller att öka kunskapen om psykisk ohälsa.

Psykisk ohälsa är omgärdat av stigmatisering som ofta beror på okunskap och fördomar baserade på historiska missuppfattningar.

Skolorna delar idag på resurserna skolsköterska, kurator och psykolog vilket ökar utmaningen för en stabil barn- och elevhälsa. Skolorna behöver hjälp med att utveckla verktyg där eleven tar kommandot över arbetet med sin psykiska hälsa för att stötta i utbildningen.

Och då skolan på grund av Coronaviruset har flyttat hem till eleverna har det blivit svårare för skolan och elevhälsan att upptäcka och motverka psykisk ohälsa på ett tidigt stadium, och arbeta förebyggande. Därför är det viktigt att skolan uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för online-elever gällande psykisk hälsa. Och har ständig vaksamhet när det gäller att hålla studenter informerade om tillgängliga psykiska resurser.

I en traditionell klassrumsmiljö har skolan möjligheten att visuellt observera elever och interagera ansikte mot ansikte. Denna direkta kontakt med elever gör det möjligt för lärare att uppfatta psykiska varningssignaler som försämring av hygien, senfärdighet och frånvaro, humörsvängningar, bisarra beteenden och förändrade nivåer av uppmärksamhet.

I utbildningsmiljöer online saknas den direkta sensoriska kontakten mellan elever och lärare. Således behöver online-elever och online-lärare:

- strategier för att identifiera psykiska hälsoproblem hos eleven
- tillgängliga resurser för att erbjuda online-eleven
- institutionella riktlinjer för mental hälsa och online-elevens resultat

Förslag till beslut är

att Centerpartiet Stockholm arbetar för att Region Stockholm utformar digitala tjänster i form av en guide innehållande psykiska resurser som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för online-elever och online-lärare gällande psykisk hälsa.

Guiden omfattar:

Föranmälningstjänster

-att på webbsidorna som beskriver online-program och kurser läggs självbedömningsverktyg ut för elever för att utvärdera deras beredskap för online-program. Fokus här ligger på de personliga egenskaper och arbetsvanor som krävs för att lyckas online och kan hjälpa till att förebygga problem efter det att kursen startat.

Elever med störst sannolikhet att inte slutföra online-kurser är de som är mindre motiverade, har mindre stabila hemstudiemiljöer och mindre datorförtroende jämfört med framgångsrika online-elever. Detta är faktorer som kan stressa en online-elev och leda till psykiska svårigheter när kursen fortskrider.

Utbildning i mental hälsa

-att ge länkar till artiklar om frågor som är gemensamma för elever (t.ex. stress, trötthet, depression, ångest, ätstörningar, missbruk)

Kristjänster

-att visa framträdande onlinetjänster och telefonnummer för kris- och / eller självmordshotline

Självhjälptjänster

-att ge tillgång till verktyg för självutvärdering, med tillhörande artiklar om strategier för att hantera vanliga psykiska problem

Hänvisning till funktionsnedsättning-tjänster

-att ge länkar till var elever med funktionsnedsättning ska vända sig. Online-elever som är nya kan ha tidigare oadresserade funktionsnedsättningar som uppmärksamhetsstörning eller inlärningssvårigheter

Rådgivning

-att ge länkar till ett rådgivningscenter och ange tydligt vilka tjänster som är / inte är tillgängliga för online-elever. Återkopplingskanaler måste finnas på plats för att försäkra att elever eller lärare som gör förfrågningar om tjänster får ett personligt svar

Motionär: Lars Norén

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen delar motionärens övergripande bild av läget när det gäller den växande psykiska ohälsan bland unga. Den beror på många faktorer och det är komplext att förstå alla samband och sätta in rätt insatser i tid.

Skolan är den verksamhet som möter alla och är ur det perspektivet en viktig plats för att upptäcka och ge stöd och ingång till vård där det behövs. Ansvar är uppdelat mellan kommun och region i hela kedjan och det finns klara brister i hur samordningen fungerar. Det har det grönbåa samarbetet i båda parlamenten i Stockholm uppmärksammat och givit vår förvaltning i uppdrag att undersöka hur en samlad lättillgänglig ingång till elevhälsa kan se ut som eleven och föräldrar kan ha tillgång till utanför skoltid och online för att snabbt kunna söka hjälp och slussas rätt snabbt. Den ska givetvis inte ersätta det lokala arbetet utan vara sammanflätat.

Det är värt att notera att Centerpartiet inom ramen för Januariavtalet också förhandlar fram en nationell satsning för ett mer effektivt och tillgängligt arbete för att motverka psykisk ohälsa där unga är en särskilt utpekad målgrupp. Det blir viktigt att hitta vägar för samordning mellan detta och arbetet lokalt.

Corona-pandemin har varit en stor omställning för skolan och som motionären uttrycker har det varit svårare för både lärare och elevhälsa att kunna följa eleverna på nära håll för att upptäcka tecken på ohälsa. Samtidigt kan distansen ibland ha gjort det lättare att snabbt ta enskilda samtal med elever som behöver det när det väl blivit tydligt att behovet finns. Det finns många nyttiga lärdomar att dra av dessa erfarenheter som kan användas för utveckling av elevhälsans metoder då det är troligt att undervisning i digital miljö och på distans kommer att bli mer vanligt framöver i en mer flexibel skola och inför kommande liknande omställningar.

Det finns stora behov av att utveckla fler verktyg, men de får samtidigt inte göras till för stora system som inte har en rimlig chans att sjösättas inom rimlig tid och till en kostnad som tränger ut elevhälsan på andra sätt. Metoderna måste vara evidensbaserade och som distrikt kan vi ge en inriktning och mål, men lämna den detaljerande utformningen till respektive organisation att lösa.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
- Att avslå att-sats 2
- Att avslå att-sats 3
- Att avslå att-sats 4
- Att avslå att-sats 5

Att avslå att-sats 6

Att Centerpartiet Stockholm stad i samverkan med Region Stockholm utformar tillgängliga tjänster som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för elever och lärare gällande psykisk hälsa.

Att huvudinriktningen ska vara att det sker i digital miljö för att fungera vid distansundervisning samt att den integreras med skolornas och regionens organisation och vårdkedja för skolelever.

1.2 ODLINGSLOTTER TILL STOCKHOLMARNÄ

Motion om att förvandlar vissa delar av gräsmattorna i Stockholmstad till små odlingslotter!

TRYCKET PÅ STOCKHOLMS KOLONILOTTER ÖKAR!

FLERA TUSEN SVENSKAR STÅR I KÖ FÖR ATT FÅ SIG EN LITEN PLÄTT ATT ODLA SIN MAT på .

Som att odla grönsaker, potatis, örter m.m.

I denna vackra stad och inte minst på Östermalm finns det stora arealer mark står outnyttjade!.

Visserligen är dessa arealer beklädda med gröna gräsmattor och det hela är fint att beskåda och det ser trevligt ut!

Mennn, och om vi ska värna om vår gemensamma miljö och natur och minska åverkan på den, ska vi vara medvetna om att det kostar på ,att underhålla de här gräsmattorna. Det kostar både naturresurser i form av kemikalier som ska hålla ogräset borta , maskiner som ska ansa och manskäp som ska sköta det hela, och inte minst stora mängder färsk vatten för att bevattna dessa.

Förenä nöje med nytta!

Välkomna de småkrypen som värnar om vår gemensamma miljö!

Humlan pollinerar fruktträd och bärbuskar. Maskar och andra småkryp luckrar upp jorden och ger bättre skördar. Getingar matar sina larver med flugor. Nyckelpigan frossar på bladlöss... och osv. och så vidare..

Om Stockholmstad beaktar dem ovannämnda synpunkter och på allvar fundera på hur man på bästa sätt gör slag i saken, se över de här stora arealer som är och sedan decennier står outnyttjade, och istället förvandla de till smålotter och fördela de till de intresserade invånarna så vinner alla på detta. Humlorna och bina mm kommer tillbaka och pollinerar fruktträden, små kryp luckrar upp jord och gör den levande. Invånarna kan odla sina smålotter med det de önskar äta av (närodlad delar av sin föda) och förhoppningsvis kommer många parter att vinna på det!

Eller Gör åtminstone som England har gjort på vissa ställen i sitt land!. De har slutat klippa gräsmattorna i delar av sin offentliga miljö och förvandlat dessa till små ängar!

Motionerar yrkar:

Att centerpartiets kommungrupp verkar och påverkar politiken för att förvandlar vissa delar av gräsmattorna i Stockholmstad till små odlingslotter som invånarna kan nyttja!

Att åtgärder vidtagas för att vissa delar av gräsmattorna görs om till små odlingslotter och därmed minska miljöpåverkan som gräsmattorna i viss del är orsak till.

Att motionen antas i sin helhet.

Motionär: Nada Quttaineh- Alami

Distriktets utlåtande:

Motionären lyfte en viktig fråga om det stora intresset av kolonilotter, stadsodling och möjligen till att själv odla i urbana miljöer. Likaså lyfts vikten av pollinering och hur odling bidrar till bättre ekologiska förutsättningar i staden.

Möjligheten att odla i stadsmiljö är en viktig och uppskattad tradition i Stockholm. Det är också ett uppskattat inslag i stadsmiljön och en verksamhet som bidrar till att skapa en stark lokal känsla och nya möten mellan människor. Även stadens verksamheter, exempelvis förskolor och äldreboenden, har i dag tillgång till odlingsmöjligheter vilket både bidrar till kunskap, glädje och möten över generationerna.

Centerpartiet i Stockholm har sedan länge verkat för en stadsutveckling som bidrar till ekologisk mångfald. Vi arbetar också aktivt för att skapa innovativa lösningar för odling, exempelvis genom att nyttja stadens tak. Parallellt driver vi också frågan om att nyttja ytor och platser som idag står tomma och övergivna, s.k. Wasted Space.

Att arbete för att öka stadens möjligheter att erbjuda odlingsmöjligheter ligger väl i linje med den politik som Centerpartiet i Stockholms driver. Motionären lyfter Östermalm som ett gott exempel och sannolikt finns möjligheten att arbete stadsövergripande i frågan och inkludera samtliga stadsdelar.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen.

Att arbeta för ett stadsövergripande odlingslyft i hela Stockholm

Att verka för säkerställandet av öronmärkta ytor för stadsodling och innovativa odlingslösningar i tidiga skeden i stadens planarbete

1.3 ÖKA KVALITETSTÄNKANDET VID PLANERING AV NYA BOSTADSOMRÅDEN. TÄNK OM! TÄNK NYTT!

Sverige och världen har det senaste året genomlidit en av vår tids värsta pandemier med 12 713 döda i Sverige och 3 852 i Stockholmsregionen fram till den 23 februari 2021. Alla hoppas nu på att vaccinationerna ska ta fart så att samhället och dess innevånare kan återgå till det vanliga livet. Vad vi än hoppas och önskar så kommer ingenting att vara sig likt efter denna covid-19 pandemi och en klimatkris som gör sig alltmer påmind. Ett varmare klimat kräver att vi värnar och integrerar fler träd och grönområden i hela kommunen. Vi måste tänka om och tänka nytt. Detta gäller inte minst stadsplaneringen i Stockholms stad och stockholmsregionen som helhet. Ett scenario kan vara att hemarbete/arbete från annan ort blir mycket vanligare, där man besöker en fysisk arbetsplats någon gång i veckan eller ännu mer sällan. De arbetsgivare som inte ställer upp på detta kommer att få svårt att rekrytera kunnig och erfaren personal. Redan nu kommer det signaler om att företag låter personalen själv få välja hur och var man arbetar. Ja, t.o.m. hela världen är öppen.

I och med att man inte behöver infinna sig på en fysisk arbetsplats varje dag kan många tänka sig att flytta ifrån Stockholms stad ut i regionen men även till andra regioner och kommuner i landet. Att långpendla är inget problem då man inte behöver göra det varje dag. Man ser fördelarna med billigare, större marknära bostäder, som villor och radhus samt bättre luft och mindre buller. Men framför allt hägrar en bättre boendemiljö inte minst för barnen med grönska - grönområden in på knutarna.

Den kraftiga inflyttningen har nu brutits och fler flyttar ifrån än till Stockholm. Enligt en ny analys av SCB-statistik från Stockholms Handelskammare flyttade 5 596 fler personer ut ifrån än in till Stockholms län under 2020. (DN 23/2-21)

Eftersom många uppmanats, att i den mån det går, arbeta hemifrån under den här pandemin har många insett behovet av större bostad och efterfrågan på villor och radhus har ökat. Dessutom uppskattar man möjligheten till utevistelse i omgivningen - närområdet. Trycket på våra naturreservat och grönområden har aldrig varit större.

När fler och fler jobbar hemifrån behövs inte lika många och stora kontorsfastigheter. Det är heller ingen självklarhet att kontoret/den fysiska arbetsplatsen behöver ligga i Stockholm. Våra sätt att göra inköp har även förändrats och behovet av affärslokaler kommer troligen även de att minska. Dessa kontors-/affärslokaler kan då byggas om till bostäder.

Att bygga på redan hårdgjord mark är en fördel, då man inte förstör befintlig grönvegetation. Här måste man dock planera och anlägga än mer grön vegetation med fler växter, träd etc. och andra miljöer som är viktiga för de boende. Ju fler lägenheter - ju större gröna ytor måste till i bostadsområdet. Ett komplement och extra tillskott vid all byggnation är, att i större utsträckning utnyttja tak och fasader för "gröna trädgårdar" och solpaneler. Den arkitektoniska utformningen av byggnaderna i övrigt är också viktig.

Bra underhållna villor i förorten rivs för att ge plats för ny och mycket tät bebyggelse ofta p.g.a. byggherrars vinstintresse och inte för att lösa bostadsbristen. På senare tid har även bortsprängning av viktiga bergsområden skett. Här i Älvsjö-Långsjö (Lingonbacken och nu Skallbaggestigen) är detta på gång. Sår i naturen som aldrig går att återställa. Den biologiska mångfalden minskar och djurs möjlighet att ta sig till reproduktionsområden försvåras. Vår natur har en mycket stor läkande förmåga och kan motverka psykisk- och fysisk ohälsa genom dess förmåga att rena luft, inbjuda till fysisk aktivitet och samvaro. Därför är det viktigt

att skydda och bevara de gröna miljöer som finns. Det som nu sker bl.a. här i området är ohållbart och helt fel. Tänk om! Tänk nytt!

Allmänheten, förvaltningar och nämnder inbjuds genom samråd och remissförfarande att yttra sig om både små och stora byggplaner och det är bra. Tyvärr ser man aldrig eller sällan att man i det fortsatta planeringsarbetet tagit hänsyn till befogad kritik och ändringsförslag. Detta undergräver medborgarnas vilja till samarbete, då det upplevs som meningslöst att yttra sig. På sina ställen har man rivit eller planerar att riva fullt fungerande stora moderna byggnader/kontorshus. I ett hållbart samhälle borde det vara en självklarhet att återanvända/förändra fullt fungerande befintliga byggnader i stället för att riva dem.

Vid renoveringar och rivningar kasseras alltför mycket användbart byggmaterial och utrustning som skulle kunna återvinnas/-återanvändas. Kommunen borde här initiera någon form av återvinning. Kanske ett arbetsmarknads- och /eller integrationsprojekt. Den stadsplanering som nu sker i Stockholms stad, men även i andra kommuner i regionen, prioriterar antalet lägenheter framför en bra miljö för människorna som ska bo där. "Ju högre och tätare mellan husen, ju bättre anser man tydligen att det är".

Arkitekt Tor Edsjö, "som också är talesperson för nätverket Bums, Barns utemiljö i staden, anser att den efterfrågan på lägenheter som funnits under 2010-talet har bidragit till att mängden lägenheter prioriterats framför mängden parker eller fria ytor. Det höga och täta idealet har också möjliggjorts av många års uppluckring av tvingande regler i byggandet. Alltifrån ljusförhållanden till storlekar på förskolegårdar och parker omges i dag av rekommendationer, snarare än av regler. Och vad uteblivna reglerna lett till är tydligt enligt Tor Edsjö". (DN 7/1-21) Det framhålls att det är miljösamt att bygga högt och tätt. Detta kan i högsta grad diskuteras och det är många, som hävdar motsatsen. Tänk om! Tänk nytt!

Förskolor byggs ofta på nedre botten i bostadshusen, dit solen aldrig når då de höga skyskraporna skuggar, med minimal gård som oftast ska delas med de boende. T.o.m. barnens sandlådor måste ibland tas bort eller byggas in då "virvelvindarna" som uppstår i de smala gångarna mellan huskropparna, rör upp sanden. Gröna miljöer finns det inte plats för. Ska du njuta av någon grön lunga eller bara några träd så får du ta dig därifrån. För att klara av förväntade klimatförändringar med höga temperaturer måste natur och grönt få ta en större plats och integreras bättre i vår stadsplanering.

Förutom bristen på natur saknar dessa mycket höga täta områden ofta skolor, möjlighet till idrott och rörelse, naturliga mötesplatser, kulturaktiviteter och service för att nämna några. Med denna täta skyskrapefilosofi bygger vi in otrygghet och risk för stor ohälsa för den enskilde individen med stora kostnader för regionen och kommunen.

Över huvud taget verkar man inte ta hänsyn till människors behov och underlätta en god folkhälsa. Hur kan man annars bygga ex. ett hus så nära en bergvägg, att om man öppnar fönstret, om det går, så kan man känna på bergväggen. Man måste vara stark, orädd och ha ett bra psyke om man ska bo på det sättet. En god folkhälsa måste alltså genomgå vårt tänkande och handlande. Tänk om! Tänk nytt!

Om vi önskar att Stockholm ska behålla sina framåtsträvande medborgare och attrahera nya företag måste vi bygga olika typer av bostäder och områden med lägenheter som efterfrågas, där man har möjlighet att utvecklas, trivas och behålla en god hälsa. Kommer inte den här

tvivelaktiga stadsplaneringen att ändras kommer få människor att vilja flytta hit med stor risk för nya utanförskapsområden, dålig folkhälsa och folkhälsogap.

Med anledning av detta yrkar jag:

Att Centerpartiet nu tar ledningen, ökar kvalitetstänkandet och säger nej till tvivelaktig bostadsplanering och byggande. Tänk om! Tänk nytt!

Att Centerpartiet omprövar befintliga (ej genomförda)/nya byggplaner med tanke på människors välmående, klimat och miljö, hållbarhet och troliga förändringar i beteende och behov av bostäder

Att motionen även överlämnas till Centergruppen i Region Stockholm

Motionär: Evy Kjellberg

Distriktets utlåtande:

Motionären lyfter vikten av kvalitativt och ansvarsfullt byggande av bostäder och varsam förtätning för att undvika otrygghet, hälsa och dålig trivsel.

Stockholm ska vara en grön och levande miljö för alla och stadens stadsutveckling ska hela tiden sträva mot bovänliga miljöer som präglas av attraktivitet, välmående och trygghet. En stadsplanering som tar hänsyn till människors hälsa är avgörande för utvecklingen av en stad som fler vill bo i.

Centerpartiet i Stockholm arbetar aktivt med att skapa trygga, levande och attraktiva områden, vilket väl genomsyrar vår ställning i stadsbyggnadsfrågor. Det är viktigt att hela tiden uppmärksamma alla de frågor som är kopplade till byggandet av en stad, däribland hälso- och trygghetsfrågor. Hur vi planerar flöden, skapar förutsättningar för interaktion mellan människor och undviker otrygga platser är komponenter som skapar en inkluderande och attraktiv stad, för fler.

Det är viktigt att Centerpartiet är ett förtroendebärande parti som både möter stadens ambitiösa bostadsmål och samtidigt säkerställer våra lika högt uppsatta mål och levandemiljöer. Därför är det avgörande att vi hela tiden uppmärksammar dessa frågor i tidiga skeden, exempelvis vid markanvisning och detaljplanering av nya stadsdelar och bostadsområden, och utveckling av stadens befintliga bostadsbestånd.

Stockholm har mycket att lära av sin historia inom stadsbyggnad. Men vi har också många projekt vi som stad och inte minst Centerpartister kan vara stolta över. Vi är en av världens attraktivaste och mest välmående huvudstäder just därför att vi har skapat en stad som många vill bo i. Vi har således ett arv vi måste bevara, men också våga utveckla så att Stockholms fortsätter en stad som fler söker sig till, och inte ifrån.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i motionens intentioner

1.4 INFÖR SAMORDNAD VARUDISTRIBUTION

Ett antal Södertörnskommuner har gått ihop i ett gemensamt samarbete kring samordnade varutransporter till kommunala verksamheter. Vinsten med samordningen är stor. Förutom miljövinsterna och en lugnare arbetsmiljö så ökar trafiksäkerheten med färre bilar på vägarna och runt skolor. Vi tycker att upplägget går i linje med Centerpartiets ambition om minskade utsläpp och minskad trängsel på gatorna. Ett samarbete av det här slaget skulle gynna Stockholm Stad.

Vi föreslår:

Att införa samordnad varudistribution för Stockholms samtliga kommunala verksamheter

Motionär: Daniela Sameland

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen vill börja med att tacka motionärerna för en bra och intressant motion.

Stockholm stad har idag en problematik med trängsel i gatuutrymmet som kommer att öka i takt med att staden växer och behovet av transporter ökar. De senaste tio åren har folkmängden i Stockholms stad ökat med 145 000 personer och under de närmsta tio åren prognostiseras befolkningen öka med ytterligare 118 000 personer. År 2022 väntas antalet i befolkningen ha passerat en miljon.

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen har flera scenarion för hur behovet av transporter och gods kommer att se ut i stockholmsregionen i framtiden. I den identifierades befolkningstillväxten som den huvudsakliga drivande faktorn för ökade godsvolymer, men även trender som innovationer och teknisk utveckling bedöms kunna påverka godstransporternas utveckling och i detta fall i form av dämpande effekter. Bland annat visar prognoserna att trafiktillväxten för lastbilar förväntas vara större i Stockholm än i riket som helhet fram till 2040 och detsamma gäller för perioden 2040 till 2060.

I Stockholms stads miljöprogram för perioden 2020-2023 skriver staden att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar, där staden intar rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad.

Transporterna står idag för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm. Av dessa utsläpp utgör vägtrafiken cirka 80 procent. För transporterna gäller det nationella etappmålet att minska växthusgasutsläppen med minst 70 procent till 2030 jämfört med 2010.

De förslag som motionären lyfter är i enlighet med både det mål som staden har att som stor upphandlande myndighet gå före och vara ett gott exempel för att minska klimatutsläpp.

Att se över möjligheten till bättre samordning av varutransporter som körs för stadens räkning hade varit ett led i att skapa ett gaturum med mindre trängsel och utsläpp.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

1.5 MOTIONSFÖRSLAG GRÖN FÖRTÄTNING OCH LEVANDE CENTRUM

Stockholm växer snabbt – man planerar 300 000 fler innevånare till 2040, vilket ställer krav på många fler bostäder, som behöver byggas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. En studie visar att just nu byggs 50 % av nya bostäder i Stockholm på gröna ytor. Detta kräver en strategi för Grön Förtätning som innebär att vi inte tar gröna områden i anspråk då vi bygger nytt. Samtidigt måste vi satsa på levande förortscentra för ökad trygghet och ökad trivsel.

Grön förtätning i ytterområdena har många fördelar. Man har redan kollektivtrafik på plats och man kan genom nya bostäder få bättre underlag för service. Stora ytor i förorterna är nu bilparkeringar eller ytkrävande industritomter och det finns normalt mycket gatuparkering. En grundprincip är att man använder parkeringsplatser eller andra icke gröna områden för nya byggnader och att alla nya flerfamiljshus skall ha parkering under jord.

En del i denna strategi kan vara att man höjer 3-våningslängor i några förorter som ofta är nära T-banan och ett litet existerande centrum med 2 - 3 våningar då konstruktionen medger detta, hus kanske upp mot 10 våningar byggs mellan längorna med parkering under jorden. Då kan även gatuparkering och därmed gatubredden minskas och grönytorna kan öka trots rejäl förtätning. Med solceller på alla nya tak blir detta en verkligt hållbar lösning.

Om vi genom denna förtätning låter bostäder, kontor, butiker, restauranger, service, kultur, föreningsliv och idrott samexistera inom samma område så kan vi skapa mer rörelse och öka butikernas kundbas. Bättre belysning i området ger ökad trygghet och odlingslotter, fler kulturaktiviteter, små intima torg och andra mötesplatser ger ökad trivsel. För att projekt av denna typ skall bli effektiva krävs att de är lite större och väl genomtänkta.

En annan möjlighet för Grön Förtätning är överdäckning av trafikleder som gör att olika stadsdelar knyts ihop, det blir mindre buller, bättre cykelstråk och nya gemensamma ytor förutom stora ytor för nya hus. Likaså kan verksamhetsområden som Västberga eller Ulvsunda utvecklas och ge möjlighet till nya bostäder och fler arbetstillfällen.

Detta program leder till mycket fler bostäder, mera grönytor och trivsammare förorter, vilket är precis vad vi behöver.

- **att** Centerpartiet verkar för att staden formulerar en strategi för Grön Förtätning och Levande Centrum baserat bl.a. på att nya hus byggs på parkeringsplatser och med parkering under jord och att bygga på gröna ytor undviks.
- **att** Centerpartiet verkar för att staden inventerar områden där man kan höja 3-våningslängor för att skapa Grön Förtätning samt startar ett sådant förtättningsprojekt.

- **att** Centerpartiet verkar för att initiera en plan för överdäckning av trafikleder som en investering och initierar ett sådant projekt t.ex. för Nynäsvägen.
- att Centerpartiet verkar för att initierar en plan för att vidareutveckla verksamhetsområden såsom Västberga, Ulvsunda och många fler
- att Centerpartiet verkar för att parkering i garage ska öka och ytparkering minska.

Motionärens namn: Anders Schüllerqvist

Distriktets utlåtande:

Den bostadsbrist som finns i Stockholm är ett mycket stort problem och berör på olika sätt alla invånare. Svårigheten att hitta en bostad till en rimlig kostnad är inte alla förunnat.

Centerpartiet i Stockholm har under en lång tid arbetat med att öka antalet bostäder bland annat genom förtätning och att bygga på höjden och på det sättet också kunna bevara och utveckla grönområden och parker.

Motionären lyfter ett antal förslag på hur staden, framförallt våra förorter skulle kunna förtätas. Det är viktigt att en utbyggnad av nya områden eller förtätning av redan befintliga sker på ett ekologiskt och miljövänligt sätt. Det gäller vid själva byggprocessen men också är hållbart för framtiden. En annan viktig aspekt är att den ekonomiska delen av utbyggnaden. Det gäller att bygga på ett sådant sätt att kostnaderna hålls nere och hyreskostnaderna både för boende och företag blir rimliga för hyresgästerna.

Genom att förtäta i redan befintliga områden där många servicefunktioner, skolor och kollektivtrafik redan finns på plats är ofta en bra lösning. Ibland kan man bygga på befintliga hus, antingen i vinkel eller på höjden och ibland är nya byggnader att föredra. Att t.ex. bygga på våningar på de tre-våningshus som är vanliga i Stockholms förorter är ofta en mycket dyr och komplicerad apparat. Dessa hus har ofta ingen hiss, vilket är ett krav för högre hus. Och inte heller finns plats i trapphusen för att bygga en sådan. Lösningen brukar ge väldigt höga kostnader per nybyggd lägenhet och tillgängligheten i fastigheten inte helt okomplicerad. Att däremot bygga på högre fastigheter där infrastrukturen redan är på plats eller har en annan funktion idag, som centrumfastigheter, är ofta mer lönsamt.

Överdäckning som tas upp i motionen är bra exempel på där nya ytor kan skapas för nybyggnation för både bostäder och arbetsplatser. Solceller, gröna tak och minskad biltrafik är åtgärder som bidrar till en bättre boendemiljö.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämna i intentionen i motionens att-sats 1
- Att instämna i intentionen i motionens att-sats 2
- Att bifalla motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5

2 MOTIONER TILL PARTISTÄMMAN 2021

2.1 MOTION ANGÅENDE ANPASSAD ELEVHÄLSA NÄR SKOLAN FLYTTAR HEM TILL ELEVEN

Motion #3 Vård och omsorg

Syfte

Syftet med anpassad elevhälsa är:

- Att lärare online lättare ska kunna identifiera psykiska hälsoproblem hos sina elever
- Att tillgängliggöra resurser för online-eleven
- Att skolorna har riktlinjer för att hantera psykisk hälsa och online-elevens resultat

Förslag till beslut

Förslag till beslut är att Centerpartiet arbetar för att Sverige utformar digitala tjänster i form av en guide innehållande psykiska resurser som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för online-elever och online-lärare gällande psykisk hälsa.

Bakgrund

Den psykiska ohälsan bland elever ökar i Sverige. (Källa: SKR).

Och ansvaret för barn och ungas välmående i Sverige är utspritt på flera olika verksamheter. Det gäller framför allt förskola, skola inklusive elevhälsa, socialtjänst, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagningarna.

T ex i Stockholms län får idag cirka två procent av länets barn och unga stöd och behandling genom första linjen (hjälp i ett tidigt skede vid lindrigare psykisk ohälsa hos barn och unga) som ligger utanför skolan och elevhälsan. Men behovet av insatser genom första linjen är stort och ökar. Samma gäller i stort för övriga landet.

Samtidigt råder en utbredd enighet politiskt om att tillgängligheten borde öka och att fler barn och unga bör nås av insatserna som redan görs idag i Sverige. Satsningarna har som mål att bidra till att fler barn får stöd och behandling inom första linjen för barn och ungas psykiska ohälsa.

För Sverige genomförs inom ramen för Januariavtalet en utredning om hur samordningen ska stärkas kring barn- och ungdomshälsan som ska vara klar senast 1 maj 2021. Och det finns många bra exempel runt om i Sverige på insatser som sker i syfte att skapa en samlad barn- och ungdomshälsa med fokus på första linjen.

När det gäller elevhälsan i skolan är det rektorn som är ansvarig. Rektorn har en avgörande roll för att organisera ett effektivt och stabilt barn- och elevhälsoarbete. Här avgör tillgänglighet till skolsköterska, kurator och psykolog. Dels när det gäller förebyggande insatser, men också när det gäller att öka kunskapen om psykisk ohälsa.

Psykisk ohälsa är omgärdat av stigmatisering som ofta beror på okunskap och fördomar baserade på historiska missuppfattningar.

Skolorna delar idag på resurserna skolsköterska, kurator och psykolog vilket ökar utmaningen för en stabil barn- och elevhälsa. Skolorna behöver hjälp med att utveckla verktyg där eleven tar kommandot över arbetet med sin psykiska hälsa för att stötta i utbildningen.

Och då skolan på grund av Coronaviruset har flyttat hem till eleverna har det blivit svårare för skolan och elevhälsan att upptäcka och motverka psykisk ohälsa på ett tidigt stadium, och arbeta förebyggande. Därför är det viktigt att skolan uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för online-elever gällande psykisk hälsa. Och har ständig vaksamhet när det gäller att hålla studenter informerade om tillgängliga psykiska resurser.

I en traditionell klassrumsmiljö har skolan möjligheten att visuellt observera elever och interagera ansikte mot ansikte. Denna direkta kontakt med elever gör det möjligt för lärare att uppfatta psykiska varningssignaler som försämring av hygien, senfärdighet och frånvaro, humörsvängningar, bisarra beteenden och förändrade nivåer av uppmärksamhet.

I utbildningsmiljöer online saknas den direkta sensoriska kontakten mellan elever och lärare. Således behöver online-elever och online-lärare:

- strategier för att identifiera psykiska hälsoproblem hos eleven
- tillgängliga resurser för att erbjuda online-eleven
- institutionella riktlinjer för mental hälsa och online-elevens resultat

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att på webbsidorna som beskriver online-program och kurser läggs självbedömningsverktyg ut för elever för att utvärdera deras beredskap för online-program. Fokus här ligger på de personliga egenskaper och arbetsvanor som krävs för att lyckas online och kan hjälpa till att förebygga problem efter det att kursen startat - Föranmälningstjänster

att ge länkar till artiklar om frågor som är gemensamma för elever (t.ex. stress, trötthet, depression, ångest, ätstörningar, missbruk) - Utbildning i mental hälsa

att visa framträdande onlinetjänster och telefonnummer för kris- och / eller självmordshotline - Kristjänster

att ge tillgång till verktyg för självutvärdering, med tillhörande artiklar om strategier för att hantera vanliga psykiska problem - Självhjälpstjänster

att ge länkar till var elever med funktionsnedsättning ska vända sig. Online-elever som är nya kan ha tidigare oadresserade funktionsnedsättningar som uppmärksamhetsstörning eller inlärningssvårigheter - Hänvisning till funktionsnedsättning-tjänster

att ge länkar till ett rådgivningscenter och ange tydligt vilka tjänster som är / inte är tillgängliga för online-elever. Återkopplingskanaler måste finnas på plats för att försäkra att elever eller lärare som gör förfrågningar om tjänster får ett personligt svar – Rådgivning

Motionärens namn: Lars Norén

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen delar motionärens övergripande bild av läget när det gäller den växande psykiska ohälsan bland unga. Den beror på många faktorer och det är komplext att förstå alla samband och sätta in rätt insatser i tid.

Skolan är den verksamhet som möter alla och är ur det perspektivet en viktig plats för att upptäcka och ge stöd och ingång till vård där det behövs. Ansvaret är uppdelat mellan kommun och region i hela kedjan och det finns klara brister i hur samordningen fungerar. Det har det grönbåa samarbetet i båda parlamentet i Stockholm uppmärksammat och givit vår förvaltning i uppdrag att undersöka hur en samlad lättillgänglig ingång till elevhälsa kan se ut som eleven och föräldrar kan ha tillgång till utanför skoltid och online för att snabbt kunna söka hjälp och slussas rätt snabbt. Den ska givetvis inte ersätta det lokala arbetet utan vara sammanflätat.

Det är värt att notera att Centerpartiet inom ramen för Januariavtalet också förhandlar fram en nationell satsning för ett mer effektivt och tillgängligt arbete för att motverka psykisk ohälsa där unga är en särskilt utpekad målgrupp. Det blir viktigt att hitta vägar för samordning mellan detta och arbetet lokalt.

Corona-pandemin har varit en stor omställning för skolan och som motionären uttrycker har det varit svårare för både lärare och elevhälsa att kunna följa eleverna på nära håll för att upptäcka tecken på ohälsa. Samtidigt kan distansen ibland ha gjort det lättare att snabbt ta enskilda samtal med elever som behöver det när det väl blivit tydligt att behovet finns. Det finns många nyttiga lärdomar att dra av dessa erfarenheter som kan användas för utveckling av elevhälsans metoder då det är troligt att undervisning i digital miljö och på distans kommer att bli mer vanligt framöver i en mer flexibel skola och inför kommande liknande omställningar.

Det finns stora behov av att utveckla fler verktyg, men de får samtidigt inte göras till för stora system som inte har en rimlig chans att sjösättas inom rimlig tid och till en kostnad som tränger ut elevhälsan på andra sätt. Metoderna måste vara evidensbaserade och som distrikt kan vi ge en inriktning och mål, men lämna den detaljerande utformningen till respektive organisation att lösa.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämma i motionens intentioner
- Att Centerpartiet verkar för att en nationell samordning sker för att stödja utvecklingen av tillgängliga tjänster som uppmuntrar och normaliserar identifiering och hänvisning för elever och lärare gällande psykisk hälsa.
- Att huvudinriktningen ska vara att det sker i digital miljö för att fungera vid distansundervisning och att den integreras med skolhuvudmännens och regionernas organisation och vårdkedja för skolelever.

2.2 TRYGG SJUKVÅRD PRÄGLAD AV KONTINUITET, KVALITET OCH PERSONLIGT BEMÖTANDE.

Motion #15 Vård och omsorg

Flertalet utredningar de senaste åren har slagit fast att den stora svagheten i dagens sjukvård är dålig kontinuitet samt undermålig läkarvård i patienternas hem och på äldreboenden. Samtidigt är det ständiga rapporter om oacceptabla överbeläggningar, köer inom flertalet specialiteter, på akutmottagningar och inte minst bemanningssvårigheter inom många personalkategorier. Inom få områden är detta så påtagligt som inom svensk primärvård med ett underskott av uppskattningsvis 3000 specialister inom allmänmedicin, allmänläkare, vilket fått till följd att det växt upp en marknad med stafettläkare med bristande kontinuitet som följd.

Sverige är i detta sammanhang unikt. Få länder och inget i Europa har så få allmänläkare per capita som Sverige. Inte minst våra grannländer har nästan dubbelt så många allmänläkare per invånare och där utgör de basen för kontinuitet, kvalitet, hemsjukvård och trygghet inom sjukvården. Upprepade undersökningar har visat att väl fungerande primärvård är kostnadseffektiv, avlastar akutmottagningar och övriga specialiteter. Det är även en förutsättning för väl fungerande hemsjukvård åt äldre och multisjuka där hembesök av läkare utgör en viktig del.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet mycket mer målmedvetet prioriterar en utbyggnad av primärvården

att man prioriterar utbildningen av specialister i allmänmedicin

att man prioriterar utbildningen av specialister i allmänmedicin

att vi prioriterar listning hos "personlig husläkare" och genom ekonomisk stimulans tillser att "husläkarna" kvarstannar på samma vårdcentral. Detta motverkar kraftigt värdet av stafettläkare

att Centerpartiet utreder möjlighet att man för att rekrytera allmänläkare till glesbygd inte bara tillser att de får resurser för att vara välbemannade utan överväger att läkare som rekryteras till glesbygd successivt kan få en avskrivning av studielån under 3-7 år

att Centerpartiet utreder och verkar för en sammanhållen digital plattform för sjukvården generellt med tillgång för såväl sjukvårdspersonal som patienter med olika behörighet.

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen delar till fullo motionärernas uppfattning att primärvården är central för en välfungerande vård, och att den i Stockholmsregionen och Sverige av tradition är för svag.

Såväl Centerpartiet på nationell nivå som den styrande koalitionen i Region Stockholm där Centerpartiet ingår delar också ambitionen att prioritera primärvården och stärka dess tyngd i det samlade vårdsystemet. Precis som motionärerna påpekar behöver enligt distriktsstyrelsen

också den personliga kontinuiteten inte bara mellan patient och vårdcentral, utan mellan patient och allmänläkare stärkas. Vi delar också bilden att det finns ett status- och rekryteringsproblem i utbildningssystemet som försvårar ambitionen att bygga ut primärvården.

När det gäller stimulanser för rekrytering av allmänläkare till glesbygd ställer sig distriktsstyrelsen tveksam, då personalbrist finns i många miljöer, även till vårdcentraler i exempelvis socialt utsatta områden. Att vårdgivarna stärker lönepremien för vårdpersonal i områden där det är svårt att rekrytera är sannolikt mer samhällsekonomiskt effektivt.

Ambitionen om en sammanhållen digital plattform har varit en ständigt undflyende vision de senaste tjugo åren. Centerpartiet har, bland annat under namnet "nationellt hälsönät", alltsedan början av 2000-talet drivit frågan om ett enhetligt och gemensamt digitalt system i såväl riksdag som Stockholms läns landsting/Region Stockholm, och under en period även från regeringsställning, men de kraftanstängningar som gjorts har hittills landat i mindre förbättringar som skett gradvis och ofta till stora kostnader. Att på allvar nå denna vision är en extremt komplex uppgift som möter starka särintressen, varför det behövs ett mycket starkt och bestämt statligt ledarskap och stora ekonomiska resurser. Det finns enorma potentiella vinster för såväl vårdens effektivitet, patienternas delaktighet, personalens arbetsmiljö och forskningen, men även riskerna är enorma och distriktsstyrelsen överlåter till Centerpartiets riksdagsgrupp och partistyreelse att bedöma om det ens är möjligt.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att bifalla motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att avslå motionens att-sats 4
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 5

2.3 SATSA PÅ EN VÄLFUNGERANDE SJUKVÅRD MED PRIMÄRVÅRDEN SOM BAS

Motion #16 Vård och omsorg

Det stora problemet inom hälso-och sjukvården är idag bristen på kontinuitet bland läkare, vilket bidrar till sämre behandlingsresultat, försvårad kommunikation och otrygghet. Detta är inte minst uppenbart hos äldre som i högre grad drabbas av sjukdomar som kräver sjukvårdens insatser. Centerpartiet har i sitt vårdpolitiska program fast rätten till "fast läkare" och att basen för detta skall vara en fungerande primärvård.

Primärvårdens vårdcentraler ska vara lätt tillgängliga för såväl rådgivning, akuta och planerade besök, insatser på äldreboenden samt inte minst hembesök när det behövs. De ska arbeta aktivt för att patienterna ska vara delaktiga i de beslut som fattas och därmed kunna ta större eget ansvar i de beslut som fattas.

Sjukvården skall skyndsamt utveckla digitala möjligheter för kommunikation mellan olika vårdgivare och patienter samt tillförsäkra dem tillgång till sina journaluppgifter.

Samordningen, samarbetet mellan olika vårdgivare, inte minst mellan primärvård, sjukhus och specialistvård samt äldreomsorg, måste stärkas. Centerpartiet vill se tydliga krav på långsiktiga lösningar avseende koordination och prioriteringar. Kommunerna måste tillse att regionerna tillhandahåller de läkarinsatser man förbundit sig till, inte minst inom äldreomsorg och hemsjukvård.

Det krävs en utveckling av arbetssätt som utgår från patienten och dess närstående. Stor kraft ska läggas på att en fungerande rehabilitering för att motverka onödig funktionsnedsättning. Detta kommer tillsammans med en kraftigt förstärkt förebyggande hälsovård att minska trycket på sjukvården.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att vi ska intensifiera arbetet med en utbyggd primärvård med fasta allmänspecialiserade läkare och teamarbete tillsammans med övriga vårdprofessioner.

att det måste skapas förutsättningar för att minska vårdköerna genom bättre samverkan med vårdaktörer såväl inom sjukvården som med kommuner, försäkringskassa.

att samverkan och ansvar mellan kommuner och regioner görs tydligt med klara riktlinjer om uppföljning och påföljder när det inte fungerar.

att attraktionen till alla vårdyrken måste ökas. Bemanningsproblem får inte vara en orsak till dålig tillgänglighet, bristande kontinuitet och köer.

att det ska tas riksövergripande initiativ till att skapa gemensamma digitala lösningar inom vården för att effektivisera arbetet och informationsöverföring såväl inom sjukvården som med patienterna.

att det görs läkemedelsgenomgångar varje år för personer 75+ för att undvika felmedicinering.

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen delar till fullo motionärernas uppfattning att det behövs en bättre kontinuitet i vårdkedjorna och att samverkan mellan kommuner, region och andra offentliga aktörer behöver stärkas. Primärvården är central för en välfungerande vård. Vi har i svar på en annan liknande motion från samma motionärer uttryckt oss om flera av frågorna i denna motion.

Det är lätt att ställa upp på de övergripande ambitionerna motionärerna uttrycker kring minskade vårdköer, bättre samordning i vårdkedjan mellan kommunal omsorg och regional vård, liksom i rehabiliteringsarbetet stärka där även försäkringskassan och arbetsförmedlingen kan vara viktiga parter.

Centerpartiet har historiskt varit ett av de drivande partierna bakom den ambition som brukar sammanfattas i devisen "Patienten i centrum" och som ibland följts av "inte i väntrum". Det ligger bland annat till grund för att centerpartiet nationellt drev igenom möjligheten till samordningsförbund, och i Stockholms läns landsting räddade dem efter valet 2006 och sedan successivt har kunnat bygga ut dem.

Frågan om samverkan mellan kommun och region när det gäller patienter med stora behov av vårdinsatser i hemmet är historiskt svårlöst. Det gäller särskilt i Stockholms län där försök att överföra hemsjukvården på kommunerna upprepade gånger har fallit på enskilda kommuners motstånd, och där även möjligheterna att skapa bättre vårdinsatser med färre inblandade genom delegation, omintetgjorts genom enskilda kommuner. Distriktsstyrelsens bedömning är dock att samverkan kring utskrivningsklara patienter kraftigt förbättrats under senare år, och att den stärkta samverkan under coronapandemin kan ge möjligheter till bättre samverkan framöver.

En lämplig åtgärd med anledning av motionens intention är att Centerpartiet i Region Stockholm, i Stockholms stad samt i kommunförbundet Storsthlm gör vad vi kan för att underlätta överenskommelser kring överflyttning av hemsjukvården till kommunerna, samt att vi allmänt verkar i enlighet med motionens syfte.

Distriktsstyrelsen instämmer i värdet av regelbundna läkemedelsgenomgångar. Huruvida de bör ske på årlig bas eller med annan periodicitet behöver sannolikt utredas.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5
- Att bifalla motionens att-sats 6

2.4 UTRED NORRTÄLJEMODELLEN FÖR BÄTTRE SAMVERKAN KOMMUN OCH LANDSTING.

Motion #20 Vård och omsorg

Ingenting är fullständigt och om än vi har en i många avseende bra välfärd med fungerande sjukvård och kommunal omsorg så finns det allvarliga brister som kräver bättre samverkan mellan kommun och regioner. Idag inte minst i samband med Corona-epidemin höjs många röster för förändring. Ofta påtalas bristande funktion inom regionernas och kommunernas organisationer till förmån för att man förordar ett förstatligande. Vår uppfattning är att Norrtäljemodellen, Tiohundra, kan vara en lösning på framtidens vård och omsorg med mottot "Ingen ska hamna mellan stolarna".

Norrtäljemodellen har visat prov på att utveckla hälso-, sjukvård och omsorg inte minst för de äldre genom att skapa nya lösningar över traditionella gränser samt att färre människor hamnar i en situation av stort vårdbehov genom preventiva åtgärder. Dagens situation ställer krav på att förhålla sig till de olika lagstiftningar som styr verksamheterna, hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen. Det är viktigt att överbrygga kommunikationshinder som kan uppstå till följd av de olika lagstiftningarna, för att åstadkomma den bästa vården för personer med samsjuklighet. Till följd av olika journalsystem så kan personalen i sjukvården (sjukhus, primärvård etc) inte läsa viktig info som genereras i omsorgen (tex på ett SÄBO) och vise versa. Detta leder till frustration, merarbete och patientsäkerhets brister.

Vård och omsorg måste vara av god kvalitet, ha en hög tillgänglighet som ger förutsättningar för ett innovativt samarbete vilket i sin tur ger samordningsvinster. Alla inser att det är två skilda världar som ska jobba tillsammans. Två skilda logiker. Olika lagar. Kanske med vattentäta skott emellan. Olika skattesatser i kommuner och regioner. Men detta har man löst inom ramen för Norrtäljemodellen som varit verksam sedan år 2006. Deras devis lyder: "Ingen ska hamna mellan stolarna". Med det menas "Mellan kommunens ansvar och regionens ansvar". I detta projekt som nu pågått i 14 år har Norrtälje kommun och Region Stockholm samverkat genom att lokalt för Norrtälje slå samman sina resurser i ett gemensamt projekt kallat Tiohundra. Inom denna modell har man nu gemensamma resurser, organisation och verksamhetsledning som omfattar sjukvård och kommunal omsorg. Det finns därmed en ansvarig ledning för såväl ekonomi, personal som verksamhetens utformning. Här finns inga gränser mellan vård av sjuka på sjukhuset eller vård, stöd, omsorg av äldre i hemmet eller på särskilda boenden. Under den period som projektet pågått har man visat en oerhörd effektivitet att smidigt kunna överföra patienter, människor mellan olika vård- och omsorgsformer utan konflikter mellan olika myndigheter. Man har även på ett helt unikt sätt kunnat optimera personalbemanning där behovet varit störst. Effekterna av detta har varit oerhört positivt vilket visat sig inte minst nu i Coronatider. Norrtäljemodellens gränsöverskridande arbete har lyfts fram av Socialdepartementet som en förebild att ta efter för övriga kommuner och regioner.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet tar initiativ till att utvärdera Norrtäljemodellen som en möjlighet till ökad effektivitet generellt inom regionals vård och kommunal omsorg samt ge sitt stöd till utveckling av detta arbetssätt över hela landet.

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen delar motionärernas positiva bild av Norrtäljemodellen som till stor del infördes 2006 på initiativ av Centerpartiet i Norrtälje och som flera gånger räddats av Centerpartiet i Region Stockholm. Exakt hur erfarenheterna av Norrtäljemodellen kan omsättas i generella nationella lösningar är en fråga som har stor inverkan på det regionala huvudmannaskapet för vården, men med motionärernas förslag är ju frågan om hur Norrtäljemodellens erfarenheter kan tas tillvara en fråga för en utredning.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.5 MODELLERING AV SVERIGES ELFÖRSÖRJNING

Motion #21 Energi

Bakgrund

Sverige ska ha en CO₂-snål elproduktion. All elproduktion släpper sett till hela sin livscykel ut CO₂, men det råder stor enighet om att Sverige ska använda CO₂-snåla energikällor. Det i sig är inte ett högt ställt mål; vår elproduktion har redan i decennier varit nästintill CO₂-fri. Framöver tillkommer dock flera stora utmaningar.

Dels kommer elbehovet att öka kraftigt. I dag ligger Sveriges årsförbrukning på ca 140 TWh. Prognoser för 2040-talet har ett tag legat kring 200 TWh, men den senaste tiden har stora industrier som LKAB aviserat klimatsatsningar som kommer kräva enorma mängder el, varför det verkliga behovet kan antas vara betydligt större. Det är i grunden något bra; samhället använder i dag mycket annan energi än el, och den tekniskt mest framkomliga vägen att minska klimatutsläppen är antagligen att elektrifiera så mycket som möjligt och producera CO₂-snål el. För det krävs stora satsningar.

Dels måste stora delar av dagens elproducerande anläggningar till 2040-talet av tekniska skäl antingen ersättas eller livstidsförlängas. Vi ska alltså inte bara bygga ytterligare kapacitet, utan det krävs omfattande åtgärder enbart för att bibehålla dagens kapacitet.

Och **dels** har Centerpartiet, jämte flera andra riksdagspartier, som mål att elsystemet inte bara ska vara CO₂-snålt utan även 100 % förnybart, det vill säga vatten och vind och förmodligen mindre mängder sol och biokraft. Det utgör en artificiell teknikbegränsning som avsevärt kan komplicera genomförandet.

Centerpartiets linje har länge varit att marknaden ska se till att leverera el. Det behöver inte vara fel, men det ställer höga krav på vilka förutsättningar man ger marknaden. Man bör också ha en plan för hur elsystemet ska se ut, vare sig man sedan låter marknaden stå för utförandet eller inte. Det är ämnet för denna motion.

Bivillkor på ett välfungerande elsystem

Det finns ett antal bivillkor på ett välfungerande elsystem. Alla kan inte gås igenom här, men i svensk energidebatt har det länge låtit som att så länge vi totalt på året har ett elöverskott har vi lyckats. Det är en viktig parameter, men långt ifrån tillräcklig. Man måste också se till att det i varje givet ögonblick (eventuellt sånär som på ett antal ögonblick man inte är beredd att betala för) finns tillräckligt med effekt i systemet, och att den finns tillgänglig där den behövs. Med minskande andel planerbar produktion och rotationsenergi i systemet är det ett ökande problem, vilket exempelvis Svenska Kraftnät noterat i flera rapporter (som "Långsiktig marknadsanalys 2018 - Långsiktsscenarier för elsystemets utveckling fram till år 2040" och "Kraftbalansen på den svenska elmarknaden, rapport 2020"). Det kan också behövas kringtjänster i elnätet som vi tidigare inte behövt, som lagring och, åter, rotationsenergi. Det är inte självklart hur dessa kringtjänster bäst löses, men de kan i framtiden vara en stor del av elsystemet, inte minst kostnadsmässigt. Det är därför, när man tittar på kostnader, direkt vilseledande att bara titta på marginalkostnaden för att addera ytterligare en kW installerad effekt till elnätet; man behöver skaffa sig ett grepp om den totala systemkostnaden för hela elnätet.

Å andra sidan är det inte strikt nödvändigt att producera all el inom landets gränser. Eller med andra ord, systemgränsen för elnätet sammanfaller inte nödvändigtvis med Sveriges utbredning. Redan i dag handlas betydande mängder el över nationsgränser och kapaciteten för handel ökar. Även här finns svårigheter; ska el importeras bör den förstås ha producerats CO₂-snålt. I dag behöver vi ibland importera smutsig el från Danmark, Tyskland eller Polen, vilket inte kan vara acceptabelt i en långsiktig lösning (ett dygns import av 1 GW smutsig el motsvarar, mellan tummen och pekfinger, ett extra CO₂-utsläpp motsvarande en hel normal säsongs charterflygande från Sverige till Hurghada – och sådan elimport är inte ovanlig). Vindförhållanden är positivt korrelerade över stora områden, vilket betyder att när det är vindstilla i Sverige kommer det också ofta vara vindstilla även i länder vi har överföringskapacitet för att kunna importera från.

Sveriges välstånd bygger i stor utsträckning på stabil tillgång till el av hög kvalitet och rimlig kostnad. För kapitalintensiv tyngre industri kan både elavbrott och volatila elpriser vara förödande. Vi har redan sett hur företagsetableringar i södra delen av landet gått i stöpet för att det inte går att få tag på el. För hushåll skulle det vara en påfrestning om värmen på vintern stängs av när det inte blåser. Ett välfungerande elsystem undviker alla dessa situationer i så stor utsträckning som möjligt. Men ett välfungerande elsystem uppstår inte spontant utan kräver omfattande planering.

Ekonomisk modellering

Oavsett vilken teknisk lösning man väljer kommer det alltså de närmaste tjugo åren krävas mycket stora investeringar för att få ett välfungerande elsystem. Målet om 100 % förnybart är just ett mål, inte en plan. Men det behövs en plan, siffrsatt både i tekniska och ekonomiska termer. Om planen sedan ska genomföras av offentliga eller privata aktörer spelar ingen större roll; i det senare fallet måste man fortfarande ha en plan för att kunna utforma upphandlingar och styrmedel som leder i rätt riktning för att hamna i närheten av ett system som inte bara levererar ren el av god kvalitet, utan även gör det samhällsekonomiskt optimerat.

Det är nu 20 år kvar till 2040-talet. Det är inte lång tid när man pratar om jättelika projekt för grundläggande infrastruktur som behövs för att samhället ska fungera. Det är så pass kort tid att man inte kan utgå från att det kommer ske några banbrytande, oförutsedda teknikgenombrott som kan nyttjas inom genomförandetiden. Givetvis fortgår teknikutveckling och priser förändras, men de data vi har i dag är fullt tillräckliga för att göra prognoser och planer – modelleringar helt enkelt.

Man skulle kunna tro att många sådana modelleringar för svenska förhållanden redan är gjorda. Så tycks inte vara fallet. Motionären känner till ett fåtal seriösa ansatser. År 2017 publicerade SWECO rapporten "100 % förnybart". En eller ett par artiklar i tidskriften Energy Policy berör ämnet. Nu senast, och det mest gedigna motionären känner till, publicerades i Svenskt Näringslivs regi år 2020 rapporten "Kraftsamling elförsörjning – Långsiktig scenarioanalys". En uppdatering av denna som tar hänsyn till det utökade behovet i och med LKAB:s satsning är på väg. Sedan är det tunt.

Samtliga modeller som publiceras kommer i någon grad ha fel, men det betyder inte att de inte är användbara. För att modellen ska ha något värde behöver den redovisa ingångsvärden och antaganden. Det kommer alltid gå att kritisera de val som gjorts, men då kan man åtminstone ha en diskussion kring valen, och i princip göra om modellen med nya parametervärden. För att modellen ska vara relevant behöver den också, åtminstone översiktligt men med tydliga avgränsningar, behandla hela det svenska elsystemets systemkostnader. Den totala systemkostnaden har inte nödvändigtvis så mycket att göra med vilken kraftproduktion som är företagsekonomiskt lönsam att bygga i dag – vilket annars, jämte mängden el som producerats under ett kalenderår, är en av de vanliga siffrorna i debatten i dag.

Centerpartistisk modellering

Såvitt känt för motionären har Centerpartiet i dag inte någon siffersatt prognos/plan/modell för att nå målet om 100 % förnybart elsystem. Så kan vi inte ha det. Att driva en sådan inriktning på magkänsla – och har man inte siffror så *är* det magkänsla – är vare sig förtroendeingivande eller ansvarstagande, särskilt inte från ett parti där man annars med rätta är stolta över att räkna ordentligt på sitt budgetalternativ. Vi behöver snarast rätta till detta.

Som konstaterats i föregående avsnitt kommer en sådan modellering garanterat i någon mån att få fel. Men alla vettiga människor inser att planer kan komma att behöva justeras. Endast genom att öppet redovisa sina antaganden och sedan göra sitt bästa för att få fram en modell kan partiet möta väljare och framtid rustat så väl som möjligt.

Det är inget som säger att Centerpartiet ensamma måste ta fram modellen. Det är ett mycket komplicerat område med många faktorer att ta hänsyn till, och inget man ger sig på utan djupa kunskaper i ämnet. Det kan finnas andra parter – partier eller organisationer – att samarbeta med. Eller så finns det redan en modell, framtagen av någon annan, som Centerpartiet tycker är god nog som utgångspunkt. Exakt vem som skriver rapporten är inte särskilt viktigt. Det viktiga är att vi är transparenta med vad vi tror på och vilka antaganden vi gör. Det förtjänar väljarna, särskilt i något som är en centerpartistisk profilfråga.

En grön omstart

Ovanstående delar av motionen skrevs innan Centerpartiet den 5 februari släppte rapporten "Fem förslag för en grön omstart". I den vill man ge Svenska Kraftnät i uppdrag att ansvara för den långsiktiga leveranssäkerheten i elsystemet. Kan därmed denna motion anses besvarad? Nej. Ett par anledningar därtill är

- Det står inte i rapporten att modellering av total systemkostnad ska göras. Det är en central del av den nödvändiga analysen. Den totala kostnaden de närmaste 20-25 åren överstiger sannolikt tusen miljarder kronor, vilket får kostnaderna för en höghastighetsjärnväg att framstå som felräkningspengar i sammanhanget. Givetvis måste kostnaderna prognosticeras.
- Rapporten säger "Att det finns tillräckligt med elenergi när den behövs, där den behövs, är en förutsättning för både näringslivet och den gröna omställningen". Det är inte helt uppenbart hur det ska tolkas, men om man med det menar att planerad bortkoppling av elkonsumenter inte ska förekomma så är det troligen en kostnadsdrivande ambition i ett elsystem där väderberoende produktion dominerar. En debattartikel i SvD några dagar senare av Rickard Nordin (energipolitisk talesperson) ger stöd för en sådan tolkning, även om det är möjligt att det bara är privatkonsumenter som avses.

Utöver detta är det givetvis angeläget att undvika en situation som den vilken i skrivande stund råder i Texas, med elpriser på 90 kr/kWh till följd av brist på planerbar produktion. Det räcker sålunda inte att ha en teknisk lösning; den behöver också vara rimligt ekonomisk.

Sammanfattning

Elsystemet hör till Sveriges grundläggande infrastruktur, och riksdagen behöver tillse att det

- Är CO₂-snålt
- Har hög leveranssäkerhet och att elen är av god kvalitet
- Är någorlunda optimerat sett till total systemkostnad

Huruvida de aktörer som bygger och underhåller elsystemet är privata eller offentliga är av begränsad relevans, det absolut centrala är att punkterna ovan uppfylls. Genom att lägga till en fjärde punkt, att elsystemet dessutom ska vara 100 % förnybart, tillkommer avsevärda begränsningar. Det är en värderingsfråga huruvida man tycker att en sådan punkt är eftersträvsvärd, men ska frågan behandlas seriöst behövs transparenta antaganden gällande teknik och ekonomi. Här finns utrymme för ökad tydlighet från Centerpartiet.

Notera att denna motion inte ställer några särskilda krav på vilka tekniker Centerpartiet ska omfamna, utan enbart att man redovisar sin vision i tekniska och ekonomiska termer.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet, ensamt eller i samverkan med andra parter, skyndsamt tar fram och öppet redovisar en modell för Sveriges framtida elsystem så som man vill se det. En sådan modell behöver ta hänsyn till CO₂-utsläpp, leveranssäkerhet, stabilitet och total systemkostnad, samt övriga bivillkor partiet finner för gott att ställa. Antaganden och ingångsvärden behöver vara transparent redovisade. Beräkningar bör vara redovisade.

att Centerpartiet, om det redan existerar en modell som uppfyller relevanta krav enligt

föregående att-sats och partiet finner modellen tillfyllest, tillkännager att det är denna modell man tar som utgångspunkt. Skulle så vara fallet utgår behovet i första att-satsen av att ta fram en ny modell.

Motionärens namn: Dan Tilert

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen vill tacka motionären för en väl genomtänkt motion. Bilden av det svenska energisystemet som motionären lyfter är nyanserad och tar upp många av de problem som vi idag möter på den svenska elmarknaden.

Distriktsstyrelsen delar bilden av att det saknas data och underlag för att underbygga Centerpartiets målsättning om ett 100% fossilfritt energisystem. Som motionären lyfter så finns det en rad olika studier på området, men där studierna inte visar en fullständig bild och där resultaten och frågeställningarna har anpassats efter olika intressenters intressen. En fullständig analys anpassad för Centerpartiets mål, i kombination med kraftigt ökad elektrifiering saknas därför i dagsläget.

Det är dock viktigt att reflektera över partiernas roll i relation till myndigheter, akademi och forskning. Distriktsstyrelsen ställer sig därför frågande om det är partiernas uppgift att ta fram denna typ av modelleringar som motionären efterfrågar. Ett mer lämpligt alternativ vore att låta de berörda myndigheterna, Energimyndigheten och Svenska Kraftnät att tillsammans ansvara för den efterfrågade modelleringen av det svenska energisystemet och omställningens påverkan på kraftnätet.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i motionens intentioner

Att Centerpartiet ska verka för att ge Svenska Kraftnät och Energimyndigheten i uppdrag att gemensamt ta fram en modell för Sveriges framtida elsystem med ökad elanvändning och 100% förnybar elproduktion med hänsyn till CO2-utsläpp, elnätets leveranssäkerhet, stabilitet och total systemkostnad, där antaganden, ingångsvärden och beräkningar redovisas transparent. Slutsatserna från denna modellering bör även inkludera kostnadsuppskattningar, policyrekommendationer och potentiella hinder på dagens elmarknad för att uppnå det önskade scenariot.

2.6 PRIORITERING AV BIOENERGI

Motion #22 Energi

Bakgrund

Bioenergi, alltså huvudsakligen biomassa från skogsbruk och åkerbruk, spelar en stor roll i Sveriges energiförsörjning och rollen kan komma att bli större. Bioenergi är, liksom alla energikällor, inte problemfritt. Utsläpp av luftföroreningar är ungefär samma som man får vid användning av fossila bränslen. För att de ska ge någon klimatfördel måste de ingå i ett kretslopp som på relativt kort tid återtar utsläppt koldioxid från atmosfären. Vid omfattande odling kan konsekvenserna för biologisk mångfald bli stora. Därför är det skillnad på hur mycket biomassa man kan få fram, och hur mycket biomassa man *hållbart* kan få fram.

Sverige har likväl ovanligt goda förutsättningar för användning av biomassa i energiproduktion och industri, med vår stora yta och relativt lilla befolkning. Det betyder dock också att vi i en strategi för biomassa inte rimligen kan förlita oss på import; det skulle bara göra problemen än värre på andra håll, där man har sämre förutsättningar än i Sverige. Till skillnad från elproduktion generellt finns det alltså viss rimlighet i att ansätta Sveriges gränser som systemgräns när man betraktar bioproduktion, åtminstone som en första ansats.

Problemställning

Från olika politiska håll, och ofta då från Centerpartiet, framhålls bioenergi som en lösning eller del av lösning på diverse problem. Bioenergi används eller har föreslagits för användning till åtminstone

- Bilbränsle, låg- eller höginblandat
- Flygbränsle
- Fartygsbränsle
- Fjärrvärme
- Elproduktion

Utöver detta kan biomassa fylla en viktig roll för produktion av bioplaster och andra petroleumprodukter, vilket är svårt att göra fossilfritt på annat sätt. Och allt detta alldeles fränsett sådant som vi också vill använda odlingar till, exempelvis mat och möbler.

Den här motionen presenterar inga siffror på förväntad tillgång till hållbar och användbar biomassa. Anledningen är att prognoserna för tillgången skiljer mellan olika myndigheter och det är inte trivialt att veta vad som är mest rimligt. Ej heller presenterar motionen siffror på summan av önskemålen. Det vore på vissa sätt lättare, men till exempel kan man förvänta sig att elektrifiering tar hand om en stor del av behovet av fordonsdrivmedel, åtminstone för personbilar. Den kvalitativa bild som snabbt frammanas är dock att önskemålen är avsevärt större än den tillgång man rimligen kan förvänta sig. Det behöver, likt alla bristsituationer, hanteras.

Lösningar

En tänkbar lösning på en bristsituation hade kunnat vara att genom koldioxidskatt och utsläppsrätter låta marknaden allokera biomassan dit den gör störst ekonomisk nytta. Mot det talar åtminstone två saker.

- Dels är det inte säkert att vad som gör störst ekonomisk nytta i dag är den mest angelägna allokeringen. Det kan tänkas att en faktor bör vara hur lätt eller svårt det är

att hitta alternativa lösningar. Exempelvis är det otroligt mycket lättare att lösa personbils drivmedelsbehov med batterier än vad det är för flygplan. Det rent ekonomiska incitamentet kan dock vara starkare på personbilssidan.

- Genom att lagstifta om låginblandning i bränsle, ställa krav på förnybart bränsle i upphandlingar och så vidare har man från politiskt håll de facto redan frångått en lösning där marknaden sköter allokeringen efter ekonomisk effektivitet.

Det ser alltså inte bättre ut än att man från politiskt håll behöver ta fram en strategi för användningen av biomassa till energi, bioplast och ersättning av övriga petroleumprodukter. Strategin bör vara baserad på åtminstone ekonomisk effektivitet och förväntad svårighet att hitta alternativa klimatvänliga lösningar, men det ska inte uteslutas att fler relevanta parametrar finns. Nota bene att "strategi" här i mångt och mycket är samma sak som "prioriteringslista".

Därefter måste man förstås ta fram styrmedel för att förverkliga strategin, men det måste först finnas en strategi så att man ens vet vad som är önskvärt att styra mot.

Notera särskilt att en politiskt påbjuden strategi inte är detsamma som planekonomi. Det finns gott om utrymme att utforma styrmedel avsedda för en marknad. Men, åter, vet man inte vart man ska är det inte lätt att styra.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet, ensamt eller i samverkan med andra parter, tar fram en strategi för Sveriges användning av biomassa i sådana tillämpningar där syftet är att ersätta fossila produkter. Till sådana tillämpningar räknas bland annat men inte nödvändigtvis uteslutande: fordonsbränsle, fjärrvärme, elproduktion, syntetplaster och andra petroleumprodukter. Strategin ska ta hänsyn till den förväntade tillgången på hållbar biomassa odlad i Sverige.

Motionärens namn: Dan Tilert

Distriktets utlåtande:

Till att börja med vill distriktsstyrelsen tacka motionären för en välskriven motion.

Distriktsstyrelsen delar motionärens bild av bioenergi och bioråvara som en viktig resurs för Sverige och klimatomställningen.

Centerpartiet har länge drivit frågan om att Sverige ska ha en strategi för bioekonomi och uttalade mål om en hållbar bioekonomi. Denna strategi är således redan påbörjad och arbetet är viktigt för att kartlägga Sveriges potential för bioenergi och bioekonomi.

Distriktsstyrelsen delar dock inte motionärens bild av att marknaden för bioekonomi är ett för dåligt incitament för att prioritera och allokera bioråvara i samhället. Då efterfrågan på bioråvara ökar kommer priset på bioråvara och stiga, det kommer således vara de branscher där fossil råvara är svårt att ersätta, som kommer att var villiga att betala mest för biobaserad råvara i takt med att kostnader och skatter för fossila bränslen ökar. Det sker således en naturlig "prioritering" av hur bioråvara ska användas.

När politiker ska peka på företag och allokera och fördela råvara mellan industrier, tenderar det snarare att få förödande konsekvenser. Politiker har oftast inte de verktyg och underlag som krävs för att göra en exakt allokering och ny teknik utvecklas i snabb takt. Det blir helt enkelt inte möjligt teknisk eller ekonomiskt att göra denna allokering. Istället bör Sveriges bioekonomi bygga på marknadsliberala principer där marknaden för bioråvara och fri konkurrens utgör den fördelningsnyckel som motionären efterfrågar.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att avslå motionen

2.7 TRYGGA MILJÖER FÖR ALLA

Motion #23 Valfärd

Samvaro och stimulansen av att umgås med andra och att ha gemensamma aktiviteter bidrar till välbefinnande och trygghet. I samband med coronapandemin har det dock blivit ännu tydligare att ensamheten och den med detta förknippade otryggheten för många är ett bekymmer. För äldre, och även för yngre personer med funktionsnedsättning, finns det faktorer som motverkar det trygghetsskapande, glädje och trivsel deltagande i olika aktiviteter och social samvaro innebär.

Trygghet handlar således, utöver att inte behöva bli utsatt för brott och liknande, om att kunna känna sig trygg i den miljö man vistas i. Det är viktigt att ta hänsyn till detta vid stadsplanering, inte minst för äldre och för personer med funktionsnedsättning.

Det behöver finnas naturliga och tillgängliga mötesplatser, som parker, torg o.s.v. med välkomnande miljö, inte minst i form av sittplatser. Säkra, framkomliga, upplysta gångvägar, hållplatser och trottoarer måste säkerställas utan konkurrerande trafik eller hinder. Skyltning som vägskyltning, information vid busshållplatser etc. måste vara tydlig, aktuell och förståelig för alla. Den som rör sig långsamt p.g.a. funktionsnedsättning bör kunna påverka signalerna vid övergångsställen för att få längre tid att korsa gatan.

Samhällsinformation måste utformas så att personer med nedsatt syn, hörsel, kognitiva funktionsnedsättningar o.s.v. kan ta del av denna. Det bör också säkerställas att de som är utan tillgång till internet (digitala utbudet) kan ta del av informationen. Tillgängligheten till samhällsinformation har dessutom en självklar delaktighets- och demokratiaspekt. Med andra ord handlar det om att principen med universell utformning bör gälla de nämnda fallen.[1]

Trygghet handlar således om flera saker, utöver att slippa bli utsatt för brott, om den psykiska och sociala miljön, om att inte känna sig ensam och att ha en bra, välordnad social situation. Vi måste motverka ofrivillig ensamhet, genom att stimulera gemenskap, nätverk, föreningsliv, grannsamverkan. De allmänna kommunikationerna måste underlätta resor till och från möten med vänner och anhöriga, föreningsliv, kulturella aktiviteter, affärscentrum samt till vårdcentraler, servicecenter mm.

Trygghet handlar förstås också om frånvaron av kriminalitet. Brott som rån i hemmet, bedrägerier på nätet, oseriösa telefonförsäljare skapar otrygghet. Kriminaliteten måste mötas

med samordnade åtgärder från samhället, med hög polisenärvaro samt genom samverkan mellan myndigheter för att komma åt de kriminellas ekonomi. Inte minst måste insatser göras så att barn och ungdomar inte ger sig in på den kriminella banan.

[1] Universell utformning innebär att alla nya tjänster, produkter och miljöer redan från början utformas i en inkluderande process för att samhället ska bli så tillgängligt som möjligt. Begreppet definieras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet utformar ett heltäckande trygghetsprogram.

att Centerpartiet arbetar för att det skapas och slås vakt om fler naturliga och välkomnande mötesplatser anpassade för alla äldre och för personer med funktionsnedsättning.

att Centerpartiet arbetar för att stimulera organisationer och föreningsliv till insatser med särskilt fokus på ofrivillig ensamhet liksom till grannsamverkan både i stad och på landet.

att Centerpartiet arbetar för att den fysiska miljön, belysning, säkra övergångsställen, sandning vintertid m.m. i högre grad senioranpassas. Parkeringsvakter bör ges utökad uppdag och befogenheter för att värna framkomligheten och åtgärda problem, t.ex. i form av elsparkcyklar, sopsäckar och liknande.

att Centerpartiet arbetar för att de allmänna kommunikationerna ska förbättras och utökas, även i områden där passagerarbeläggningen är relativt låg. Införande av minibussar eller liknande i områden där tillgängligheten är låg bör därför stimuleras.

att Centerpartiet arbetar för att brott mot äldre utreds skyndsamt och kraftfullt i hela landet och att reglerna för telefonförsäljning ses över ytterligare.

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Motionärer från både Stockholms stad partidistrikt och Stockholm län, lyfter i en gemensam motion det växande behovet av trygghetsskapande åtgärder på alla politiska nivåer i Sverige. Möjlighet till social gemenskap, oro att utsättas för brott, stadsplaneringens ansvar för naturliga mötesplatser, trygga offentliga miljöer inte minst i kollektivtrafiken nämns bland annat. Motionärerna beskriver väl sin motion det stora samhällsproblem och höga kostnader som otrygghet leder till, på både individnivå och för städer, regioner och vårt land som helhet. I motionen nämns både konkreta lösningar som kräver politiska beslut i kommuner, städer och i riksdag samt uppmaningar till civilsamhället, kompletterande arbetsuppgifter för parkeringsvakter och att partiets positioner för trygghetsskapande åtgärder, formuleras för att ingå i ett heltäckande trygghetsprogram. Redan i dagsläget arbetar Centerpartiet i riksdagen och Stockholms stadsfullmäktige i enlighet med motionens intentioner och konkreta förslag.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att avslå motionens att-sats 1
- Att bifalla motionens att-sats 2
- Att bifalla motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5
- Att bifalla motionens att-sats 6

2.8 MOTION OM RÄTTEN ATT BO TRYGGT PÅ ÄLDRE DAR

Motion #26 Bostad

Varje äldre person ska ha rätt till ett tryggt boende efter sitt behov. Det gäller inte minst de över 85 år som borde kunna garanteras plats på ett äldreboende. År 2030 kommer antalet personer över 80 år att ha ökat med 270 000 personer varav 130 000 kommer att vara över 85 år. (SCBs befolkningsframskrivning 2019). Åtgärder måste vidtas NU för att behovet säkras av seniorboenden och särskilda boenden. Framförhållningen måste bli bättre när behovet ökar. För att bättre tillgodose de äldres behov skulle en skärpning kunna införas i socialtjänstlagen. (alternativt i en kommande äldrelag). En förenklad biståndshandläggning för personer över 85 år skulle också förbättra möjligheten till ett tryggt boende.

Många äldre känner otrygghet och ensamhet i sin bostad, men får inte plats på ett äldreboende förrän behovet är akut. Kommunerna har det främsta ansvaret för att tillgodose behovet, men även regioner och staten måste bidra med bättre planering och enklare regelverk.

Valfriheten finns mest i teorin för äldre som söker ett boende. För att öka möjligheten till ett önskat boende måste olika former av seniorboenden och trygghetsboenden finnas med i de kommunala utvecklings- och översiktsplanerna och uppdateras regelbundet på samma sätt som görs för bostäder för funktionsnedsatta. Ett sätt att öka tillgången på bostäder för äldre är att planering av dessa förs in i riksintresset, ett statligt styrinstrument som kommuner och regioner ska ta hänsyn till i sina översiktsplaner.

Kommunernas planmonopol ger dem ansvaret för att behovet av boenden tillgodoses, både för seniorboenden och trygghetsboende liksom för särskilda boenden. När senior- och äldreboenden byggs eller komplettering sker är närheten till service och kommunikationer viktig.

Statens styrning genom lagar, regler och normer måste anpassas bättre. Reglerna är otydliga, krångliga, fördyrande tex beträffande krav på storlek och innehåll i enskilda bostäder. Kraven på inomhusklimatet i äldreboenden måste bli tydligare. Klimatförändringarna leder till varmare somrar och kallare vintrar, vilket är särskilt kännbart för äldre.

Regionala seniornätverket i Stockholms län och stad föreslår partistämman besluta att

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att rätten till ett tryggt äldreboende stärks genom skärpning i socialtjänstlagen samt genom förenklad biståndshandläggning för 85+

att särskilda boenden för äldre ska ingå i riksintresset

att planering för olika typer av senior- och äldreboendestäder ska ingå i kommunens översiktsplan och regionala utvecklingsplaner

att statliga regelverk och byggnormer förenklas, och vid behov förtydligas för att uppnå flexibilitet och kvalitet samt att bygglovsprocessen ses över

att närhet till allmänna kommunikationer och service ska vara en del i planeringen för seniorboenden

Motionärens namn: Styrgruppen för Centerpartiets seniornätverk i Stockholms stad och län

Christina Linderholm, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Eva Britt Sandlund, Karin Halldin, Bengt Ericsson, Magnus Eriksson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen tackar för motionen. Stockholm behöver ta höjd för en ökad grupp äldre till exempel vad gäller utbudet av bostäder.

Att ha en förenklad biståndshandläggning för de som är 85+ är något som Centerpartiet har tagit upp tidigare, se Centerpartiet i Stockholm stads Valplattform 2018-2022. Där har vi gått ett steg längre och anser att det inte behövs någon biståndshandläggning över huvud taget för 85+ när det gäller att erbjuda ett tryggt äldreboende om så önskas. I stadens budget för 2021 har stadsdelsnämnderna fått i uppdrag att "vid biståndsbedömning ta särskild hänsyn till hög ålder, oro och ensamhet. Med hög ålder avses 85 år eller äldre". Tack vare Centerpartiet finns det nu 40 miljoner kronor avsatta för att ge fler 85 + ett tryggt boende.

I det här fallet har också motionärerna angett att man ska ta höjd även i Socialtjänstlagen (eller kommande Äldrelag).

För att underlätta för det totala bostadsbyggandet i Sverige krävs det regelförenklingar. Inom ramen för januariavtalet har därför flera myndigheter fått i uppdrag att se över alla riksintressen med syfte att minska dem, både vad gäller antal och total yta. (Översynen kommer att presenteras under hösten 2021). Centerpartiet vill verka för att bostadsbyggandet generellt anses vara ett riksintresse (se motion nr 26) samtidigt som översynen av riksintressen sker men distriktsstyrelsen anser inte att just särskilda boende för äldre ska vara ett separat riksintresse.

I majoritetens budget ingår planering för senior- och äldreboendestäder i den s.k. äldreboendepåbudsplanen som godkänns av kommunstyrelsen. Det finns dock mer att göra. Till exempel att se till att fler aktörer erbjuder äldreboenden och att man har olika typer av bostadsformer. Alla äldre är inte en homogen grupp, det finns olika krav och förutsättningar.

När det gäller att se över bygglovsprocessen samt att förenkla regelverk och byggnormer är det ett arbete som ständigt sker och som vi ser positivt på. I distriktsstyrelsens motion nr 26 nämner vi några åtgärder som vi anser kan förenkla och förkorta byggprocessen.

När nya boenden planeras (för alla inklusive äldre) bör man ta hänsyn till befintliga och nya kommunikationsmöjligheter och service. Det är ett berättigat krav och bör vara en del av den övergripande planeringen.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att avslå motionens att-sats 2
- Att bifalla motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5

2.9 GÖR DAGSBOTEN TILL VAD DEN AVSETT ATT VARA

Motion #36 Lag och ordning

Dagsböter utdöms av våra domstolar för vissa brott som inte är alltför allvarliga. Antalet dagsböter bestäms efter hur grovt brottet är och storleken på varje dagsbot fastställs med hänsyn till hur den bötfällda personens ekonomi ser ut.

I dagsläget är dagsbotens storlek helt baserad på den åtalades egna uppgifter om inkomster, tillgångar och skulder. Varken domstolen eller åklagaren ifrågasätter den enskildes uppgifter. Detta känner naturligtvis de flesta åtalade till och de uppger regelmässigt att de har väldigt låga inkomster, är arbetslösa eller sjukskrivna. De har heller inte några tillgångar, däremot stora skulder. Dessa uppgifter torde, genom några enkla registersökningar av åklagaren/förundersökningsledaren, vara lätta att kontrollera men det görs alltså inte i dag.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet tar initiativ till att utreda förutsättningarna för att åklagare, innan rättegång, ska tillse att den åtalades ekonomiska förhållande klargörs, bla genom registerkontroll och ev kontakt med arbetsgivare mfl.

att denna motion skickas vidare till Centerpartiets riksstämma.

Motionärens namn: Rune Forsberg

Distriktets utlåtande:

Motionären lyfter en intressant aspekt av straffrätten. Konstruktionen av straffet dagsböter syftar till att utmäta straffet rättvist, så att var och en som döms till en sådan påföljd upplever den så likvärdigt som möjligt.

Som motionären skriver, finns det en risk att det inte är de verkliga förhållandena om den dömdes ekonomi som ligger till grund för straffmätningen. Detta är naturligtvis inte tillfredställande och bör adresseras.

Med insikt i de svårigheter som kan vara förknippade med att uppskatta en individs faktiska betalningsförmåga om den helt eller delvis baseras på oredovisade inkomster, finns det goda skäl att utveckla bedömningssystematiken. Dels för att straffet ska vara effektivt, dels för att uppfylla principen om likhet inför lagen.

Trygghetsberedningen tillsattes 2020 och har ett brett uppdrag att kartlägga de rättspolitiska utmaningarna och ta fram lösningar. En del av uppdraget är också att titta på en stor översyn av straffrätten. I det uppdraget bör den aspekt som motionären här lyfter adresseras.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.10 HELTÄCKANDE GENOMGÅNG AV PENSIONSSYSTEMET

Motion #40 Socialförsäkringar

Pensionssystemet och vilka pensioner det ger berör oss alla – förr eller senare. Det nuvarande systemet har visat sig vara finansiellt stabilt för staten men inte för individerna. Pensionernas köpkraft har urholkats. Gapet mellan löneutvecklingen i samhället och pensionernas utveckling har vuxit. Dessutom har skillnaden mellan fullt grundskydd genom garantipension och bostadstillägg till pensionsnivåer helt genererad av arbetsförtjänst blivit för liten.

Detta har nu åtgärdats i en första omgång genom att det inkomstpensionstillägg för pensionen mellan 9 000 – 17 000 som införs i år. Ett tillskott som ska beslutas av riksdagen varje år och vars finansiering ligger i den normala stadsbudgeten. Detta är inte hållbart i längden.

Pensionsystemet måste ses över och renoveras. Centerpartiet bör ta ett stort ansvar för att få igång ett sådant arbete. I stället för utredningar om separata delar av systemet behövs en heltäckande genomgång av hela systemet, vad fungerar och vad fungerar mindre bra, hur hänger delarna ihop och vilka förändringar krävs på kort och lång sikt.

Hur ska systemet ta ta höjd för de förändringar i samhället som har skett och kan tänkas ske? Vad behövs för att kunna justera i systemet vid behov, en tydlig ansvarfördelning och mer politiskt ansvar? Kan systemet göras mindre komplext för att öka möjligheten till förståelse och möjligheter till saklig information och debatt. För detta krävs en bred och total översyn av hela systemet. Lösningar och idéer från andra länder bör studeras och kunna ge uppslag till konstruktion av ett förnyat pensionssystem.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

Att Centerpartiet i den offentliga debatten och riksdagen ska arbeta för att en heltäckande genomgång av hela pensionssystemet snarast genomförs

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Motionärerna lyfter frågan om att pensionärernas köpkraft har försämrats samt att dagens pensionssystem innehåller en del brister för individen. De anför att dagens pensionssystem är i behov av en grundlig och heltäckande översyn istället för att enskilda utredningar och avgränsade förändringar genomförs gradvis.

Centerpartiet är representerat i Pensionsgruppen som är en parlamentarisk arbetsgrupp bestående av representanter för de partier som stod bakom 1994 års pensionsöverenskommelse. Gruppen har till uppgift att kontinuerligt se över pensionssystemet och att vårda och utveckla pensionsöverenskommelsen. Pensionssystemet är mycket långsiktigt och alla ska kunna lita på att pensionen betalas ut efter ett helt arbetsliv. I december 2017 var Centerpartiet del av en överenskommelse som innefattade nio åtgärds punkter som nu håller på att genomföras. Bland annat har pensionsåldern redan höjts och ett arbete för att öka intäkterna till pensionssystemet pågår just nu, vilket bedöms vara den viktigaste åtgärden de närmaste åren. Även inom ramen för januarisamarbetet mellan Centerpartiet, Liberalerna och regeringen pågår ett arbete med att stärka pensionärernas ekonomiska villkor.

Distriktsstyrelsen anser att samtliga punkter inom överenskommelsen från 2017 bör få träda i kraft fullt ut innan en ny genomgripande översyn blir aktuell. Samtidigt finns goda möjligheter att i samverkan med Centerpartiets riksdagsgrupp och berörd talesperson vidta folkbildande, förankrande och förbättrande aktiviteter, bjuda in till seminarier, arrangera talarkvällar, debattera i olika fora och driva på för de lösningar som motionärerna vill se utan att en ny översyn initieras.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att avslå motionen

2.11 SENIORERNAS INFLYTANDE OCH PRIORITERING AV ÄLDREFRÅGORNA INOM CENTERPARTIET

Motion #41 Organisationsfrågor C

Vi möter idag mer än någonsin tidigare äldre seniora personer som arbetar, mår bra och är aktiva i olika sammanhang. Men allt för många seniorer är otrygga och har dålig livskvalitet på grund av att det finns en mängd problem och brister som drabbar äldre på viktiga områden.

Det handlar om attitydproblem men även om ekonomisk utsatthet, kvalitetsproblem i sjukvård och äldreomsorg, brister i pensions- och skattesystem och svårigheter att finna lämpligt boende mm. Frågor om våra seniora medborgares hela livssituation, möjligheter till inflytande och förutsättningar att få ett längre aktivt och gott liv måste få större utrymme i den politiska debatten inte minst inom Centerpartiet.

Seniorerna är idag dåligt representerade i olika beslutande organ inom såväl samhället som politiken. Enligt SCB är ålderspensionärerna (65+) 2019 20 procent av landets befolkning men endast 8 procent av makteliten. Personer födda på 1930-talet har i stort sett lämnat maktens scen och de omtalade 40-talisterna är på stark reträtt.

Av personer i rösträttsåldern är enligt SCB år 2019 25% 65+, en siffra som enligt SCB befolkningsprognos förväntas öka till 27,3% år 2030.

I riksdagen skulle det idag behövas 68 riksdagsledamöter över 65 år om det skulle motsvara dagens befolkningssammansättning. Motsvarande siffra då riksdagens öppnande år 2018 var 17 ledamöter över 65 år.

Centerpartiets seniornätverk är en viktig opinionsbildare för partiet i seniora frågor. Synen på äldre måste förändras. Alla behövs; unga, medelålders och äldre med olika erfarenheter och kompetenser. Generationsklyvning med fördomar om äldre, eftersatt äldreomsorg och åldersdiskriminering måste bekämpas. Äldre har rätt till delaktighet i samhället och ska ha goda levnadsvillkor. Det är i den andan som Centerpartiets seniornätverk verkar. Det behövs fler beslutsfattare med kunskap om äldres livssituation.

Dagens seniorer lever inte bara längre utan blir allt aktivare. Kanske kan man säga att 60-årsåldern är den nya medelåldern. Vi ser även en kraftig ökning av åldersgruppen 80 år och äldre. Om 30 år beräknas denna grupp ha fördubblats jämfört med idag. Denna förändring med allt fler aktiva äldre har inte fått genomslag i politiken. För att kunna göra rätt prioriteringar är dagens seniorer viktiga.

Seniorerna måste finnas med såväl i beslutande organ som i debatten. Seniorerna måste därför få en självklar och betydelsefull roll i politiken som ska bidra med kunskap i seniorfrågor, driva opinion i angelägna sakfrågor och vara en "nagel i ögat" på politiken vad gäller äldres villkor.

I Seniornätverkets valanalys över valet 2018 som överlämnats till partistyrelsen och partiets valanalysgrupp konstaterades att äldrefrågorna inte fick tillräckligt utrymme, vilket avspeglas i det låga röstetalet för väljare över 65 år.

Med tanke den stora gruppen seniorer i vårt samhälle och de många problem och frågor som associeras till denna grupp måste representationen inom partiet av seniorer säkerställas centralt, i distrikten och kretsarna. Det gäller såväl i beslutande organ, valberedningar som nomineringskommittéer.

Seniorerna måste i likhet med systerorganisationerna komma in i beslutande organ skulle innebära ökade möjligheter att lyfta äldrefrågorna. Till en början måste detta av stadgeskäl bli som adjungerande i olika organ. Partiet bör studera hur andra partier satsar på äldrefrågor och löst frågan om organisering seniorer inom resp parti.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att inför valet 2022 lyfta och prioritera äldrefrågorna särskilt och att utarbeta ett långsiktigt program för äldrefrågor fram till 2030

att aktivt medverka till att personer som är 65 år eller äldre nomineras till riksdagen-, regionfullmäktige och kommunfullmäktige i den utsträckning som motsvarar åldersgruppens andel av befolkningen

att skapa förutsättningarna för att ett ändamålsenligt arbetssätt och organisation för Seniornätverket kan utvecklas över hela landet

att arbeta för att aktivt öka antalet seniora medlemmar i partiet

att uppmana valberedningar och nomineringskommittéer vara aktivt uppsökande i åldersgruppen 65 år eller äldre

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Motionen tar upp en viktig fråga. Vi får en allt äldre befolkning som är aktiv långt upp i åldrarna. Distriktsstyrelsen delar motionärernas förslag att bygga ett starkare seniornätverk som likt övriga syskonorganisationer kan verka och driva och belysa särskilt viktiga frågor ur ett äldreperspektiv.

Distriktsstyrelsen anser att det är viktigt att premiera seniornätverk och underlätta för dessa att verka och attrahera nya medlemmar. Vi anser att nätverket fyller en viktig funktion i vårt parti.

I en valrörelse drivs ett antal prioriterade frågor av ett parti, det handlar om att ge svar på vissa utmaningar vi som samhälle står inför. Det finns många stora utmaningar i samhället, inte minst ur ett post-covidperspektiv. Vi tror att många av dessa utmaningar kan till exempel ha ett äldre-, ungdoms samt mångfaldsperspektiv. Distriktsstyrelsen ser positivt på att dessa frågor drivs av de olika nätverk och organisationer som finns inom partiet. Distriktsstyrelsen anser dock att vi håller i de prioriterade frågor vi beslutat om och inte utökar med nya frågor eller målgrupper.

Distriktsstyrelsen ser positivt på att nomineringar till riksdag, kommun och regioner representerar olika grupper i samhället, bland annat äldre.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman:

att avslå att-sats 1
att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
att bifalla att-sats 3
att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
att instämma i intentionen i motionens att-sats 5

Att avslå motionens att-sats 1
Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
Att bifalla motionens att-sats 3
Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
Att instämma i intentionen i motionens att-sats 5

2.12 DEN WEBBASERADE PLATTFORMEN MIN PENSION.SE

Motion #42 Socialförsäkringar

Ekonomisk trygghet efter arbetslivet slut kräver att en stor del av inkomsten under arbetslivet avsätts till pension. Tjänstepensionen har blivit allt mer avgörande för hur stor din pension blir. Tyvärr visar studier gjorda av Uppsala Universitet och högskolan i Jönköping på att kunskapen om den kommande pensionen är låg.

Därför behöver den webbaserade plattformen Minpension.se, utvecklas så att all intjänad pension, såväl allmän- som tjänstepension, placerade i olika tjänstepensionsbolag, samlas där och ger en total bild av den intjänade pensionen redan från lägsta pensionsåldern (idag 62 år).

Självklart ska inte avtalsfriheten helt åsidosättas men i vissa viktiga delar för den blivande pensionären tycker vi att man kunde ställa krav på likartade villkor.

Olikheterna mellan olika tjänstepensionsavtal ökar komplexiteten för den som ska gå i pension. Dessutom byter många avtalsområden många gånger under sitt arbetsliv. Det ske oftast när man skaffar ny anställning.

Därför bör vissa villkor i avtalen harmoniseras utan att avtalsrätten åsidosätts. Exempel där harmonisering kan övervägas är, intjänade åldrar till tjänstepensionen, möjlighet att välja hur kapitalet ska placeras, efterlevandeskydd, utbetalningstider och ålder för automatisk utbetalning.

Många arbetstagare tror att detta fungerar på ett likartat sätt idag hos företagen men så är inte fallet. Därför är det så svårt att blida sig en uppfattning om sin blivande pension, innan företagen själva informerar oftast vid 67 års ålder (tidigare 65).

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att den webbaserade plattformen Minpension.se, utvecklas så att all intjänad pension, såväl allmän- som tjänstepension, placerade i olika tjänstepensionsbolag, samlas där och ger en total bild av den intjänade pensionen redan från lägsta pensionsåldern

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Motionärerna lyfter frågan om portalen minpension.se och behovet av att utveckla denna för utökad och mer tillgänglig information om sin pension och sitt pensionssparande. Syftet med minpension.se är att den ska erbjuda så komplett information som möjligt och mängden tjänstepensionsbolag som rapporterar in behöver vara så hög som möjligt. Dessa har ökat på senare år och idag är det enbart ett fåtal bolag som inte rapporterar in till portalen.

Distriktsstyrelsen delar motionärernas uppfattning att informationen på minpension.se bör ge en heltäckande överblick över pensionen på ett digitaliserat och lättillgängligt sätt samt att portalen förbättras och uppgraderas allteftersom. Samtidigt måste detta göras med högt ställda krav på dataskyddet och med stor hänsyn till den personliga integriteten. Ser man dock till den utveckling som hittills har skett är informationen som finns på portalen nästintill komplett. Det ligger redan i pensionsbolagens intresse att rapportera in till Minpension.se och utvecklingen

går snabbt i rätt riktning även om portalens utformning och funktioner kontinuerligt bör justeras för bästa möjliga användbarhet. Den åtgärd som motionärerna framför i att-satsen är därför att betrakta som uppfylld. Däremot behöver informationen och kunskapen om pensioner och pensionssystemet öka i samhället, inte minst bland yngre grupper där den idag är relativt låg, men det behöver ske på en bredare front än en enskild digital portal.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i motionens intentioner

2.13 KULTUR SKALL VARA FÖR ALLA

Motion #43 Kultur

Äldre personer är stora kulturkonsumenter. Teater, opera, konserter, konst, litteratur m m. Biblioteken har en allt viktigare roll – mer än att låna ut böcker.

Även idrott i olika former kan ses som kultur och vara socialt berikande. Bollsporten Boule är ett exempel. Många äldre kan dock inte - av olika skäl - aktivt delta i kulturlivet. Det kan bero på rörelsehinder, svag ekonomi etc. Det är klarlagt att kulturkonsumtion gynnar hälsan och främjar livskvaliteten för sjuka äldre och sannolikt också ger en effektivare vård, snabbare tillfrisknande och därmed minskade vårdkostnader. Kultur bryter ofrivillig ensamhet.

För Centerpartiet bör det därför vara viktigt att i ord och handling förstärka ett rikt utbud av kultur i närområdet, i vården och i äldreomsorgen. Det ska vara lätt att komma i åtnjutande av olika kulturupplevelser även om man är mindre rörlig eller bor på någon form av äldreboende. Detta kan ske genom ett aktivt stöd till kulturarrangörer, såväl institutioner som ideella arrangörer, som kan svara för att utbudet når ut i hela regionen och till rimliga priser. Studieförbund, pensionärsorganisationer och lokalhållande föreningar spelar en viktig roll i detta sammanhang. Under Corona pandemin har kulturinstitutioner på olika nivåer sänt sina evenemang digitalt. Utbudet har över lag fått flera besökare än tidigare. Det känns angeläget att fortsätta med ett digitalt utbud i en eller annan form.

Genom kulturupplevelser skapas arbetstillfällen för dem som på olika sätt är verksamma inom kulturområdet, artister, författare, musiker, skådespelare eller olika former av scenarbetare och tekniker. Många äldre är dessutom engagerade i olika kulturföreningar och utövar olika former av kultur, såsom deltagare i bokcirklar, måleri, teater eller körsång. Detta är även viktigt för att man då känner att man aktivt bidrar till samhället trots att man avslutat sitt yrkesverksamma liv. Ökat engagemang i civilsamhället bör därför stimuleras, vilket bl. a kan ske genom föreningar.

I olika sammanhang lyfter Centerpartiet redan idag fram kulturens betydelse – tydligast nämns de viktiga åldersgrupperna barn och unga.

Vi vill med denna motion peka på kulturens viktiga roll även för de äldre i samhället. För att tillgodose detta måste kulturutbudet förstärkas och tillhandahållas på olika sätt. Med samhällets stöd kan detta uppnås.

Undertecknade hemställer därför att partistämman beslutar

- a. det ska finnas ett rikt utbud av kulturaktiviteter i närområdet.
- b. stödja och stimulera kulturskapande i såväl det offentliga som i civilsamhället.
- c. öka utbudet inom 'Kultur i vården'.
- d. att uppmuntra nytänkande, såsom exempelvis "Kultur på recept"
- e. i alla sammanhang uppmärksamma och stödja föreningslivets viktiga roll

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att det ska finnas ett rikt utbud av kulturaktiviteter i närområdet.

att Centerpartiet ska stödja och stimulera kulturskapande i såväl det offentliga som i civilsamhället.

att vi ska öka utbudet inom 'Kultur i vården'.

att uppmuntra nytänkande, såsom exempelvis "Kultur på recept"

att i alla sammanhang uppmärksamma och stödja föreningslivets viktiga roll

Motionärens namn: Styrgruppen för Regionala Seniornätverket Stockholms stad och län, Magnus Eriksson, Kent Ivarsson, Thomas Wihlman, Göran Råsmar, Christina Linderholm, Karin Halldin, Eva-Britt Sandlund, Bengt Ericsson

Distriktets utlåtande:

Under pandemiåret 2020 har kulturens roll i samhället blivit extra tydlig. Vi människor stora som små, unga som gamla behöver både ta del av och få skapa kultur. Centerpartiet i Stockholm har haft en aktiv roll i att utveckla stadens budget för 2021 där kulturavsnittet har fått ett tydligt äldreperspektiv. Pandemins isolering av äldre ska brytas med kultur.

I Region Stockholm har under de senaste åren ökat ambitionerna inom området kultur och hälsa. Det som tidigare kallats "Kultur i vården" har arbetats om, det beställningsbara utbudet via den så kallade kulturkatalogen finns längre kvar. Däremot har ambitionerna höjts kring metodutveckling och integrering av kultur i hälsoarbetet exempel på insatser som prioriterats är en utbildning för äldreomsorgspersonal om hur musik kan vara ett redskap i en personcentrerad vård men också metodutbildning för hur dansen kan främja unga tjejs psykiska hälsa. Projekt inom kultur och hälsa har mer än fördubblats de senaste åren, vilka bygger på mer långsiktiga samarbeten mellan vården och kulturfältet. Exempel på sådana insatser är clowner på sjukhus, VR-projekt inom till exempel palliativ vård för barn, musik på vårdavdelningar för tidigt födda barn och teaterprojekt för unga tjejer nydebuterade i psykiatri. Idén om kultur på recept är intressant och tankeväckande och behöver utredas.

Föreningslivet och civilsamhällets aktörer är viktiga för att sprida kulturen till fler och möjliggöra för fler att skapa kultur. Här behöver mer göras för att länka samman de

professionella utövarna med studieförbund och samlingslokaler. Stockholm har god infrastruktur som kan utnyttjas än mer.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5

2.14 FÖREBYGGANDE OCH HÄLSOFRÄMJANDE INSATSER FÖRLÄNGER LIVET

Motion #58 Vård och omsorg

Svensk hälso- och sjukvård är idag alltför fokuserad på att bota sjukdomar. SKR konstaterar i sin ekonomirapport 2019 att regionerna och kommunerna behöver genomföra stora effektiviseringar och ställa om arbetet till förebyggande insatser och ny teknik för att klara sin ekonomi.

Om vi inte kraftigt förstärker den förebyggande hälsovården är risken stor för en kostnadsexplosion inom sjukvården med stor påverkan på välfärdsutrymmet. Fram till 2030 beräknas antalet 80+, den allra mest vårdkrävande åldersgruppen, öka med 50 %.

Större fokus på åtgärder mot ohälsosamma levnadsvanor gör att färre insjuknar i diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar, ledbesvär, vissa cancerformer och andra kroniska folksjukdomar. Förebyggande åtgärder har t ex 80 %-ig effekt på hjärtsjukdomar och 30 %-ig effekt på all cancer. Insatserna mot tobaksbruk, alkohol- och narkotikamissbruk sänker drastiskt sjukdomsrisken.

Flera friska år och minskat lidande blir följderna om man lyckas förändra ohälsosamma levnadsvanor, förhindra sjukdomar eller upptäcka sjukdomar tidigt. Det kräver att samhället satsar på att öka kunskapen om hur ta ansvar för sin egen hälsa. Hälsobefrämjande insatser för äldregruppen måste därför öka, i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande insatser. Detta kan ske genom riktade hälsokartläggningar följda av dialogsamtal, motion på recept, kostinformation mm.

Om preventionen ska ta fart måste primärvården/vårdcentralerna ta täten med expertis på hälsoområdet som fysioterapeuter, psykologer, hälsopedagoger m fl. i samverkan med kommunernas äldreomsorg. Föreningsliv, skola, företag med flera bör stödja denna inriktning.

Bristande tandstatus leder ofta till andra sjukdomar, regelbundna undersökningar har god förebyggande effekt. I avvaktan på en utredning om en reformering av tandvårdsförsäkringen föreslås därför en kostnadsfri undersökning och behandling av tandhygienist årligen.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att förebyggande hälsoarbete (kost, motion, droger, fallprevention, läkemedelsgenomgång mm.) prioriteras, för att minska behovet av omsorg och vård för den enskilde och samhället

att seniorer vid kontakt med vården erbjuds hälsosamtal och hälsobedömningar av sjuksköterska, läkare eller andra relevanta yrkesgrupper

att hälsouppllysning i media, seniororganisationer m fl om påverkbara riskfaktorer ska ökas

att äldre erbjuds årlig bedömning hos tandhygienist och därefter succesivt ökad behovsanpassad rabattering på tandvård, då tandhälsan är av stor betydelse för alla åldrar

Motionärens namn: Göran Råsmar

Distriktets utlåtande:

Svensk sjukvård står inför stora utmaningar. Precis som motionären beskriver måste sjukvården arbeta med att utöka och förbättra arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser och inte bara rikta in sig på att bota sjukdomar. Förutom att det skulle ge människor möjligheter till ett bättre liv och mindre behov av vård och omsorg skulle det även ge positiva effekter på sjukvårdens ekonomi. Det skulle även gynna andra delar av samhället, inte minst inom äldreomsorgen och de olika socialförsäkringssystemen.

Förebyggande arbete är centralt. På många håll finns stor kunskap om vad som händer med kroppen om man äter fel och rör sig för lite. Men vården pratar inte tillräckligt med de enskilda patienterna om behovet av friskvård. De hälsosamtal som genomförs i Västerbotten sedan många år visar på goda resultat. Ett hälsosamtal kan innehålla motivation och stöd vad gäller sömn, mat, motion och screening för olika hälsotillstånd. Centerpartiet förespråkar att den har typen av samtal även ges i andra regioner.

Att vi behöver nå fler för att förmedla kunskapen om hur hälsa och osunda levnadsvanor hänger ihop är nog otvetydigt. Frågan är dock på vilket sätt man når bästa resultat. Stora kampanjer ger ofta ett begränsat resultat, framförallt i förhållande till kostnader. För att få effekt bör informationen komma öga mot öga och mer riktat mot den situation den enskilde personen befinner sig i. Vi anser därför att kunskapen i huvudsak ska komma direkt från hälso- och sjukvårdens olika delar.

Centerpartiet vill införa ett äldrehälsovårdsprogram där det förebyggande hälsoarbetet är i fokus. Dåliga tänder är ofta orsak till andra sjukdomar och även något som sätter ner livskvaliteten, inte minst när man blir äldre. 2008 infördes tandvårdsreformen och ytterligare förstärkningar genomfördes 2013. En uppgradering i linje med motionärens förslag bör kunna övervägas.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att bifalla motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4

2.15 STÄRK KULTURENS VIKTIGA ROLL FÖR HÄLSAN

Motion #176 Kultur

2018 omsatte de kreativa och kulturella näringarna i landet 217 miljarder kronor, enligt Tillväxtverket, med ökning år för år, skogsindustrin hade 222 miljarder i omsättning och matindustrin 195 miljarder kr. Med andra ord är de kreativa och kulturella näringar i Sverige en central och tillväxtfrämjande sektor, betydelsefull för jobb och export men också för trivsel, välmående och vårt sociala liv. Inte minst har coronapandemin visat att kulturinsatser inom äldreomsorgen kan ha stor betydelse.

Även i en pandemifri vardag mår vi bra av skapande kultur. Barn mår bra av att delta i kulturaktiviteter, äldre på särskilda boenden får guldkant på en kanske trist vardag och människor med funktionsnedsättning kan få glädje och stimulans. Även i ett rent vårdsyfte finns det tillfällen när kultur har betydelse. Kulturen har alltså en betydelse långt utöver att den ger många jobb och omsätter stora summor.

Påtagliga bevis för kulturens nytta i hälsosammanhang finns i en omfattande sammanställning av forskning från WHO (Fancourt and Finn, 2019), men redovisas också t.ex. i Göteborgs Universitets "Kultur och hälsa i praktiken". Forskningen visar att det finns goda möjligheter att utnyttja olika former av kultur inom vård och omsorg, men också att kulturinsatserna kan ha en förebyggande och kostnadsbesparande effekt. Kultur kan också spela en viktig roll i den medicinska behandlingen, för neurologiska sjukdomar, för psykisk sjukdom osv.

Resultaten är robusta, men mer forskning och utvecklingsarbete behövs. Ett gott exempel på sådant är att inom Region Stockholm är kultur, enligt regionens framtidsplan, en integrerad del av för hälso- och sjukvården. Ett kompetenscentrum för kultur och hälsa har inrättats. Satsningar görs också i andra regioner, t.ex. i Region Skåne. Det är viktigt att utvecklingen och satsningarna fortsätter och därför föreslås vi konkreta insatser på fem områden som Centerpartiet ska verka för. Satsningar görs också i andra regioner, t.ex. i Region Skåne. Det är viktigt att utvecklingen och satsningarna fortsätter och därför föreslås vi konkreta insatser på fem områden som Centerpartiet ska verka för.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att öka och utveckla utbudet av kultur i vården, för personer inom daglig verksamhet eller på LSS-boenden, för boende på särskilda boenden etc., så att man får tillgång till professionella kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande.

att kulturombud ska finnas på vård- och omsorgsboenden och på LSS-boenden.

att ett nationellt kompetenscentrum för kultur och hälsa inrättas, för att samla och sprida erfarenheter från regioner och kommuner samt stödja forskning inom området.

att stödja ett nationellt införande av "Kultur på recept", som ex. vis innebär att personer med ohälsa, via remiss, erbjuds att delta i kulturaktiviteter i grupp, regelbundet under en bestämd period, som ett komplement till eller ersättning för sjukskrivning, arbetsträning eller arbetsåtergång.

att målgruppen personer med funktionsnedsättning och målgruppen äldre boende på olika

former av äldreboenden ska vara prioriterade målgrupper för kulturpolitiken och kulturverksamhet såsom barn och ungdom idag är en prioriterad målgrupp för Kulturrådet, många kommuner och regioner m.fl.

Motionärens namn: Thomas Wihlman, Christina Linderholm

Distriktets utlåtande:

Under pandemiåret 2020 har kulturens roll i samhället blivit extra tydlig. Vi människor stora som små, unga som gamla behöver både ta del av och få skapa kultur. Centerpartiet i Stockholm har haft en aktiv roll i att utveckla stadens budget för 2021 där kulturavsnittet har fått ett tydligt äldreperspektiv. Pandemins isolering av äldre ska brytas med kultur.

I Region Stockholm har under de senaste åren ökat ambitionerna inom området kultur och hälsa. Det som tidigare kallats "Kultur i vården" har arbetats om, det beställningsbara utbudet via den så kallade kulturkatalogen finns längre kvar. Däremot har ambitionerna höjts kring metodutveckling och integrering av kultur i hälsoarbetet exempel på insatser som prioriterats är en utbildning för äldreomsorgspersonal om hur musik kan vara ett redskap i en personcentrerad vård men också metodutbildning för hur dansen kan främja unga tjejers psykiska hälsa. Projekt inom kultur och hälsa har mer än fördubblats de senare åren, vilka bygger på mer långsiktiga samarbeten mellan vården och kulturfältet. Exempel på sådana insatser är clowner på sjukhus, VR-projekt inom till exempel palliativ vård för barn, musik på vårdavdelningar för tidigt födda barn och teaterprojekt för unga tjejer nydebuterade i psykosjukdom. Idén om kultur på recept är intressant och tankeväckande och behöver utredas.

Föreningslivet och civilsamhällets aktörer är viktiga för att sprida kulturen till fler och möjliggöra för fler att skapa kultur. Här behöver mer göras för att länka samman de professionella utövarna med studieförbund och samlingslokaler. Stockholm har god infrastruktur som kan utnyttjas än mer.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5

2.16 STÄRK FORSKNING OCH UTBILDNING INOM FOLKHÄLSA OCH ÄLDREOMSORG

Motion #177 Skola/Utbildning

Coronapandemin har visat på stora skillnader mellan de nordiska länderna i hur man hanterat pandemin. Graden av central styrning och hur denna utförs tycks skilja sig åt, myndigheternas roll varierar, liksom resurser, kompetens o.s.v. Men skillnaderna innebär också en möjlighet till lärande, till att erfarenheter dras och kommer till nytta.

Ett område som i det här sammanhanget drar till sig särskilt intresse är folkhälsan och förebyggande arbete. I coronapandemin har det t.ex. blivit än mer tydligt att underliggande sjukdomar påverkar möjligheterna att klara av de påfrestningar som denna sjukdom innebär.

Slutsatsen blir att det nordiska samarbetet och utbyte av erfarenheter är värdefullare än någonsin. Då kan man också konstatera att Nordiska ministerrådets beslut 2014 att lägga ned Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg var ett misstag.

Vid NHV bedrevs folkhälsovetenskaplig forskning och den fungerade som ett kunskapscentrum för myndigheter och det övriga samhället. Kännetecknande för Högskolans forskning var stora gemensamma nordiska projekt och jämförande forskning. Exempel på forskningsområden var epidemiologi, barnhälsovetenskap, hälso- och sjukvårdsadministration och management, health promotion, global hälsa, public mental health, läkemedelsepidemiologi, smittskydd/vårdhygien, universell design, migration och hälsa, funktionshinder och hälsosamt åldrande. Idag hade denna högskola kunnat spela stor roll i forskningen t.ex. kring behandlingen och rehabiliteringen vid långtidssjukdomar såsom långtids-covid och ME (myalgisk encefalomyelit).

Vid NHV bedrevs alltså både tvärvetenskaplig samnordisk forskning och gavs utbildning av central betydelse som hade varit en värdefull tillgång vid pandemin och kunnat leda till ny insiktsfull forskning. Den typen av uppdrag finns idag inte vare sig vid den svenska Folkhälsomyndigheten eller vid någon annan institution. Nedläggningen får alltså anses vara ett misstag och en felbedömning. Slutsatsen måste bli att en ny samnordisk högskola med liknande inriktning som NHV bör upprättas, något som nu sannolikt också kan göras enklare och effektivare med den utvecklade digitala tekniken.

Vi kan dessutom i anslutning till pandemin konstatera att ytterligare två särskilda utbildningssatsningar behövs. Inom skolan bedöms rektorsutbildningen vara så central, att man inrättat Rektorsprogrammet, en statlig reglerad befattningsutbildning för rektorer, förskolechefer och andra med motsvarande ledningsfunktioner. Programmet om 30 poäng innehåller skoljuridik och myndighetsutövning, styrning, organisering och kvalitet, samt skolledarskap. En fördel är också att nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte stimuleras.

IVO har i sina rapporter visat att finns påtagliga brister i hur äldreomsorgen leds även om vi kan också konstatera att det finns exempel på god och förtjänstfull ledning. Det är dock uppenbart att äldreomsorgens enhetschefer inte har en utbildning motsvarande den statliga rektorsutbildningen att tillgå. Med den allt viktigare roll äldreomsorgen får, inte minst p.g.a. ett ökat antal äldre, kan en sådan utbildning vara en viktig beståndsdel för att höja kvaliteten. Det bör alltså vara ett krav att alla enhetschefer (eller motsvarande) har denna särskilda omsorgsledarutbildning. Genom att höja utbildningsnivån för ledande befattningar kan också attraktivitet och status för uppdraget som äldreomsorgschef höjas.

Verksamheter bör inte få bedrivas utan att ansvarig chef har genomgått denna utbildning eller kan uppvisa att motsvarande kompetens inhämtats på annat sätt. Självfallet måste övergångslösningar och innehållet i utbildningen planeras noga.

För att ytterligare bidra till ökad kompetens och kvalitetshöjning behövs också ett särskilt mot äldreomsorg inriktat Kompetenscenter, där forskning och utbildning bedrivs i nära samarbete

med äldreomsorgens verksamheter. I dag är äldreomsorgsforskningen splittrad mellan olika högskolor och universitet och kanske inte kopplad till grundutbildning. Det bör utredas om detta kompetenscenter kan kopplas till det nya NHV eller vara mer fristående. I det senare fallet kan det vara kopplat till Mälardalens högskola (MDH) och dess Akademi för Hälsa, Vård och Velfärd (HVV). Genom överenskommelsen Samhällskontraktet sker redan ett nära samarbete mellan bl.a. Eskilstuna kommun, Västerås stad, Region Sörmland och Region Västmanland. Inte minst utvecklar MDH i samarbete med vården och omsorgen nya digitala lösningar med patienten/omsorgstagaren i fokus. Med dagens erfarenheter av digitala möten och andra lösningar finns det också möjligheter att bedriva utbildning på nya sätt, vilket kan bli både effektivt och kostnadsbesparande. Sammantaget innebär dessa förslag att Centerpartiet ska verka för att stärka forskning och utbildning inom folkhälsa och äldreomsorg.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet ska arbeta för att en verksamhet motsvarande Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap återupprättas, i nära samarbete med andra nordiska länder.

att Centerpartiet ska verka för att den återupprättade högskolan också får ett särskilt uppdrag att bidra till forskningen kring långtidssjukdomar och konsekvenser för rehabilitering m.m., t.ex. långtids-covid och ME (myalgisk encefalomyelit).

att en högre statlig omsorgsutbildning för äldreomsorgens chefer inrättas liksom ett särskilt Kompetenscenter för äldreomsorg.

Motionärens namn: Thomas Wihlman

Distriktets utlåtande:

Motionen tar upp många viktiga insikter om behovet av forskning inom folkhälsa och äldreomsorg, som brutalt framkommit under pandemin. Inför arbetet inför nästa forskningsproposition eller motsvarande forum för beslut om nationell hälsoforskning, finns goda argument att beakta motionens två första att-satser. Tredje att-satsen om högre utbildning för äldreomsorgens chefer och inrättande av särskilt kompetenscenter för äldreomsorg är också värdefulla förslag för att kvalitetssäkra vård och omsorg för våra äldsta nu och framöver.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i motionens intentioner

2.17 BÄTTRE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR

Motion #178 Kultur

År 2018 omsatte de kreativa och kulturella näringarna i landet 217 miljarder kronor, enligt Tillväxtverket, med ökning år för år. Samma år hade skogsindustrin 222 miljarder i omsättning och matindustrin 195 miljarder. Med andra ord är kreativa och kulturella näringar en central tillväxtfrämjande sektor, betydelsefull för jobb och export men också för trivsel och välmående.

Vi behöver sköta om näringens kapital och se till enskilda människornas kompetens och utvecklingsmöjligheter samt företagens möjlighet att växa. Vi behöver utnyttja det som skapas, för vårt välmående, för att njuta och för att roa oss, för ett bra socialt liv. Kultur behövs dessutom inte minst för barn, för äldre och för dem med funktionsnedsättning.

Många i dessa näringar är småföretagare, med fokus på det man vill göra som ex.vis artist. Administration, finansiering och ekonomihantering är ofta ett nödvändigt ont. Men man måste engagera sig i detta, liksom marknadsföring och kontaktskapande, kanske även i upphandlingar.

Ersättningarna för utförda uppdrag varierar dessutom kraftigt. Även etablerade artister kan behöva spela "på dörren". Skribenter och journalister avlönas i vissa fall inte alls av de kulturtidskrifter man skriver för, trots att tidskrifterna får bidrag från kulturrådet. Vi behöver sträva mot en mer självfinansierad och självgående näring med mindre offentliga subventioner, även om dessa fortfarande kommer att behövas.

Vad som erbjuds utanför arbetstid kan dessutom avgöra var folk väljer att bosätta sig och arbeta. Våra städer tjänar på ett bra kultur- och nöjesliv såväl ekonomiskt, socialt som kulturellt. Nya detaljplaner behöver ta hänsyn till detta. Vi behöver modernisera och förenkla regel- och tillståndssystem – samtidigt som vi skapar tryggare städer och ett nattliv fritt från diskriminering och trakasserier. Vi kan förenkla upphandlingar så att civilsamhället och ideella organisationer kan vara med. Vi bör göra det möjligt för kulturen och nattlivet att ta tillfällig plats i områden som inte byggts färdigt, samt göra det billigare att hyra så kallade "döda ytor" eller "wasted spaces" av staden, möjligheterna är många.

Med insikterna om de kreativa och kulturella näringarnas betydelse och möjligheter, lägger jag här förslag om förbättringar och nya möjligheter för att stärka sektorns möjligheter, inte minst med fokus på den enskilde kulturskaparens och kulturutövarens perspektiv som Centerpartiet bör verka för.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att det utreds om de upphovsrättsliga systemen, som ex.vis från Stim eller biblioteken, kan ge en annan fördelning av ersättningen så att mindre etablerade artister eller författare osv. gynnas – en variant på startup-bidrag.

att ett särskilt uppdrag att utveckla stöd och utbildning för småföretagare inom kultur- och nöjesbranschen upphandlas, med målet att dessa ska kunna samverka med andra och med samlad kraft delta i upphandlingar. Sådan utbildning ska också vara kopplad till startbidrag.

att påbyggnadsutbildningar om företagande erbjuds på de konstnärliga högskolorna.

att företagsformen enskild firma ytterligare utvecklas mot ökad flexibilitet beträffande administration, skatter och redovisning.

att en enkel och sökbar webbplats skapas, som finländska Aurora, där bidrag och stöd samlas, så att personer verksamma inom kultur- och nöjessektorn lättare kan söka dessa. Sökande av kulturstöd ska inte heller behöva redovisa hur man arbetar för att uppfylla de kulturpolitiska målen, det är bidragsgivaren som ska arbeta för att dessa uppnås.

att Kulturrådets bidrag till kulturtidskrifter minskas till tidskrifter som inte betalar ut ersättning till medverkande författare, skribenter och frilansjournalister.

att med målet att öka privata investeringar i kultur olika stimulansåtgärder tas fram, exempelvis utifrån de förslag som finns i EU-rapporten "Främja privata investeringar i kultursektorn".

att konceptet kulturhubbar i städer och stadsdelar uppmuntras, med tydliga uppdrag, inkluderande jämställdhets- och integrationsperspektiv, och ekonomiska förutsättningar för genomförande. I hubbarna förenas produktionsplatser för kulturskapare, experimentell kultur, innovativa uttryck med publika mötesplatser.

att bibliotek får möjligheter att köpa in en bred palett av kultur för alla målgrupper och att de tekniska behoven för detta analyseras. För sådana arrangemang kan avgift tas ut även om tas bortbiblioteken självklart ska fortsätta erbjuda utlåning och programverksamhet utan avgift.

att stärka förutsättningar och förenkla reglerna för kulturaktörer och utövare att etablera och bedriva kulturverksamhet på platser inom städernas kultur- och industriarv, exempelvis i nedlagda industriområden och i tomställda fastigheter inom allmännyttans bestånd.

att möjliggöra billiga och tillfälliga kontrakt för kulturevenemang, festivaler, fester och klubbar på ännu icke färdigbyggda tomter, t.ex. industriområden som ska bli bostadsområden

Motionärens namn: Thomas Wihlman

Distriktets utlåtande:

De kulturella och kreativa näringarna utgör en basindustri för Stockholm och Stockholms regionen. Vart femte företag verkar inom dessa näringar och att återstarta Stockholms ekonomi efter pandemin innebär att kulturens olika näringar måste komma på fötter igen.

Många professionella kulturaktörer är i grunden entreprenörer som ofta skapar guld av knappa resurser men inte allt för sällan upplever de sig inte tillhöra entreprenörsskåret. Men ser man till arbetssätt, innovationskraft och det ständiga skapandet är många kreatörer och konstnärer oerhört entreprenöriella. Det offentliga uppgift är i delar att stötta kulturellt skapande med rena monetära stöd men mycket kan också göras i att skapa goda förutsättningar. Stockholms stads kulturlotsarbete är ett bra arbetssätt som skapar stora effekter för kulturlivet utan att staden själv måste finansiera varje ny produktionslokal eller ateljé.

Att långsiktigt stärka affärsmodeller och betalningsvilja för konst och kultur är en viktigt ambition för Centerpartiet. För det är först när vi uppnår detta som eventuella minskningar av kulturstöd kan komma i fråga. Ingen tjänar på att ensidigt dra undan mattan för kulturens aktörer utan ska man nå en högre självfinansieringsgrad och minska näringens behov av offentligt stöd måste förutsättningarna ändras radikalt. Fler måste värdera kulturen högre, under lång tid har denna uppgift varit det offentliga. Fler intäktskällor, en högre förståelse för kulturens villkor skapar på sikt en friare kultur, det är målsättningen för Centerpartiet.

Kulturens roll i stadsutvecklingen kan inte överskattas. Stockholm är en stad stadd i kraftig omvandling med exceptionella bostadsproduktionsmål. Samtidigt som staden växer måste vi ställa höga krav på hur vi väljer att utveckla staden. Smarta lösningar som på sikt leder till en mer levande stad måste prioriteras och vi måste se stadsutvecklingsprocessen som en flexibelprocess som sätter mänskliga behov i centrum. Kulturens ska ta stor plats i det korta perspektivet under omvandlingen men måste samtidigt ges goda långsiktiga villkor för att finnas i alla delar av staden.

Motionären lyfter många olika frågor med olika konkretionsnivåer. Som politiskt parti måste man avgöra vilken detaljnivå vi väljer att besluta kring styrning av statliga institutioner.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämna i intentionen i motionens att-sats 1
- Att instämna i intentionen i motionens att-sats 2
- Att bifalla motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4
- Att instämna i intentionen i motionens att-sats 5
- Att avslå motionens att-sats 6
- Att bifalla motionens att-sats 7
- Att bifalla motionens att-sats 8
- Att bifalla motionens att-sats 9
- Att bifalla motionens att-sats 10
- Att instämna i intentionen i motionens att-sats 11

2.18 MOTION OM UTBILDNINGS NIVÅN PÅ EFTERGYMNASIAL UTBILDNING

Motion #253 Skola/Utbildning

Lika rätt till samma utbildnings nivå inom eftergymnasial utbildning

I dag är Yrkeshögskolorna på Seqf 5 nivå och får inte räknas som en högskola men gör högskolan och universitet som ligger på Seqf 6. I dag finns det 2 eftergymnasial utbildningsvägar jag vill skapa en till utbildningsväg en så kallad sär Högskola och skapa samma poängsystem för alla tre och att alla tre är på nivå SEQF 6 som i dag yrkeshögskolorna inte är i dag är yrkeshögskolorna på SEQF 5 och där de akademiska studenterna går före när man söker jobb samt att de med en funktionsvariation hamnar under stolarna när det gäller jobb.

I dagens samhälle vill jag ej att företag och offentliga verksamheter, branscher, regioner och hela Sverige halkar efter när det gäller potentiell arbetskraft så måste vi satsa på en skola för alla oavsett funktions hinder och vilken utbildning typ man kommer i från. Man ska även kunna studera vidare oavsett man går på särskola eller yrkeshögskola vilket fall inte är som det ser ut i dag.

Det är därför av vikt för både samhället, Sverige och varenda enskild aktör att vi kommer till rätta med den här nya reformen av eftergymnasial utbildning. . En tidigare satsning på särhögskola finns men den är otydlig därför vill jag slå ett slag för särhögskolan att jag som funktionsnedsatt inte ska hindras att utbilda mig så att alla ska kunna utbilda sig och få jobb

Jag/vi föreslår partistämman besluta
att yrkeshögskolorna blir SEQF 6

att det ska vara en mer jämställd eftergymnasial utbildning

att skapa en särhögskola för funktionsnedsatta

Motionärens namn: Simon Hällström

Distriktets utlåtande:

Motionen beskriver bra hur systemet idag inte tar tillvara all den kompetens som finns. Många med olika funktionsnedsättningar får inte möjlighet att läsa rätt saker så de lättare kan komma ut på arbetsmarknaden. Det sämre både för individen som vill läsa och för samhället.

Systemet med särskola finns för att den som har en funktionsnedsättning ska kunna läsa på det sätt som passar dem bättre än i de skolor de flesta elever går i. Som det står i motionen är det viktigt att det finns vägar vidare vartefter man lär sig mer.

De olika nivåerna i utbildningssystemet finns för att fylla olika behov både för samhället och för den som läser. Yrkeshögskolorna ska främst ge kunskaper för vissa specifika yrken och vilka utbildningar som finns styrs framförallt av i vilka branscher det finns behov och saknas tillräckligt många som kan. Universitetens uppgift är att utbilda och forska för att samhället ska få fram ny kunskap och utveckla helt nya sätt för samhället att fungera. Därför blir det svårt att ge dem samma uppgift och samma system för hur man söker då den som läser på en yrkeshögskola ska ha rätt kunskaper för de kurserna och de på universiteten för de man läser där.

För den elev som har gått i gymnasiesärskolan går det att få behörighet till universitetens kurser och utbildningar genom att läsa in mer kunskap på folkhögskolor och Särvox. Vissa yrkeshögskolor har också kurser som de har anpassat till den som har en funktionsnedsättning. Vi tycker det är viktigt att de vägarna finns.

Vi ser också att det finns behov av att fler som har en funktionsnedsättning har möjlighet att läsa vidare efter gymnasiesärskolan även om de inte har en behörighet till universiteten. Därför vill vi utveckla fler vägar till Yrkesutbildningar och även att Centerpartiets förslag om att inrätta en Särhögskola om nämns i motionen blir verklighet.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att avslå motionens att-sats 1
- Att instämma i motionens att-sats 2
- Att bifalla motionens att-sats 3

2.19 INFÖR EN FOLKHÄLSOMILJÄRD

Motion #256 Välfärd

Under de senaste 20 åren har andelen överviktiga i befolkningen fördubblats också bland barn. Det finns nu dubbelt så många överviktiga tioåringar som vid 1980-talets mitt. Det finns också tydliga samband mellan minskad fysisk aktivitet i skolåldern och sämre studieresultat. I den globala undersökningen skolbarns hälsovanor hamnade svenska barn i botten när det gällde fysisk aktivitet. Bara 12 procent av flickorna och 17 procent av pojkarna uppnår det målet om 60 minuters rörelse om dagen. Detta kommer få långsiktiga och stora konsekvenser.

På ett ekonomiskt plan så kostar obesitas ensamt det svenska samhället drygt 70 miljarder kronor per år. Det finns således både mänskliga och ekonomiska argument att på allvar ta itu med vår försämrade folkhälsa.

Enligt WHO kan sunda levnadsvanor förebygga 80 procent av all hjärt-kärlssjukdomar och stroke, och 30 procent av all cancer. Hälsosamma levnadsvanor kan också förebygga eller fördröja utvecklingen av typ 2-diabetes. Idag dör två av tre personer världen över av livsstilsrelaterade sjukdomar. Även i Sverige är siffran hög och det uppskattas att över 10 000 personer dör en förtidig död varje år i Sverige till följd av ohälsosamma levnadsvanor.

Om vi ska ha råd med en åldrande befolkning som kräver mer avancerad sjukvård- behöver vi stoppa välfärdssjukdomarna som kan botas av goda levnadsvanor.

En icke-rökare som äter hälsosamt, utför måttligt fysiskt aktiv och har en måttlig konsumtion av alkohol lever i genomsnitt 14 år längre än den som har ohälsosamma levnadsvanor. De fyra ovan nämnda levnadsvanorna är också de vanor som bidrar mest till den samlade sjukdomsburden i Sverige. Under Covid-19 pandemin stod det klart att personer med ohälsosamma levnadsvanor som hade livsstilsrelaterade sjukdomar var en av de grupper som löpte störst risk att drabbas värst av viruset. Dessa 14 år kortare livstid visade sig brutalt när de dog där och då.

Idag har vi folkhälsopolitiska mål, där fysisk aktivitet och kost ingår, och så även ANDT-frågor. Men målen kring fysisk aktivitet och matvanor saknar helt handlingsplan, medan exempelvis ANDT-frågor har en samlad strategi antagen av regeringen, detta saknas alltså kring fysisk aktivitet och kost.

I ett samhälle där fler håller sig friska kan fler människor leva sina liv på det sätt de önskar. Vi behöver bygga in infrastruktur där det är lätt att göra rätt, där daglig rörelse och sallad till maten är en självklar del av vardagen för att leva ett fritt och friskt liv. Förebyggande insatser är billiga jämfört med den belastning på sjukvården som vi tillåter idag.

Jag/vi föreslår partistämman besluta
att Centerpartier driver på för införandet av en nationell folkhälsomiljard.

att Centerpartiet verkar för att det tas fram en nationell strategi för fysisk aktivitet och kost.

Motionärens namn: Daniela Sameland

Distriktets utlåtande:

Motionären pekar tydlig ut folkhälsans avgörande mänskliga och ekonomiska konsekvenser. Preventiva åtgärder och åtgärder för ett hälsosammare liv och en förstärkt folkhälsa är med rätta en del av Centerpartiets politik, både på nationell och på regional nivå. Den frågeställningen har också aktualiserats, som motionären lyfter fram i sin motion, i samband med pandemin och det utbredda hem- och distansarbetet. Som arbetsmiljöfråga har folkhälsan då lyfts både på nationell och t o m europeisk nivå av Centerpartiet. Här kan Centerpartiet dock hela tiden göra ännu mera och den typ av folkhälsostrategier och preventiv hälsa som motionären lyfter bör i så hög grad som möjligt vara en integrerad del av vård och företagshälsovård i våra regioner och för våra arbetsgivare.

Däremot har det länge funnits en tendens i den ekonomiska politiken att öronmärka pengar riktade till kommuner och regioner för att uppmärksamma specifika problem, och även om det inte alls är motionärens intention här, göra politiska utspel. Regionerna och kommunerna står därför med en ständigt längre lista med öronmärkta medel som måste sökas och redovisas separat, medan de allmänna medeln inte räcker till för att planera och utföra verksamheten. Resultatet blir en betydligt ineffektivare verksamhet, trots att intentionerna i vart enskilt fall varit goda. Därför har Centerpartiet försökt att driva generella istället för öronmärkta medel i så stor utsträckning som möjligt. Folkhälsa är en så grundläggande uppgift för regioner och kommuner att inte en särskild miljard bör avdelas för detta. Däremot kan det finnas anledning efter pandemin att se över strategier för hur folkhälsan integreras i regionernas, kommunernas och statens arbete.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att avslå motionens att-sats 1

Att avslå motionens att-sats 2

Att Centerpartiet verkar för att det tas fram en nationell strategi för fysisk aktivitet och kost i Covid-19-pandemins spår

2.20 HÅLLBARA STÄDER

Motion #323 Infrastruktur

Motion från distrikten Stockholms stad & Stockholms län till partistämman 2021

Möjliggör ny teknik i våra städer

Sedan 2018 finns det undantag på krav på bygglov för solceller och solfångare vilket underlättar för många! Detta undantag gäller dock inte i inom kulturmiljöområde. I praktiken har detta i stor utsträckning inneburit att kommuner generellt avslår bygglov av solceller inom kulturmiljöområden. Detta trots att den enskilda fastigheten inte är kulturmärkt.

Ibland syns solcellerna knappt eller inte ens överhuvudtaget från gatunivå. Det finns exempel på flerbostadshus som fått nej på bygglov av solceller för att deras fastighet ligger bredvid en kulturmärkt fastighet. Åtgärder som solceller är ofta reversibla och innebär ingen oåterkallelig påverkan på bebyggelsen, därför bör solceller inom kulturmiljöområden vara bygglovsbefriade

och även i stor utsträckning bör bygglov även kunna ges på kulturmärkta byggnader om de anpassas efter fastighetens karaktär.

I tätbebyggda regioner som Stockholm bromsar dessa regler den decentraliserade och förnyelsebara energiproduktionen som behöver öka för att klara framtida energibehov i en hållbar stadsplanering.

Centerpartiet har dessutom drivit på de nya reglerna om parkeringsplatser, som framåt måste innehålla laddmöjligheter för elbilar. Det är första gången som skarpa krav på laddinfrastruktur vid parkeringar introduceras. Det gäller vid nyproduktion av bostäder och parkeringshus samt retroaktivt på till exempel parkeringshus.

Detta är bra men på många platser, t ex i Stockholmsregionen, sker parkering på kommunala gatan i flerbostadsområden. För att laddinfrastrukturen ska fungera måste även dessa parkeringar ha krav på laddinfrastruktur. Detta kan exempelvis ske genom laddning via lyktstolpar, något som nu är lagligt möjligt tack vare Centerpartiet.

I Stockholm ligger en av världens första anläggningar för biobaserad koldioxidavskiljning som i framtiden kan möjliggöra storskaliga upptag av koldioxid, så kallade minusutsläpp. I dagsläget finns det i Sverige ännu inget lager för den koldioxid som har fångats in, utan denna typ av lager byggs just nu vid bland annat den norska kusten. För att fullt ut nyttja de negativa utsläppen måste därför transport av koldioxid möjliggöras. Dagens EU-lagstiftning är baserad på att transporterna ska äga rum via så kallade pipelines och rörledningar, vilket inte kommer att vara möjligt för de utsläpp som fångas in i Stockholm. Lagstiftningen måste göras om för att möjliggöra transport exempelvis via vattenvägen.

Elektrifiera våra städer!

Flera av Sveriges storstadsområden, bland annat Stockholm, Malmö, Uppsala och Västerås har larmat för akut kapacitetsbrist i elnäten. Bristande tillgång på el bromsar i dagsläget både nybyggnation av bostäder och nya företagsetableringar, men riskerar också att bromsa elektrifieringen av både kollektivtrafik, privatfordon och godstrafik på väg, som är en grundbult i bland annat Stockholmsregionens klimatstrategi.

Situationen har därefter förvärrats av att konkurrenskraften för lokal elproduktion i kraftvärmeanläggningar som skulle kunna nyttjas för att avhjälpa problemet och avlasta elnäten, istället har försämrats. I Stockholm har situationen varit så akut att tillfälliga lösningar med kostsamma avtal utan marknadsmässiga grunder har slutits mellan lokala elproducenter och kommunen. När utredningen om avfallsförbränningsskatt presenterades konstaterades att skatten inte påverkar återvinning, utsortering eller materialval. Man konstaterade även att skatten inte överförs till den som genererar avfallet och därmed inte följer principen om att förorenaren ska betala samt att skatten inte får någon miljöstyrande effekt. Den är därför rent fiskal, vilket minskar konkurrenskraften i stadsnära elproduktion i kraftvärmeverk. Avfallsförbränningsskatten bör därför differentieras, för att få en större miljöstyrande effekt, i kombination med att en ny strategi för ökad utsortering och återvinning av hushållsavfall tas fram enligt principen om en cirkulär ekonomi.

Situationen med kapacitetsbrist i elnäten är allt annat än hållbar och för att stimulera fortsatt utveckling och elektrifiering av våra storstäder måste Centerpartiet verka för ett kraftfullt åtgärds paket för att minska den ansträngda situationen med kapacitetsbrist. Svenska kraftnät som har ansvar för den kontinuerliga driften och byggnationen av elnätet bör få ett utökat uppdrag för att också planera för framtida elektrifiering och stadsbyggnad samt den långsiktiga kraftbalansen. Idag ansvarar inte svenska kraftnät för framtidens kraftbalans och kan heller inte ta höjd för framtida expansioner och elektrifiering i sin planering av elnätsutbyggnaden. Svenska kraftnät bör därför få ett uppdrag utformat så att affärsverket får i ansvar att ha djupare samarbete och dialog med kommuner, regioner och tillväxtområden för att långsiktigt ta höjd för ökad elektrifiering och tillväxt i våra städer, samtidigt som elnätets påverkan på närmiljö och fysisk planering tas hänsyn till.

För att avhjälpa situationen med kapacitets- och effektbrist i våra storstadsområden och undvika den typen av akuta kontrakt som slutits i Stockholm, bör Centerpartiet också verka för att det långsiktigt ska bli mer konkurrenskraftigt att installera energilager och annan tillgänglig kapacitet där den behövs. Centerpartiet bör därför verka för en utredning som ser över betalningsmekanismer för systemtjänster och möjliga lösningar till effektmarknader i elnätsområden med kapacitet- och effektbrist.

En modern kollektivtrafik

I storstäderna finns möjligheter att föra en vassare och grönare trafikpolitik, med starkare fokus på transporteffektivitet och trafikstyrning, än i landet som helhet. Grunden för en sådan politik är att prioritera gång, cykel och kollektivtrafik, liksom gods- och nyttotrafik, framför persontransporter med egen bil. En sådan politik är också mer kostnadseffektiv än att låta vägtrafiken växa ohämmat. Men med en snabbt växande befolkning krävs investeringar även för politik baserad på transporteffektivitet, men för staten blir detta dock långsiktigt billigare än en trafikpolitik med bilen i centrum.

För att Sverige snabbast ska nå målen att minska mängden klimatpåverkande utsläpp från persontransporter är det mest effektivt att investera i kollektivtrafik i storstäder och på så sätt minska mängden korta resor där befolkningstätheten är som störst. Stockholmsregionen är fortsatt en av de snabbast växande storstadsregionerna i Europa, och med för långsam utbyggnad av kollektivtrafik medan regionen växer och förtätas finns nu stor risk för att bilberoendet biter sig fast.

Därför behöver staten vara del finansieringen av fortsatt utbyggd spårbunden trafik inom Stockholms län där andelen minst måste motsvara befolkningsmängden. Viktigast är en fortsatt utbyggd tunnelbana och satsning på tvärförbindelser. Utbyggd pendeltågstrafik gör dessutom att annan regiontågstrafik får tillgång till mer effektiv infrastruktur.

Mälargränssnittets nationella roll

Stockholmsregionen har under det senaste decenniet varit en av Europas snabbast växande städer, och trots att nästan alla regioner i landet vuxit under perioden står Stockholm för 40 procent av befolkningstillväxten, och har i dagsläget ca 23 procent av landets befolkning. Befolkningstillväxten är den viktigaste drivkraften till ökade trafikbehov, men trots detta har Stockholmsregionen fått se en minskande andel till länsplan och objekt jämfört med landet i

stort. Bilden av en region som i växande utsträckning lämnas åt sig själv att lösa trafikproblemen förstärks om man betänker att största delen av statliga medfinansieringar till trafikobjekten i Stockholms- och Sverigeöverenskommelserna kommer från trängselskatten som till sin dominerande del betalas av regionens egna invånare. Generellt överlag bör Stockholmsregionen inte fortsätta att missgynnas i fördelningen av Trafikverkets och statens infrastruktursatsningar utan få en andel som minst motsvarar befolkningsstorleken. I många jämförbara länder finansieras stora infrastrukturprojekt genom offentlig-privat samverkan (OPS), vilket har många fördelar och mervärden. I Sverige som helhet är detta fortfarande relativt sällsynt och det finns en skepsis från statligt håll att verka för fler OPS:er. Stockholmsregionen är dock ett betydande undantag där man i för hög grad har fått förlita sig på alternativa finansieringslösningar då statlig medfinansiering uteblivit, trots regionens befolkning och tillväxt. En större mångfald av finansieringslösningar bör möjliggöras i övriga landet så att Stockholmsregionen kan ta del av en direkt statlig medfinansiering som återspeglar dess befolkningsstorlek.

Stockholm är fortsatt ett av naven och transitpunkterna för stora delar av landets godstrafik. Den nu driftsatta tunneln för pendeltåg under mälaren har avlastat systemet för fjärrtåg, regionaltåg och godstrafik, men fortsatt görs allt för mycket av transportererna genom Stockholm City. En ny passage över Mälarrgränssnittet strax väster om Stockholm behövs för att kunna öka kapacitet och minska känsligheten för störningar i infrastrukturen. Med ökad redundans kan än mer vägtransporter flyttas till järnväg och godstrafiken kan optimeras över större delar av dygnet utan att vara påverkad av persontrafik.

Ytterligare skäl till att öka ramen i länstransportplanen i Stockholms län, anser Regionen, är att ingen annanstans i landet är vägar utanför den nationella planens finansiering så många och så trafikerade som i Stockholms län. Bara på regionens eget spårnät utförs fler resor per dag än vad som genomförs i Trafikverkets hela övriga järnvägsnät. En studie från transportföretagen visar att Stockholmsregionen har minst andel av vägnätet i god eller fullgod standard av samtliga Trafikverkets regioner i Sverige. Detta trots en högre belägningsgrad. När länsplanens medel bara räcker till att åtgärda de mest akuta bristerna i en region på ständig gräns till trafikkollaps blir konsekvensen att vägnätet på den stora landsbygden i Stockholms län sannolikt är de sämst dimensionerade och underhållna i hela Sverige.

Förbättrad tillgänglighet till Arlanda flygplats blir allt viktigare. Arlanda är en nod av nationell betydelse och det finns betydande behov av stärkt kollektivtrafik i form av bland annat ökad kapacitet på Ostkustbanan, stärkt spårbunden trafik till Stockholms city och bättre framkomlighet för buss.

Stockholmsregionen är en liten region i norra Europa, för att klara den internationella konkurrensen och öppenhet mot omvärlden är flyget av stor vikt. Arlanda bör därför byggas ut, i samklang med närliggande kommuners förutsättningar och utvecklingsplaner, för att möta ett växande behov internationellt. Men Arlanda bör också i framtiden vara noden för inrikesflyget. Swedavias avtal för flygtrafik på Bromma flygplats bör avslutas senast när avtalet löper ut 2036. Eftersom både Swedavia och den stora aktören på inrikesflyg Braathen varnat för att det inte finns affärsmässighet i att behålla Bromma flygplats bör staten också se över möjligheten av avveckla Bromma innan 2038, under förutsättning att kapaciteten kan flyttas till Arlanda.

2020 invigdes Norvik som Stockholms nya godshamn. Med Norvik flyttas merparten av godstrafiken till sjöss från Stockholms innerstad till Nynäshamn. Det möjliggör bättre markanvändning i innerstaden samtidigt som godstransporterna effektiviseras. Norviks hamn är strategiskt placerad med korta ledtider till alla viktiga hamnar i Östersjön. Parallellt med utbyggnaden av Norvik har Sjöfartsverket drivit frågan om att anlägga Horstensleden, en ny farled in till Stockholm. Sjöfartsverket argumenterar för att Horstensleden skulle möjliggöra för framförallt större kryssningsfartyg (utgör 5 % av trafiken) att kunna angöra Stockholm. Samtidigt skulle närmare två miljoner ton berg i orörd skärgård behöva sprängas bort. Centerpartiet i Stockholmsregionen anser att den nya hamnen i Norvik kan fylla den funktionen och säger därför nej till Horstensleden. Norvik kan också avlasta Furusundsleden och minska den negativa påverkan på lokalmiljön som sjöfarten har där.

Utveckla en smartare trafikstyrning!

Centerpartiet anser att trängselskatterna på vägtrafik i Stockholm är genialisk. På samma gång kan man minska trängseln och därigenom effektivisera och sprida trafiken, vilket skapar stora samhällsnyttor, och samtidigt kan intäkterna användas till att investera i ny smart infrastruktur. Men eftersom trängselskatten är en statlig skatt är systemet osmidigt och får mer och mer karaktären av en statlig kassako där staten ändrar avgiften mer utifrån behovet av pengar till trafikinvesteringar och mindre utifrån behoven att främja transporteffektivitet. Centerpartiet i Stockholmsregionen vill att trängselskatten beslutas lokalt och regionalt så att en smartare trafikstyrning kan uppnås och synkas mot andra styrmedel som kollektivtrafiktaxa, parkeringsavgifter och större trafikhandlingar. På kort sikt vill vi också att en utbyggnad av systemet till fler trängseldrabbade vägar, samt möjligheten till en smartare anpassning av taxenivåerna till faktisk förekomst av trängsel utreds.

Ta cykeln på allvar!

Cykeltrafik har lägre miljö- och klimatpåverkan än alla andra trafikslag och tar betydligt mindre vägutrymme i anspråk per personpassage. Det innebär att cykel också är det i särklass billigaste trafikslaget. Därtill har cykelresor en starkt positiv inverkan på folkhälsan. Cykeltrafik har potential i hela landet, men nyttorna blir särskilt stora i storstäder, där utrymmet är starkt begränsat och behovet att avlasta vägnätet från biltransporter är särskilt stort.

Stockholm har en låg cykeltrafikandel jämfört med andra Europeiska storstäder och även jämfört med många städer i Sverige, men på senare år har cyklandet ökat och trots många nya cykelvägar är problemen med barriäreffekter, trängsel och konkurrens med andra trafikslag betydande. Till skillnad från vägtrafiken saknas också ett sammanhängande cykelvägnät över kommungränserna. Många invånare avskräcks från att börja cykla på grund av bristerna i infrastrukturen.

Att främja ökad cykeltrafik i storstäderna och investera mer i cykelvägar är klok trafikpolitik där statens engagemang behöver öka. Det behövs en snabbare och strategiskt utbyggnad av sammanhängande cykelnät i Stockholmsregionen, och det kräver ett lika tydligt statligt engagemang som väg- och spårtrafiken. En full utbyggnad av regionala cykelstråk i enlighet med den regionala cykelplanen i Stockholmsregionen, kan uppskattas till storleksordningen 3-5 miljarder kronor, men skulle kunna ge trafiknyttor motsvarande hela tunnelbanesystemet om 20 procents cykelandel kan nås. Vi vill att staten tillsätter en förhandlingsperson och anvisar

statliga medel för att i samverkan med kommuner och regioner möjliggöra bindande regionala överenskommelser för strategisk utbyggnad av sammanhängande cykelnät i Stockholm och de andra storstadslänen. Inspiration kan hämtas från Köpenhamn eller från Sverigeförhandlingen. För staten är detta en god affär, då den samlade trafikkapaciteten kan ökas till en bråkdel av kostnaden för motsvarande investeringar i väg och spår.

[1] Brännheta skatter, 2017

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att reglerna skärps på krav av laddinfrastruktur till att också gälla gatuparkering i flerbostadsområden.

att installation av solceller och solfångare ska vara bygglovsbefriade även inom kulturmiljöområden medan krav på bygglov kvarstår på k- och q-märkta fastigheter.

att ta fram nationella krav för täthet av laddinfrastruktur för storstadsområden och landsbygd.

att Centerpartiet verkar för att på EU-nivå möjliggöra internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, med flera olika typer av transportlösningar (exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter).

att Svenska Kraftnät får i uppdrag att planera och projektera för utökad elektrifiering av Sveriges storstadsområden och utöka nätkapacitet för att möta framtida behov och möjliggöra nya investeringar och etableringar.

att Centerpartiet ska driva frågan om att tillsätta en utredning med syfte att halvera tidsåtgången för tillståndprocesser för utbyggnad av elnät och kraftledningar.

att Centerpartiet ska verka för en utredning som ser över betalningsmekanismer för systemtjänster och utreder möjliga lösningar till effektmarknader i elnätsområden med kapacitet- och effektbrist.

att den lokala kraftvärmens konkurrenskraft stärks genom differentierad avfallsförbränningskatt samt att Centerpartiet ska initiera en nationell strategi för ökad insamling, sortering och återvinning av hushållsavfall.

att Centerpartiet motsätter sig byggandet av Horstensleden

att staten följer upp arbetet med Stockholmsförhandlingen och ökar sin andel av investeringen i en fortsatt utbyggd tunnelbana och pendeltågstrafik i Stockholms län.

att staten finansierar en ny transportväg för spårbunden godstrafik över Mälargränssnittet i Stockholms kommun för att öka kapaciteten och stärka systemets robusthet och flexibilitet.

att Centerpartiet ska verka för genomförande av projektet Oslo-Stockholm 2.55, dvs en anständig och genare järnväg mellan Oslo och Stockholm.

att öka Stockholmsregionens andel av statens anslag för trafiksatsningar till att minst motsvara andelen i befolkning.

att Centerpartiet verkar för att utreda behovet av samt finansiering av infrastrukturåtgärder för att långsiktigt säkra flöden av persontrafik och gods till och från Arlanda med bibehållen princip om totalt utsläppstak.

att Centerpartiet verkar för att skyndsamt få till stånd ett regeringsbeslut som möjliggör en fjärde landningsbana på Arlanda med tillhörande flygplatsinfrastruktur.

att Centerpartiet ska verka för en nedläggning av Bromma flygplats.

att Centerpartiet ska verka för att staten avslutar koncessionen för snabbspårstrafik, spår- och stationsanläggning från Stockholm City och Arlanda flygplats för att medge utökat spårbundet resande till Arlanda.

att beslut och förvaltande av trängselskatter ska regionaliseras.

att anvisa statlig medfinansiering och förhandlingsperson för en "Köpenhamnsförhandling" med kommunerna och regionen om strategisk utbyggnad av regionalt sammanhängande cykelnät.

att finansieringsansvaret för cykelinfrastruktur ska öka.

att Trafikverket får i uppdrag att göra cykel till ett eget trafikslag inom sin verksamhet och att väglagen ändras för att stärka cykelvägarnas status och möjliggöra cykelvägar frikopplade från bilväg.

att Trafikverket får i uppdrag att öka takten för byggande av cykelvägar och att medel avsätts för detta.

att säkerställa att ökade medel avsätts för anläggande av nationella cykelleder för turism.

Motionärens namn:

Karin Ernlund och distriktsstyrelsen för Centerpartiet i Stockholms stad

Michaela Haga och distriktsstyrelsen för Centerpartiet Stockholms län

Distriktets utlåtande:

Denna motion är gemensamt undertecknad av distriktsstyrelsen i Stockholms stad som står bakom den i dess helhet.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.21 KULTUR OCH KREATIVA NÄRINGAR

Motion #324 Kultur

År 2018 omsatte de kreativa och kulturella näringarna i landet 217 miljarder kronor, enligt Tillväxtverket, med ökning år för år. Samma år hade skogsindustrin 222 miljarder i omsättning och matindustrin 195 miljarder. Med andra ord är kreativa och kulturella näringar en central tillväxtfrämjande sektor, betydelsefull för jobb och export men också för trivsel och välmående.

Vi behöver sköta om det kapital som finns i denna näring, se till enskilda människornas kompetens och utvecklingsmöjligheter, företagens möjlighet att växa. Vi behöver utnyttja det som skapas, för vårt välmående, för att njuta och för att roa oss, för ett bra socialt liv. Barn mår bra av skapande kultur, äldre på särskilda boenden får guldkant på en kanske trist vardag och människor med funktionsnedsättning kan få glädje och stimulans. Påtagliga bevis för kulturens nytta i hälsosammanhang finns i en omfattande sammanställning av forskning från WHO (Fancourt and Finn, 2019). Inom Region Stockholm är kultur enligt regionens framtidsplan en integrerad del av för hälso- och sjukvården och ett Kompetenscentrum för kultur och hälsa har inrättats. Satsningar görs också i andra regioner, som t.ex. i Region Skåne.

Oavsett pandemin finns i sektorn känslighet för konjunktursvängningar. Många är småföretagare, med fokus på det man vill göra som ex.vis artist. Men, man behöver engagera sig i marknadsföring och kontaktskapande, kanske i upphandlingar. Administration, finansiering och ekonomihantering är ofta ett nödvändigt ont. Ersättningarna för utförda uppdrag varierar kraftigt. Även etablerade artister kan behöva spela "på dörren". Skribenter och journalister avlönas i vissa fall inte alls av de kulturtidskrifter man skriver för, trots att tidskrifterna får bidrag från kulturrådet. Vi behöver sträva mot en mer självfinansierad och självgående näring med mindre offentliga subventioner även om dessa fortfarande kommer att behövas.

Våra städer ska inte bara vara en plats där man bor och arbetar, utan städer där man lever och har roligt i dygnet runt. Våra kommuner och regioner kan göra mycket för att stimulera detta. Vi behöver modernisera och förenkla regel- och tillståndssystem – samtidigt som vi skapar tryggare städer och ett nattliv fritt från diskriminering och trakasserier. Vi kan förenkla upphandlingar så att civilsamhället och ideella organisationer kan vara med. Vi kan stimulera till takbarer i kontorshus, till lagliga graffitiväggar, till marknader för ekologisk och närodlad mat osv.

Vad som erbjuds utanför kontorstid kan avgöra var folk väljer att bosätta sig och arbeta. Våra städer tjänar på ett bra nattliv såväl ekonomiskt, socialt som kulturellt. Nya detaljplaner behöver därför ta hänsyn till kultur och ett rikt nattliv. Vi bör också göra det möjligt för kulturen och nattlivet att ta tillfällig plats i områden som inte byggts färdigt, samt göra det billigare att hyra så kallade "döda ytor" eller "wasted spaces" av staden.

Med insikterna om de kreativa och kulturella näringarnas betydelse och möjligheter, lägger vi här förslag om förbättringar och nya möjligheter inom två områden med fokus på den enskildes perspektiv och storstäders attraktivitet.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att upphandlingslagstiftningen förändras så att den även ger mindre aktörer som ideella föreningar och civilsamhället möjlighet att delta i upphandlingar när det gäller exempelvis

kulturverksamhet.

att upphandlande statliga myndigheter i högre grad tillämpar funktionskrav snarare än detaljkrav, för att möjliggöra ökad innovation och större utrymme för leverantörer att använda sin kreativitet och yrkeskunskap.

att en statlig utredning tillsätts som specificerar och tydliggör de möjligheter som upphandlingsregelverket ger till att reservera kontrakt till civilsamhällets organisationer.

att Det inrättas stöd och utbildning för småföretagare inom kultur- och nöjesbranschen, med målet att dessa ska kunna samverka med andra och med samlad kraft delta i upphandlingar. Sådan utbildning ska också vara kopplad till startbidrag.

att påbyggnadsutbildningar om företagande erbjuds på de konstnärliga högskolorna.

att företagsformen enskild firma ytterligare utvecklas mot ökad flexibilitet beträffande administration, skatter och redovisning.

att en enkel och sökbar nationell webbplats skapas, som finländska Aurora, där bidrag och stöd samlas, så att personer verksamma inom kultur- och nöjessektorn lättare kan söka dessa.

att med målet att öka privata investeringar i kultur olika stimulansåtgärder tas fram, exempelvis utifrån de förslag som finns i EU-rapporten "Främja privata investeringar i kultursektorn".

att förenkla för nya aktörer att driva nattliga kulturella evenemang och klubbar utan för stora ekonomiska krav.

att konceptet kulturhubbar i städer och stadsdelar uppmuntras, med tydliga uppdrag, inkluderande jämställdhets- och integrationsperspektiv, och ekonomiska förutsättningar för genomförande. I hubbarna förenas produktionsplatser för kulturskapare, experimentell kultur, innovativa uttryck med publika mötesplatser.

att stötta bibliotekens digitalisering av verksamheten i syfte att nå fler.

att verka för att stärka förutsättningar och förenkla reglerna för kulturaktörer och utövare att etablera och bedriva kulturverksamhet på platser inom städers kultur- och industriarv, exempelvis i nedlagda industriområden och i tomställda fastigheter inom allmännyttans bestånd.

att skapa förutsättningar och göra det lättare att bedriva kultur och nöjesverksamhet i våra städer. Exempelvis genom att luckra upp bullerregler, tillåta dygnet runt-öppet för skötsamma nattklubbar, kostnadsfritt upplåta s.k. döda ytor/"wasted spaces" på statlig mark till kultursatsningar och klubbverksamhet samt möjliggöra tillfälliga kontrakt för kulturevenemang på ännu icke färdigbyggda tomter, t.ex. industriområden som ska bli bostadsområden.

att generösare och enklare regler för beviljande av alkoholtillstånd införs för att underlätta för småföretagare och branschaktiva att etablera nya verksamheter.

att alkohollagen ändras så att det ska vara möjligt att i samband med hämtmat eller hemkörning också kunna beställa en begränsad mängd alkohol.

att alkohollagen ändras i syfte att förenkla kökskravet och ta bort kravet på lagad mat och att samma regler ska gälla hela landet.

Motionärens namn:

Karin Ernlund och distriktsstyrelsen för Centerpartiet i Stockholms stad

Michaela Haga och distriktsstyrelsen för Centerpartiet Stockholms län

Distriktets utlåtande:

Denna motion är gemensamt undertecknad av distriktsstyrelsen i Stockholms stad som står bakom den i dess helhet.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.22 BOSTÄDER

Motion #326 Bostad

Stockholmsregionen växer och beräknas fortsätta göra det. Under kommande 20 år räknar SCB med att Stockholms folkmängd ökar med 15% och detta med slagsida åt de delar av regionen som redan är tätbefolkade. Detta speglar de senaste 20 årens utveckling då fler bosatt sig i Stockholmsregionen samtidigt som Stockholms ekonomi jämsides Uppsala län vuxit mest i hela landet.

Region Stockholm slår dock fast i en rapport från 2020 att "en majoritet av regionens hushåll har med dagens villkor inte möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad". Det demografiska bostadsbehovet överstiger antalet bostäder i nyproduktion som stockholmarna har råd att hyra eller köpa. Nyproduktionen behöver öka och vi måste samtidigt göra mer av dagens och framtidens bostadsbestånd tillgängligt för fler.

Att det byggs en blandning av upplåtelseformer är viktigt för Stockholms tillväxt och för att möta de olika ekonomiska förutsättningar som nya och gamla stockholmarna har med sig in på bostadsmarknaden. De som flyttar till Stockholm från andra delar av Sverige eller från andra länder flyttar i högre grad till hyresrätter, medan infödda efterfrågar en större andel av bostadsrätterna. Detta är delvis naturligt men behöver inte bli en naturlag. Vi behöver se fler hyresrätter och bostadsrätter såväl som nya upplåtelseformer som är bättre anpassade till dagens levnadsmönster och socioekonomiska realitet. Vi också nyttja befintligt villabestånd bättre. Det finns goda möjligheter att genom smart förtätning skapa tusentals nya bostäder för alla samhällsgrupper.

Ekonomiska styrmedel för ökat byggande och tillgängliga bostäder

Det finns också motiverade skäl att se över hur olika skattesatser och regler leder till fortsatt bostadsbrist och skapar svåra hinder för många att ta sig in på Stockholmsregionens bostadsmarknad.

Andrahandsuthyrning är ett första belysande exempel. I dagsläget får man hyra ut sin bostad skattefritt upp till 40 000 SEK på ett år varefter man betalar 30 procent skatt på överskottet, vilket leder till att många väljer att begränsa tiden de hyr ut sin bostad. Samtidigt finns det en ökande efterfrågan på att hyra bostäder i andra hand, såväl av de som väntar på att kunna köpa ett permanent boende som av de som besöker regionen i arbetet i ett par månader. Vi vill se att skattereglerna förändras för att kunna skapa en större marknad för andrahandsuthyrning.

Även reavinstskatten, som idag ligger på 22 procent, leder till att många väljer att stanna kvar i sin nuvarande bostad, även om man skulle vilja flytta till något mindre. I delar av Stockholm är det framförallt många äldre som bor kvar i stora boenden när barnen har flyttat ut då skattereglerna inte gör det lönsamt att sälja och köpa något mindre. Detta är långt ifrån ett optimalt utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet då många familjer söker större boenden men möts av ett begränsat utbud. Vi vill se en sänkt diskonterad reavinstskatt, som blir lägre ju längre man ägt lägenheten, för att skapa ökad mobilitet och starkare incitament att skala ner sitt boende när möjlighet ges.

Vi vill också se att dagens amorteringskrav ses över och anpassas i syfte att sänka trösklarna in på Stockholmsregionens bostadsmarknad. I grunden är vi positiva till att det första amorteringskravet infördes men ifrågasätter den skärpning som gjordes utan att det första hade utvärderats grundligt. En sådan utvärdering måste snarast genomföras för att bedöma de långsiktiga effekterna det har på möjligheterna att ta sig in på bostadsmarknaden, i synnerhet för regionens yngre och förstagångsköpare.

Moderna och flexibla regler för ökat byggande

Stockholmsregionen har fantastiska möjligheter för att bidra till att minska den allt större bostadsbristen i Sverige. Tyvärr begränsas möjligheterna av ett långsamma processer, stelbenta regelverk och en stat som alltför ofta bromsar och stoppar nybyggnation.

Stora delar av Stockholmsregionen omfattas av gamla och omoderna detaljplaner som inte speglar dagens Plan och bygglag. Att göra nya detaljplaner är både kostsamt och tidskrävande och det tar ofta flertalet år innan en sådan plan vinner laga kraft. Här spelar attefallsreglerna en viktig roll som möjliggör förtätning i befintliga detaljplaner genom bygglovsbefriade åtgärder. Centerpartiet i Stockholmsregionen anser att attefallsreglerna i grunden är bra men att de behöver utökas för att bättre möta det behov som finns. Bland annat handlar det om att tillåta 40 kvadratmeter stora attefallshus vilket skapar helt andra möjligheter till ett mer permanent boende än ett hus på 30 kvadratmeter. Reglerna behöver också ändras så att det blir möjligt att inreda två ytterligare bostäder i ett befintligt enbostadshus istället för dagens en bostad.

Strandskyddslagstiftningen är i skrivande stund föremål för en större revidering baserat på en av punkterna i januariavtalet. Utredningen har lämnat sitt förslag som i stora delar är bra men lämnar en hel del att önska för Stockholmsregionen. Istället för mer tillåtande regler och ökat

kommunalt självbestämmande ser det ut att bli en skärpning och ökad makt för Länsstyrelsen. Det är något som framförallt kommer att drabba Stockholms skärgård hårt. För att möjliggöra ökat bostadsbyggande på regionens kärnöar är det viktigt att säkerställa att de och deras omgivning inte ska omfattas av någon form av förstärkt strandskydd. Vidare behöver strandskyddsreglerna ändras i syfte att möjliggöra mer byggande vid kajnära lägen. Det måste också blir möjligt att bygga på vatten.

Detaljplaneprocesserna är långsamma, byråkratiska och till sin natur detaljreglerande. Det kan ha sina fördelar men konsekvensen blir många gånger att projekt aldrig kommer igång eller får vänta. Vi föreslår att det ska bli lättare för byggherrar att själva driva sin planer från startskede till antagande. Det skulle snabba på processerna samtidigt som den kommunala byråkratin kan använda sin kapacitet till andra projekt. Vi ser också ett behov av att lättare kunna ändra detaljplaner under pågående genomförandetid. Under pandemin har det blivit tydligt att planbestämmelser för exempelvis verksamhetslokaler i bottenvåningarna kan göra projektkalkylen svår att få ihop. Att lättare kunna ändra dylika planbestämmelser skulle skapa större flexibilitet i projekten och öka möjligheterna att anpassa sig efter nya förutsättningar.

Plan och bygglagen bör ändras så att det blir möjligt att inrätta så kallade frizoner där byggande kan ske utan plankrav. Syftet är att främja modern, innovativ och hållbar stadsutveckling där staden får växa fram dynamiskt.v

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet vill främja och öppna upp för fler upplåtelseformer än enbart hyr och köp, exempelvis genom att justera avtalsförhållanden mellan fastighetsägare och hyresgäst.

att Centerpartiet vill sänka skatten och förenkla regelverket för andrahandsuthyrning.

att Centerpartiet verkar för en ökad rörlighet på bostadsmarknaden genom sänkt reavinstskatt vid bostadsförsäljning av bostäder som varit borta från marknaden en längre tid.

att Centerpartiet vill anpassa amorteringskravet i syfte att förenkla inträdet på bostadsmarknaden.

att se över regler för hantering av byggmaterial och byggavfall för att möjliggöra ökad återanvändning och cirkularitet i byggsektorn.

att Centerpartiet vill sänka tillgänglighetskraven för komplementbostadshus (avser Attefallshus som används som bostad).

att Centerpartiet vill utöka den tillåtna byggnadsytan för Attefallshus från 30 till 40 kvadratmeter (avser såväl bostad som komplementbyggnad).

att Attefallslagstiftningen ändras så att det blir möjligt att inreda ytterligare två bostäder i ett ursprungligt enbostadshus.

att de utpekade kärnöarna i Stockholms skärgård med omnejd inte ska omfattas av någon form av förstärkt strandskydd.

att strandskyddet lättas i syfte att möjliggöra exploateringar i kollektivtrafiknära lägen och bättre kunna nyttja gamla kajmiljöer.

att Centerpartiet verkar för att förenkla regelverket för byggande på vatten.

att strandskyddet upphävs i sin helhet på redan exploaterad mark.

att Centerpartiet ska verka för tidsbegränsade frizoner från plankrav för att främja bostadsbyggande och modern stadsutveckling.

att Centerpartiet verkar för att antagna detaljplaner lättare kan ändras under pågående genomförandetid i syfte att möta nya uppkomna behov.

att Centerpartiet verkar för att lätta kraven vid byggnation av vissa typer av bostäder som avser en bostadssituation av mer tillfällig karaktär, exempelvis studentbostäder eller nya modeller som co-living, vad gäller bland annat krav på tillagningsinredning, storlek på hygienutrymmen och ljuskrav i fastighetens samtliga lägenheter.

att Länsstyrelsen får i uppdrag att lösningsorienterat samarbeta med landets kommuner för att möjliggöra stadsutveckling i centrala och kollektivtrafiknära lägen.

att Centerpartiet verkar för att i högre grad möjliggöra byggherredrivna planprocesser i syfte att korta och effektivisera planprocessen.

att Centerpartiet arbetar för generösare bullerregler så att det blir lättare att bygga bostadsfasader med ej öppningsbara fönster.

att Centerpartiet ska verka för att regeringen genomför en grundlig översyn av riksintressena med syftet att möjliggöra en hållbar stadsutveckling

att Centerpartiet verkar för att bostadsbyggande ska göras till ett riksintresse och likställas med övriga riksintressen, för att möjliggöra en hållbar stadsutveckling i närtid, samtidigt som ovanstående översyn av riksintressena sker.

Motionärens namn:

Karin Ernlund och distriktsstyrelsen för Centerpartiet i Stockholms stad

Michaela Haga och distriktsstyrelsen för Centerpartiet Stockholms län

Distriktets utlåtande:

Denna motion är gemensamt undertecknad av distriktsstyrelsen i Stockholms stad som står bakom den i dess helhet.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.23 MOTION OM KOLDIOXIDSÄNKOR, SOM EN DEL AV UTSLÄPPSHANDELN

Motion #339 Miljö och klimat

En viktig del i att bekämpa klimatförändringen är att bevara och utveckla de naturliga koldioxidsänkande ekosystemen. På EU nivå har markanvändning, LULUCF, land use change and forestry (1) införlivats i det övergripande målet att sänka våra koldioxidutsläpp med 40% till 2030. Det är också i linje med Parisavtalet, som pekar på den kritiska roll som markanvändningssektorn spelar för att nå våra långsiktiga klimatreducerande mål. I statistik från Naturvårdsverket (2) framgår att Sveriges totala utsläpp skulle vara c:a 70% högre utan den koldioxidsänkande förmågan hos skog och mark.

Då det största koldioxidupptaget sker i skogsmark föreslår vi att vi arbetar för ett system där negativa koldioxidkällor från skogsmark ingår i det europeiska utsläppshandelssystemet. Syftet är att bevara och främja skogens klimatpositiva värden genom att skapa en alternativ inkomstkälla för skogsägare där de får betalt för koldioxidupptaget. På detta sätt skapar vi incitament, inte på nationell nivå, utan direkt hos den som fattar besluten, den enskilde skogsägaren.

Detta är i samklang med EU Technical Expert Group on Sustainable Finance, som i en rapport från 2020 (3) slår fast att EU:s skogar redan nu står för mer än 20% av den globala koldioxidsänkan, men att en ökning av koldioxidbindningen från skogar är avgörande för att uppnå ett netto-noll mål 2050 i Europa och globalt.

Genom att prioritera utifrån de mest klimateffektiva åtgärderna kan vi utarbeta ekonomiska incitament för att främja ökat upptag av koldioxid och för att anpassa skogsbruket till ett varmare klimat med ökade skaderisker (4). Systemet skulle kompensera utifrån areal och skogsmarkens inneboende värde som koldioxidsänka. De åtgärder som syftar till att främja eller skydda koldioxidupptaget, som exempelvis gallring, eller mer blandskogsinslag för att stävja monokulturer, kan länkas med en skogsbruksplan och vara en del av compensationen. Det finns idag metoder på plats för att redovisa koldioxidupptag (1), men mer förfinade modeller skulle behöva utarbetas för att säkerställa att vi inte påverkar den biologiska mångfalden negativt, samt uppnår de önskade koldioxidsänkande effekterna.

Sveriges nuvarande skogsvårdslag från 1993 syftade till att likställa miljö och produktion och innebar ett sektorsansvar hos skogsägaren för att gynna eller bibehålla den biologiska mångfalden (SOU 1992:76). Lagen innehöll emellertid få ekonomiska incitament att leverera dessa miljömål, vilket vi tror är anledningen till den polariserade debatten mellan miljörörelsen och näringen idag. Syftet med denna motion är att nu, då vi utöver de tidigare målsättningarna lägger till koldioxidupptag, ser till att det ska vara ekonomiskt gynnsamt att bruka skogen på det sätt som har den största klimatnyttan.

Sverige och våra privata skogsägare, har ett uppenbart intresse för att skogens koldioxidsänkande förmåga ingår i ett framtida system för handel med utsläppsrätter, då det innebär en direkt avkastning från den växande skogen. Att börja ekonomiskt kompensera dem som bidrar till dessa koldioxidsänkor är dock viktigt både på en lokal, nationell och europeisk nivå. Där den enskilde skogsägaren kan finansiera användandet av de mest klimatsmarta

skogsbruksmetoderna, kan vi på nationell och europeisk nivå skapa starkare incitament för att bevara och utveckla upptaget via skog under de kritiska åren, innan andra utsläppssänkande åtgärder är på plats och uppnå den ökning av skogsarealen som krävs till 2050. På en global nivå kan upprättande av ett system för finansiering av koldioxidsänkor bidra till en kompensationsmodell, som kan användas när vi förhandlar om vårt globala behov av skydd för exempelvis Amazonas regnskog.

En ifrågasatt del av Sveriges skogsbruk är avverkningen. Då våra nordiska skogar har en stor del inlagrad koldioxid i marken innebär markplöjning och kalhuggning stora koldioxidutsläpp. För att gynna mer skonsamma metoder föreslår jag att en avgift tas för koldioxidutsläppet, som sänks eller tas bort när mer skonsamma metoder används.

Skogsindustrin är den aktör som skulle kunna påverkas negativt i det korta perspektivet, då ett system där skogen skulle få en längre livscykel kan skapa en råvarubrist och påverka prisbilden. Motargumentet är att skogens klimatupptag är för värdefullt att användas till produkter med en kort livscykel, eller med för lågt förädlingsvärde. En prissättning där koldioxidupptaget värde tas med, kan också gynna andra råvarukällor som exempelvis återvunnet material positivt. De produkter som har tydliga substitutionseffekter, dvs där skogsråvara substitueras för mer klimatnegativa råvaror, kommer kunna bära en högre kostnad då alternativet, de klimatnegativa också blir dyrare på grund av att deras koldioxidutsläpp medför allt högre kostnader.

Centern är i en unik position för att driva denna fråga, då vi både arbetar aktivt med klimatfrågan, samtidigt som vi har ett genuint politiskt kapital i ägarfrågor. Det är en fråga där vi kan visa att skogsägaren är en del av lösningen. Detta förslag är också i linje med Centerns inriktning att införa ett bonussystem för minusutsläpp.

1. ec.europa.eu/clima/policies/forests/lulucf
2. Sveriges Officiella statistik - Nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från markanvändning (LULUCF)
3. Financing a sustainable European Economy- Taxonomy report Technical annex
4. Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI, [Klimatanpassning.se](https://www.klimatanpassning.se)

Motionärerna är ej skogsägare, utan har tagit fram denna motion utifrån en analys att den viktigast koldioxidsänkan vi har i Sverige idag är skogen. Vi skulle inte ekonomiskt gynnas av den kompensationsmodell vi föreslår.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att vi verkar för ett system där de klimattjänster markägare utför, ingår som negativa utsläppsrätter i det Europeiska utsläppshandelsystemet alternativt, att vi verkar för ett system där minusutsläppen kan prissättas och komma skogsägare till del för att bevara och utveckla de naturliga koldioxidsänkande ekosystemen.

Motionärens namn: Eva Koch

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen vill tacka motionären för en väl genomtänkt och genomarbetad motion. Skogens roll i klimatfrågan har länge varit omdebatterad, inte minst i Bryssel. Distriktsstyrelsen delar motionärens bild om att skogen är en viktig kolsänka och att de ekosystemtjänster som skogen bidrar till är dåligt avspeglade i EU:s klimatpolitik.

EU-kommissionens senaste förslag till utsläppsmål i Europa vilar på Parisavtalet och förespråkar att utsläppen ska vara netto-noll till 2050. Målsättningen bygger på ett netto, just för att också upptag av koldioxid ska reflekteras i målsättningen.

Distriktsstyrelsen anser att motionären lyfter en viktig fråga, men ser också risker med att blanda politik och styrmedel för att minska industrins utsläpp med policy för att öka skogens upptag. Det är viktigt att man jobbar på EU-nivå utifrån båda dessa perspektiv samtidigt: både att minska utsläppen, och att öka upptaget av koldioxid. Att blanda koncepten riskerar att flytta fokus från det ena till det andra.

Att lägga in skogen i handelssystemet med utsläppsrätter kan innebära att fokus flyttas från att minska de skadliga fossila utsläppen, och att företag tillåts "köpa sig fria" från sina samhällskostnader genom att införa åtgärder på annan plats. Även EU-kommissionens mål om noll netto-utsläpp tenderar att flytta fokus från skadliga utsläpp, vilket riskerar att fördröja utvecklingen mot minskade utsläpp. Därför anser distriktsstyrelsen att det vore klokare att istället, precis som motionären skriver verka för ett parallellt system där minusutsläppen kan prissättas och komma skogsägare till del för att bevara och utveckla de naturliga koldioxidsänkande ekosystemen.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i motionens intentioner

Att Centerpartiet verkar för ett system där minusutsläppen kan prissättas och komma skogsägare till del för att bevara och utveckla de naturliga koldioxidsänkande ekosystemen.

2.24 NATIONELLA PROV

Motion #389 Skola/Utbildning

De nationella proven har blivit fler och allt fler framför åsikter om att provens roll ska stärkas, knyts tätare till elevernas betyg och röster höjs för att de ska rättas och bedömas centralt. En av anledningarna som framförs är den s.k. betygsinflationen. Vi menar att det är ett repressivt sätt att tänka som dessutom inte kommer åt rotorsaken och riskerar att försvaga den lokala bedömningskompetensen. Vi har inte heller sett ett konkret förslag på vilka lärare det är som ska arbeta med den centrala rättningen och bedömningen samt konsekvenserna av ett sådant arbetssätt. Ur ett centerpartistiskt perspektiv är starkt lokalt fokus viktigare än centralstyrning och i liberalismen är förtroende för enskilda professioner och medarbetare centralt. Det skulle

vara mycket bekymmersamt att göra avkall på dessa delar för att undvika att hantera kärnan i problematiken. Centerpartiet måste i egenskap av förespråkare för skolval och marknadsliberala lösningar bidra till progressiva lösningar som motverkar att det som inte fungerar fortgår.

Centralprov och standardprov hade i tidigare betygssystem en tydlig normerande funktion vilket vi menar bör vara det främsta syftet med nationella prov. Genom att stärka det normativa fokuset ska provens resultat primärt användas på en övergripande nivå där de kan ge en bild av kunskapsläget på en enskild skola över tid snarare än att primärt bedöma enskilda elever. Såväl den lokala som nationella bilden av elevers kunskapsutveckling synliggörs. Det ska inte vara tillåtet att i betygssättningen avvika från skolans resultat på de nationella proven utan en åtgärdsstrappa aktiveras. I första hand ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa en analys av avvikelserna och vilka åtgärder som ska vidtas. I de fall huvudmannen själv eller Skolinspektionen anser att det behövs externt stöd ska Skolverket gå in med detta. Om en väsentlig ökning av kopplingen mellan betyg och resultat på nationella proven inte kan ses efter första årets arbete ska Skolinspektionen gå in och tillfälligt ta över ansvaret för arbete med betyg under en lämplig period.

Det finns idag stora möjligheter att digitalisera de nationella proven och göra dem i hög grad självvärderande. Detta är arbetssätt som redan nu fungerar som bedömningsunderlag i högre utbildning och som kan omfatta såväl faktakunskaper som resonemang och analys. Det finns och goda möjligheter att öka fokus på de delar som har effekt på elevens hela kunskapsutveckling som ordkunskap, läsförståelse, problemlösning och väsentliga faktakunskaper. Ett sådant fokus minskar dessutom risken för att proven styr undervisningen på ett negativt sätt. Genom väl utvecklade digitala prov kan antalet provversioner öka till en relativt låg kostnad och den idag kostsamma hanteringen för att minska fusk kan förenklas. Möjligheten att på aggregerad nivå analysera enskilda frågor eller tematiska områden ökar och omfattande mängder data kan hanteras till en relativt låg kostnad. Vi menar att kunskapsunderlaget om elevers kunskaper inte är så väl utvecklat som det skulle kunna vara. Ett sådant underlag kan verka stödjande för skolmyndigheternas beslut om stöd och insatser. I sista hand kan sanktioner behöva vidtas. Generellt sett är vite en vanlig metod som vi dock menar behöver utredas noga för att tillse att inte de skolor som redan har ett ekonomiskt utsatt läge drabbas för hårt.

De nationella proven är viktiga och behöver reformeras men inte på det sätt som ofta framförs i debatten.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet verkar för att de nationella proven inom en snar framtid ska digitaliseras och till stor del bygga på en automatisk rättning. Övrig rättning ska fortsatt ske på skolorna. Likaså behöver en översyn ske över i vilka ämnen nationella prov ska genomföras och vilka delar som är väsentliga att testa.

att Centerpartiet verkar för att de nationella proven ska vara normerande för betygssättningen på skolnivå snarare än på elevnivå och att en åtgärdsstrappa införs för vilken Skolinspektionen ska ansvara och att Skolverket ansvarar för att adekvat stöd finns att tillgå.

Motionärens namn: Michaela Zankl, Eva Nilsson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen delar motionärernas bedömning att de nationella proven för att ge de effekter som önskas behöver digitaliseras och så långt det är möjligt rättas automatiskt. Det är viktigt för trovärdigheten och stärker också en likvärdig bedömning av hur skolorna presterar över tid. Dessutom minskar det risken för fusk.

Däremot ser vi att målet ska vara att även de delar som inte kunnat digitaliseras ska göras centralt, och föreslår därför en något justerad skrivning.

I ett sådant arbete är det också som motionärerna anför naturligt att se över vilka ämnen och delar som ger det underlag som beskriver kunskapsnivån och på ett trovärdigt sätt kan ligga till grund för ramar för betygsnormeringen.

Att normeringen sker för skolor som helhet gör också att lärarna lättare kan ta sitt ansvar att inom ramen för sitt uppdrag om betyg och bedömning genomföra den helhetsbedömning som ska göras av eleven kunskapsnivå.

Vi delar också motionärens inriktning att den skola som inte klarar av att agera inom ramen för normeringen ska avkrävas såväl motiveringar samt åtgärder, för att därefter få acceptera att staten ingriper för att normeringen ska fungera.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1

Att bifalla motionens att-sats 2

Att Centerpartiet verkar för att de nationella proven inom en snar framtid ska digitaliseras och i huvudsak bygga på automatisk rättning. Målet ska vara att eventuell övrig rättning sker centralt. Likaså behöver en översyn ske av i vilka ämnen nationella prov ska genomföras och vilka delar som är väsentliga att testa.

2.25 MOTION OM ATT FÖRBÄTTRA KOMPETENSFÖRSÖRJNINGEN I SKOLAN

Motion #391 Skola/Utbildning

Utbildningen inom skolväsendet ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Likvärdig betyder att alla elever ska ges möjlighet att nå sin fulla potential, oavsett vilken skola de går i. Likvärdig innebär alltså inte att alla skolor ska vara likadana, garanteras samma resursfördelning eller drivas på samma sätt. Tyvärr blir likvärdigheten allt sämre över tid, både mellan och inom skolor och dessvärre håller landsbygdens skolor, generellt sätt, lägre kvalitet än storstadskommunernas skolor. Bristen på legitimerade lärare är stor redan idag och väntas förvärras under kommande år. Dessutom ökar den "pedagogiska segregationen", vilket innebär att lärare med stigande erfarenhet undervisar i allt mindre utmanande skolmiljöer. Elever med större utmaningar får alltså i högre grad undervisning av mindre välutbildade och mindre erfarna lärare. Lärare, och

även skolledare har alltså ett karriärmönster som inte kopplar samman ökad erfarenhet och skicklighet med svårare arbetsuppgifter utan tvärtom.²

Förutsättningen för att Sveriges elever ska få en god utbildning är att de undervisas av kompetenta och engagerade lärare. Centerpartiets grupp för skolutveckling i Stockholm har, både inom och utom gruppen, återkommande diskuterat frågan om läraryrkets attraktionskraft. Vi är helt eniga och övertygade om att den viktigaste parametern för att få människor att vilja utbilda sig till lärare och stanna kvar i yrket är att de har förutsättningar att nå goda resultat i sin undervisning och möjlighet att utveckla sin profession. Många lärare och skolledare tar sig gärna an skolor med stora utmaningar, utan lönetillägg. När lärare får ägna sig åt att undervisa och utveckla sin praktik, får stöd av en såväl fungerande organisation som ett gott ledarskap är de eniga i att de har världens bästa yrke.

[1] <https://skolvarlden.se/artiklar/lararbrist-tungt-ansvar-vilar-pa-arbetsgivarna>

[2] En mer likvärdig skola, SOU 2020:28

Jag/vi föreslår partistämman besluta

Att Centerpartiet verkar för att Skollagen 2 kap 8 b § ska innehålla en skrivning om att huvudmannen ska säkerställa resursfördelningen med stöd av lokala tvärkompetensråd bestående av alla skolans professioner som tillsammans ska utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och resursanvändning för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att leva upp till krav och mål i de nationella styrdokument. Denna kunskap ska fungera som ett komplement till den kunskap om ekonomistyrning som finns på förvaltnings eller stabsnivå.

Att Centerpartiet verkar för att varje skola är rätt budgeterad så att skolor med stora elevutmaningar kan anställa lärare på tjänster som ger förutsättningar i relation till utmaningarna som t ex 2-lärarsystem.

Att Centerpartiet verkar för olika former av arbetscirkulation, utbytesmöjligheter och anställningssamverkan mellan skolor för att öka kunskapsutbytet och bidra till stärkt kompetens i såväl undervisning som bedömning av enheters förutsättningar och möjligheter.

Att Centerpartiet verkar för att 50 % av Skolverkets och Skolinspektionens tjänster som ex vis undervisningsråd som tillsätts framöver ska vara deltidstjänster där uppdraget på myndigheten kombineras med undervisning eller skolledning i verksamhet.

Att Centerpartiet verkar för att Skolinspektionens inspektioner främst riktar sig mot skolor med låg måluppfyllelse och att de bidrar med stöd till skolor med svårigheter.

Att Centerpartiet ska verka för att öka utbildningsplatserna på ledarutbildningen för blivande skolledare med fokus på att skapa skickliga pedagogiska ledare. Detta bör göras i kombination med att utveckla nuvarande befattningsutbildning till en kraftfull kompetensutvecklingsinsats.

Att Centerpartiet tillser att lärarutbildningen undervisar studenterna i att utveckla ett språk och kunskapsutvecklande arbetssätt genom hela utbildningen.

Att Centerpartiet tillser att lärarstuderande som i inledningen av lärarutbildningen bedöms ha kunskaper i svenska som är undermåliga sett till såväl studier som kommande yrkesutövning får möjlighet att kombinera lärarutbildningen med utbildning i yrkessvenska.

Att Centerpartiet tillser att obehöriga lärare som studerar till lärare ska kunna anställas under säkrare anställningsformer och lönekompenstras under studietiden.

Motionärens namn: Eva Nilsson, Michaela Zankl

Distriktets utlåtande:

Att garantera varje barns rätt till en bra skolgång är ett av samhället absolut viktigaste uppdrag. Ett viktigt uppdrag för förtroendevalda politiker är att säkerställa att varje skola har de resurser som krävs för att skolan ska klara sitt uppdrag och se till att alla elever klarar skolan.

Distriktsstyrelsen instämmer i motionärernas förslag i att förändra resurstilldelningssystemen för att göra de mer träffsäkra. Däremot anser vi att förslagen är delvis för deltaljerade för både en distriktstämma och en partistämma att fatta beslut om. Centerpartiets utgångspunkt är en närodlad politik och att beslut ska fattas så nära verksamheterna som möjligt. Kommunpolitiker i olika kommuner hanterar olika utmaningar i olika delar av landet och måste därför ha möjlighet att göra olika bedömningar, men också ha olika arbetssätt.

Med det inte sagt att förslagen från motionärerna är goda och att det är en god grund för den framtida politiken Centerpartiet bör driva i Stockholms stads utbildningsnämnd. I Stockholm har vi dels ett starkt socioekonomiskt stöd som gör att skolor i utsatta områden får mycket mer pengar än skolor i mer välbärgade områden. Det finns också ett starkt tilläggsbelopp som ges individuellt till elever med särskilda behov av stöd.

Tilläggsbeloppet betalas ut efter noggrann utredning av vad den enskilda eleven behöver för stöd, medan det socioekonomiska stödet betalas ut beroende på de socioekonomiska förhållanden i stadsdelen där skolan ligger. Distriktsstyrelsen tolkar motionärerna som att deras förslag är att varje skola ska göra en analys av vad skolan behöver för resurser baserat mer på den enskilda skolans och eleverna i skolans förutsättningar, än på de socioekonomiska förhållanden som råder. Det är ett bra förslag, och det som dagens system utgår från, att skolor i utsatta områden har större behov av resurser. Dock finns all anledning att utvärdera och analysera om dagens system slår rätt.

Motionärerna föreslår bland annat att alla skolor som behöver ska ha resurser till ett tvåläraarsystem. Detta är redan idag realiteten i många skolor i ytterstaden i Stockholm. Ett exempel är Kvarnbyskolan i Rinkeby, där alla klasser har tvåläraarsystem. Något som är möjligt för den enskilde rektorn att besluta om, tack vare resurstilldelningssystemet. Men detta inte sagt att resurstilldelningssystemet bör ses över och förfinas. Särskilt eftersom det framförts kritik mot dess effekter på elevernas kunskaper. Distriktsstyrelsen föreslår därför att motionärernas förslag lämnas över till Centerpartiets kommungrupp så att förslagen kan drivas lokalt i utbildningsnämnden och i kommande budgetförhandlingar.

När det gäller förslaget om arbetscirkulation, utbytesmöjligheter och anställningssamverkan mellan skolor för att öka kunskapsutbytet och bidra till stärkt kompetens i såväl undervisning som bedömning av enheters förutsättningar och möjligheter, anser distriktsstyrelsen att förslaget är bra men att det ska vara upp till varje rektor att besluta om dessa frågor.

Det samma gäller förslaget att 50 % av Skolverkets och Skolinspektionens tjänster som ex vis undervisningsråd som tillsätts framöver ska vara deltidstjänster där uppdraget på myndigheten kombineras med undervisning eller skolledning i verksamhet. Det måste vara upp till den enskilda arbetsgivaren, men också den anställde att besluta om detta. Däremot är det en mycket god idé att uppmuntra till detta.

Distriktsstyrelsen instämmer i förslaget att Skolinspektionens inspektioner främst ska rikta sig mot skolor med låg måluppfyllelse. Ingen elev ska riskera att gå i en skola som inte håller god kvalitet, vilket Skolinspektionen bör fokusera på.

Förslagen som rör utbildning av lärare och skolledare är bra, även om de också delvis är relativt detaljerade och ligger i linje med den politik Centerpartiet redan driver.

Det sista förslaget om att obehöriga lärare som studerar till lärare ska kunna anställas under säkrare anställningsformer och lönekomпенсeras under studietiden är bra och något som Centerpartiet lokalt driver för undersköterskor, sjuksköterskor, barnskötare och förskolelärare.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 6
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 7
- Att bifalla motionens att-sats 8
- Att bifalla motionens att-sats 9

- Att Centerpartiet i Stockholm ska verka för en översyn och fördjupad analys av resurstilldelningssystemet för stadens skolor i syfte att säkerställa att resurserna fördelas utifrån elevernas behov där professionerna på respektive skola ges möjlighet att ge underlag till processen

2.26 STÄRKT RESURSFÖRDELNINGSPROCESS I SKOLAN

Motion #392 Skola/Utbildning

Utbildningen inom skolväsendet ska enligt skollagen vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Likvärdig betyder att alla elever ska ges möjlighet att nå sin fulla potential, oavsett vilka skolor de går i och inte att alla skolor ska vara likadana eller drivas på samma sätt. Centerpartiets grupp för skolutveckling i Stockholm har återkommande diskuterat

frågan om nivåer på resurser, vad de används till och vilka resultat som kan kopplas till dem. Den hänsyn som i dag tas till skolors olika förutsättningar i resursfördelningen är för låg och grundar sig inte i verkliga behov. Magasinet Kvartal[1] illustrerade i en artikel med tre exempel hur resurserna varierar mellan skolor och det framkommer tydligt att det inte alltid finns en given och direkt koppling mellan behov, resursmängd och resultat. Vi menar att detta inte utgör undantag.

Enligt skollagen ska huvudmännen tilldela skolorna resurser efter elevernas behov. I nästa steg ska skolornas rektorer använda resurserna på den egna skolan efter elevernas behov. Det finns ett behov av att skapa resursfördelningsmodeller med större effektivitet och träffsäkerhet och som utgår från elevers reella behov. Huvudmännen måste utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och resursanvändning för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att utföra ett kvalitativt arbete, dvs leva upp till krav och mål i de nationella styrdokumenterna. I linje med Skollagens skrivningar om systematiskt kvalitetsarbete ska synpunkter från såväl chefer som medarbetare beaktas. Detta sker vanligen idag genom hierarkiska strukturer där informationen flyttas uppåt i systemet och där de som arbetar direkt i verksamheterna inte blir hörda i tillräcklig omfattning. Lärare, förskollärare och lärare i fritidshem med flera funktioner arbetar dagligen närmast barn och elever och kan bidra till en korrekt bild av verksamheternas förutsättningar och behov.

För ett parti som Centerpartiet där aktsamhet om varje skattekrona ska vara en självklarhet behöver ekonomistyrningen inom skolan förbättras. Den ska verka nära de som arbetar i verksamheterna och ta hänsyn till lokala omständigheter och olikheter.

[1] Kvartal. *Del 2: Skolornas stora resultatskillnader väcker förvåning.*

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet verkar för att i Skollagen skriva fram att huvudmannen ska säkerställa resursfördelningen på skolorna med stöd av lokala tvärkompetensråd. Råden ska bestå av alla skolans professioner som tillsammans ska utveckla bedömningen av respektive skolas resurstilldelning och resursanvändning. Detta för att säkerställa att rektor och dennes personal har förutsättningar att leva upp till krav och mål i de nationella styrdokumenterna. Denna kunskap ska fungera som ett komplement till den kunskap om ekonomistyrning som finns på förvaltnings eller stabsnivå med målet att varje skola ska ha rätt budget.

att Centerpartiet verkar för att förändra statsbidragen så att de primärt går till skolor med låg måluppfyllelse där huvudmännen har en förbättringsplan och får äska pengar utifrån varje skolas behov.

att Centerpartiet verkar för att kommunerna förändrar det socioekonomiska bidraget och andra bidrag så att medlen riktas till skolor utifrån verkliga behov.

att Centerpartiet verkar för att Skolinspektionens inspektioner främst riktar sig mot skolor med låg måluppfyllelse och att de bidrar med stöd till skolor med svårigheter.

Motionärens namn: Michaela Zankl, Eva Nilsson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen instämmer i stor med motionärernas förslag. Det är viktigt att säkerställa att skolans resurser användas rätt och får önskvärda effekter och resultat. Alla elever har rätt till en bra skola och till det stöd och hjälp den behöver för att klara skola.

Distriktsstyrelsen tolkar motionärernas förslag som att analysen av hur mycket resurser en skola behöver ska komma nedifrån och upp, genom lokala och individuella analyser på varje enskild skola och att samma sätt att analysera ska gälla alla skolor, oavsett kommun. Distriktsstyrelsen instämmer i syftet, som i grunden handlar om att skapa likvärdighet mellan skolor i hela landet. Samtidigt menar vi att det är viktigt att kunna göra olika analyser och olika politiska bedömningar beroende på var i landet man befinner sig. Stockholms resurstilldelningssystem innebär att skolor i utsatta områden får mycket mer pengar per elev än skolor i mer välbärgade områden. Sedan har varje rektor själv mandat att besluta hur medlen ska användas på den enskilda skolan. Det är i grunden ett system som distriktsstyrelsen ställer sig bakom, även om det finns skäl att analysera och utvärdera om systemet får rätt effekter.

När det gäller frågan om statsbidrag är Centerpartiets uppfattning att statsbidrag så långt som möjligt ska vara generella istället för riktade. Då får kommuner själva avgöra hur medlen ska fördelas, och där ska Centerpartiet fortsätta vara en stark röst på att medel ska ges till de skolor som behöver dem mest.

Distriktsstyrelsen instämmer i förslaget att Skolinspektionens inspektioner främst ska rikta sig mot skolor med låg måluppfyllelse. Ingen elev ska riskera att gå i en skola som inte håller god kvalitet, vilket Skolinspektionen bör fokusera på.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 1
- Att avslå motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4

2.27 EN GRYM IDÉ OCH CENTERPARTIET - HUR SKA CENTERPARTIET VINNA VALET 2022?

Motion #427 Organisationsfrågor C

Motion till Centerpartiet den 28 februari 2021

Hur ska Centerpartiet växa och bli ett av de största politiska partierna i Sverige?

Detta dokument bör ses som ett underlag för framtida samtal och diskussion inom och med och för Centerpartiet inför och efter valet 2022. Även i diskussioner och samtal med människor och organisationer utanför Centerpartiet.

Låt oss starta folkrörelser och studiecirklar i hela Sverige.

Den ursprungliga frågan härrör från World Values Survey och deras mätningar sedan 1980-talet när det gäller kulturer, länder och människors värderingar på olika platser på detta jordklot.

Sverige placerar sig extremt på denna kulturkarta. Svenskarna maximerar frihetliga med rationella och sekulära värderingar och har alltid gjort så.

Varför är Sverige så extremt på kulturkartan och varför har Centerpartiet inte fler väljare (mindre än 10 procent) då partiet omfamnar samma värderingar. Handlar det om okunskap eller något annat.

Jag vet ej om denna motion är placerad i rätt forum, eftersom jag är relativt ny i politiken och som aktiv politiker.

Med vänliga hälsningar

Hans Karlson

Några meriter:

- Historiskt väl förankrad inom Centerpartiet, från lantbruk i Östergötland på 1970-talet, via olika utlandstjänster på fyra kontinenter, till Stockholm City och nu i förorten Rinkeby-Kista.
- Drivande i Centerpartiets Järvaprojekt och under flera år har jag nätverkat och alltjämt nätverkar inom olika migrant-nätverk för samhällsutveckling i Sverige.
- Har haft konsultuppdrag inom Sociala Insatsgruppen i Södra Järva med unga-vuxna personer i avkriminalisering och avradikalisering.
- Talar sex språk och lär mig nu även arabiska.
- Inför valet 2018 var jag med och startade ett nytt politiskt parti "Initiativet" och jag fanns på 14:e plats till riksdagen. Lämnade partiet 2018/2019 för att ansluta till Centerpartiet. Initiativet var tydligt värderingsstyrt men en intern ledningsschism bidrog till att jag i stället valde Centerpartiet.
- Har arbetat med ledarskapsutveckling, värderingsstyrt ledarskap samt entreprenöriellt ledarskap som utbildningsanordnare i eget företag under 30 år.
- Har under de senaste två åren arbetat som lärarvikarie i grund- och gymnasieskolan, SFI och SVA samt som studie- och yrkesvägledare. Cirka 80 olika skolor i Stockholm.
- Har besökt (arbete, fritid, boende) 80 länder.
- Mina politikområden är integration och inkludering, skola och utbildning samt politiskt ledarskap och politisk retorik. Kan bidra med kunskap om mångkultur och framtidsfrågor.
- Genomförde 2018 en studie om "Svensk Kultur och Svenska Värderingar – idag och historiskt". Bi Puranen (generalsekreterare på World Values Survey) och Dan Korn (folklivsforskare på Göteborgs Universitet och rabbin) har lämnat feedback på studien. Manus ligger för utgivning.

- Har utbildning som civilekonom och inom beteendevetenskap.

MOTTON:

”Äldres erfarenhet tillsammans med yngres orädsla är en fantastisk kombination”

”Man ska aldrig bli någon annan utan i stället ännu mer av vad man redan är innerst inne”.

En grym idé om Centerpartiet!

Hur kan Centerpartiet vinna valet 2022?

Centerpartiet ska egentligen betraktas som ett ytterlighetsparti på Sveriges politiska karta. Centerpartiets värderingar följer exakt Sveriges plats på World Values Survey kulturkarta där Sverige har en extrem placering jämfört med alla andra länder!

Centerpartiet är egentligen inget mittenparti! Dessa slutsatser gäller enligt WVS, GAL-TAN-teorin, enligt SOM-Institutet i Göteborg och även historiskt enligt Nordmännens Havamal.

Centerpartiet har i framtiden möjlighet att vara både ett BRETT och DJUPT parti! Centerpartiet fångar den breda och djupa svenska folksjälen – idag och historiskt! Centerpartiet är ett parti för dagens majoritetssvensk!

Majoritetssvensken inkluderar självklart alla migranter som idag också är svenskar. Merparten migranter valde att flytta just till Sverige på grund av den svenska kulturen och de svenska värderingarna, främst på grund av svensk demokrati, jämställdhet och barnens rätt och trygghet.

Slutsatsen ligger inom ramen för en mycket gammal tradition om svenskhet och svenska värderingar som alltså är gällande idag.

Är Centerpartiet ett extremt parti och ett ytterlighetsparti? Eller är Centerpartiet ett brett parti och ett folkligt parti för majoriteten svenskar? Vad tycker du?

Slutsatserna om Sverige och även om Centerpartiet som extremt bekräftas av World Values Survey (WVS), GAL-TAN-skalan samt SOM-institutets mätningar. Centerpartiets politik och varande stämmer också väl överens med de värderingar som rådde i Norden och Sverige under Goterna, Vendelfolket och Nordmännen (Vikingarna). Värderingarna i det förkristna Norden och Sverige finns beskrivet bland annat i Havamal samt i ”Svensk ledarskaps- och organisationskultur: från vikingavisdöm till nutidsperspektiv” av Gunilla Andemo Näsström tillsammans bifogade dokument av Hans Karlson.

Centerpartiets värderingar enligt World Values Survey (WVS)

WVS ger Sverige en unik placering på kulturkartan. Svenska värderingar kan sammanfattas som extremt sekulära och rationella tillsammans med frihetliga och emancipativa vilket påvisas i samtliga mätningar som WVS genomförts vart femte år sedan 1980-talet.

Sekulära och rationella värderingar innebär att människor har mindre fokus på religion, familjetraditioner och auktoriteter. Skilsmässa, abort, dödshjälp och självmord ses som relativt accepterade.

Motsatsen till sekulära värderingar är traditionella värderingar som framhäver betydelsen av religion, den traditionella familjen, starka band mellan föräldrar och barn, större nationell stolthet, nationalistisk världsbild, fädernesland och stor respekt för auktoriteter. Man visar mindre förståelse för skilsmässa, abort, dödshjälp och självmord.

Frihetliga värderingar inkluderar områden som individuell frihet och integritet, livstillfredsställelse, acceptans av sociala minoriteter, vilja till protesthandlingar och förtroende och tillit till andra. Man har stort fokus på miljöfrågor och miljöskydd, öppenhet, tolerans, större tolerans för det okända och det främmande. Vidare för främlingar, homosexuella och ett behov av jämlikhet, jämställdhet mellan könen, att skapa något bättre, samt ett större behov av eget deltagande i beslutsfattande inom ekonomi och politik, ett aktivt civilsamhälle, samt större krav på deltagande i demokratiska processer. Emancipativa frihetsvärden uppkommer är när vi ser vår egen trygghet som självklar.

Motsatsen är överlevnadsvärderingar som innebär fokus på ekonomisk och fysisk trygghet samt mindre tillit till främmande personer. Dessa värderingar är även kopplade till etnocentriskt perspektiv på tillvaron, samt liten tillit till och tolerans för andra.

Referenser är WVS karta bifogat och www.worldvaluessurvey.org samt bifogade dokument.

Centerpartiets värderingar och politik följer exakt WVS placering av Sverige som världens mest extrema land och i detta ljus är Centerpartiet ett ytterlighetsparti.

Centerpartiets värderingar enligt GAL-TAN

GAL-TAN-skalan omfattar Gröna, Alternativa och Liberala värderingar i motsats till Traditionella, Auktoritära och Nationalistiska värderingar. Centerpartiets värderingar och politik följer till större delen GAL. Centerpartiet tillsammans med MP och L finns på GAL-sidan och mitt emellan vänster och höger. Övriga partier i den svenska riksdagen har ett större inslag av TAN.

Emellertid vill jag föreslå att Centerpartiet ersätter GAL med **HAF!**

H står för **HÅLLBARHET** – **biologisk** (miljömässig och ekologisk), **social** (samhälle och mänskliga relationer) samt **ekonomisk hållbarhet**.

A står för **ALTERNATIV** – alternativa och holistiska lösningar med hänsyn, pragmatik och att alla människor behövs i ett samhälle. Komplexa problem ska lösas med komplexa lösningar. Problem har sällan enkla lösningar.

F står för **FRIHETLIGA VÄRDERINGAR** – begreppet är hämtat från World Values Survey. Centerpartiet bör uttrycka att vår politik står för Hållbarhet, Alternativ och Frihet – inte använda begreppen "Grön" och heller inte "Liberal".

HAF har djupa rötter i den svenska kulturen och de svenska värderingarna som genom århundranden eller årtusenden har funnits hos den svenska självägande bondeklassen. Se även Havamal som har rötter hos både Goterna och Vendelfolket som förgick Nordmännen (vikingarna). Se nedanstående avsnitt om nordmännen samt bifogade dokument.

Referens är bland annat SOM-Institutet på Göteborgs Universitet.

Centerpartiet följer HAF och är därför ett trovärdigt ytterlighetsparti eller egentligen ett majoritetsparti.

Centerpartiets värderingar enligt Nordmännens värderingar

Nordmännens värderingar finns nedtecknade i **Havamal** som beskriver deras levnadsregler och rättesnören. Under nordmannatiden fanns "farmän" eller "farkvinnor", vilket innebar att de reste och idkade handel med andra länder och kulturer. Vidare fanns under nordmannatiden begreppet "att gå i viking", vilket innebar att man reste bort som handelsman, äventyrare, erövrare, "giftaslysten" eller entreprenör. Begreppet "viking" fanns inte alls förrän människor i Sverige hittade på begreppet efter krigsslutet och nederlaget år 1809.

Sverige är också ett land som aldrig har varit feodalt. Bönderna har alltid haft stor makt och de har till större delen varit självägande bönder. Visserligen användes trälar (= slavar och slaveriet avskaffades år 1335 i Sverige och i Danmark 1848, Saudiarabien 1962 och Mauretanien 2007) men samtidigt ansåg man att alla människor skulle inkluderas på grund av att det krävdes för allas överlevnad i samhället. Alla människor var betydelsefulla och behövdes. Man kunde genom rådslag och "ting" avsätta en kung. Vidare var kvinnans ställning stark genom Sveriges historia, men införandet av kristendomen försämrade kvinnans ställning.

Även Asa-gudarna kunde vara osäkra. Både nordmännen och asarna hade rådslag eller "ting". Ibland visste människorna bättre än gudarna. Nordmännen var "kompisar" med gudarna och de kunde väljas för stunden, vilken gud som människan ville ha idag eller i morgon. Detta förklarar det historiska med varför Sverige är ett extremt sekulärt land idag hos gemene man. Kyrkan ses idag mer som ett "försäkringsbolag" som man kan använda om och när man så behöver.

Goterna levde före och under folkvandringstiden ca 0 - 550 eKr och kom från ön Scandza (Skandinavien) och omnämns bland annat i Germanica år 98 eKr. Vendelfolket med centrum i Uppsala levde cirka 550 - 793 eKr och Vendelriket omfattade kustnära områden vid Östersjön och Nordsjön. Vikingatiden räknas beroende på källa åren 793 - 1103 eKr.

Referens är Havamal samt i "Svensk ledarskaps-och organisationskultur: från vikingavisdom till nutidsperspektiv" av Gunilla Andemo Näsström tillsammans bifogade dokument av Hans Karlson.

Det är i Havamal och Nordmännens värderingar som Centerpartiet har sina rötter genom det gamla Bondeförbundet.

Så min slutsats blir att Centerpartiet representerar majoriteten av Sverige befolkning och deras värderingar både idag och historiskt.

REKOMMENDATIONER TILL UTVECKLING FÖR OCH INOM CENTERPARTIET

Centerpartiet bör inleda ett **värderingsarbete** från gräsrotter till ledning. Värderingar fungerar bättre i vardagslivet jämfört med lagar och regler. Lagar måste ändå följa majoritetens vardagsvärderingar, annars får lagen ingen trovärdighet och har inget värde.

Att identifiera personliga värderingar, Centerpartiets värderingar och samhällets värderingar är angeläget. Ledningen måste först visa att de tror på denna process och visa på gott ledarskap för värderingsarbetet. I övrigt är det en process DOWN-TO-TOP snarare än TOP-TO-DOWN. Det finns flera goda exempel på när organisationer och företag har lyckats med att införa värderingsstyrt ledarskap.

Ett värderingsarbete inom Centerpartiet kommer att vara en utmärkt "guide"; både själva processen och slutsatserna som kan leda till Centerpartiets framtida politik och retorik. Arbetet kommer även ge kunskap om och hur man ska möta populister, vänster- och högerradikala, dogmatiska religiösa, islamister, fundamentalister, förenklade ideologier, "ideologipartier", med flera. Idag finns inte tydliga värdeord angivna inom Centerpartiets politik och retorik.

När man har identifierat Centerpartiets **värdeord** behövs varken manifest, ideologisk tillhörighet (vänster-höger) eller regler på ett traditionellt sätt.

Vi inom Centern talar gärna om närodlad vilket kan vara ett bra värdeord men behöver undersökas vidare. Till exempel är begreppet "rättvisa" ett problematiskt värdeord därför att rättvisa kan vara olika för olika människor.

Processen kommer att ge tre (max fem) värdeord som kommer att vara centrala internt och externt. Värdeord ska kunna vara känslomässigt engagerande för att vara användbara. Värdeord ska även vara enkla och tydliga. Man ska kunna vakna mitt i natten och direkt kunna recitera värdeorden. För att komma ihåg ord är antalet "tre" bäst och "fem" är max.

Vidare bör Centerpartiet vara **tydliga och kraftfulla** när det gäller att uttrycka sina värderingar / värdeord (värdegrund) till exempel när det gäller gränslandet mot kriminalitet, anarkisamhälle, sektarism, islamism, populism med flera områden. Att vara tydlig med sina värderingar är inte samma sak som att vara auktoritär på ett traditionellt sätt.

Vidare är **chefsrollen** och **ledarrollen** lika viktiga inom ledarskap. Chefsrollen definieras som "rätten och skyldigheten att fatta beslut". Här ingår även att vara tydlig med vision, mission, värderingar, ramar och mål. I ledarrollen ingår att facilitera, motivera, stimulera, entusiasmera, tydliggöra och göra saker begripliga och användbara. Skickliga chefer/ledare kan balansera, situationsanpassa och personanpassa båda rollerna. Denna kunskap bör Centerpartiet sprida i alla sina led.

Centerpartiet bör även arbeta fram en **framtida vision**, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv.

Centerpartiet och majoritetsbefolkningen i vårt land står för:

- **HÅLLBARHET** i alla bemärkelser – biologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

- **ALTERNATIV** i alla bemärkelser - komplexa problem ska inte lösas med enkla förslag.
- **FRIHET** i alla bemärkelser – enligt WVS begreppsvärld.

Vidare har det mångkulturella Sverige alltid haft migration till området som är dagens Sverige. Som kuriös kunskap så härrör 90 % av ursprungssvenskens DNA från människor som bodde i dagens Syrien för 6000 år sedan. De vandrade via dagens Ukraina upp till Skandinavien. Detta enligt genforskaren Svante Pääbo vid Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology i Leipzig.

Centerpartiet bör även anamma och folkbilda om begreppen **”DOWN-TO-TOP”** och **”TOP-TO-DOWN”**. Begreppen är hämtade från Kanada när det gäller deras politik generellt sett och särskilt hur Kanada arbetar inom integration. Kanada har kritiserat Sverige för att arbeta efter TOP-TO-DOWN. DOWN-TO-TOP innebär i stället att man frågar vad nyanlända behöver. Man frågar vad elever i skolan behöver. Man frågar vad entreprenörer behöver. Man frågar vad **”särbegåvade”** behöver. Man frågar människor med psykisk ohälsa vad de behöver. Man frågar vad människor i av-kriminalisering och av-radikalisering behöver. ETC!

Man behöver även avdramatisera betydelsen av experters synpunkter och särskilt amatörexperters utsagor, möjligen undantag FoHM och några andra. Seriösa forskare är alltid ödmjuka.

Centerpartiet bör även **stötta** alla **konstruktiva gräsrotsrörelser** så länge de ligger inom partiets vision och värdegrund.

Vad med att skapa en ny **tankesmedja** eller diskutera denna strategi med FORES!

Centerpartiet är i dagens politik ändå ett extremt parti eftersom hela Sverige har den mest extrema platsen på kulturkartan enligt WVS!

Centerpartiet kan därför i dagens Sverige bli ett brett och djupt majoritetsparti med värderingar som redan finns hos majoritetsbefolkningen!

Referenser är:

- World Values Survey (WVS). Bi Puranen PhD och generalsekreterare för WVS.
- SOM-Institutet, Göteborgs Universitet gällande GAL-TAN, m m.
- **”Svensk ledarskaps-och organisationskultur: från vikingavisdöm till nutidsperspektiv”** av Gunilla Andemo Näsström, Fil.Mag. i Nordiska Språk och Litteraturhistoria.
- Svante Pääbo vid Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology i Leipzig.
- Studie och manus **”Svensk kultur och svenska värderingar – idag och historiskt”** av Hans Karlson, Civ.Ek. och beteendevetare från Karolinska Institutet.

- Flera skäl till invandring idag, artikel av Anna Wennesjö och Andreas Raneke (SCB) och publicerad i tidskriften Valfärd 1/2013
- Därför flyr syrier just till Sverige, artikel i SvD den 27 mar 2015
- Wikipedia gällande definition av hållbarhet.
- Wikipedia gällande definition av GAL-TAN.

IDÈER OM CENTERPARTIETS POSITIONERING MED ANDRA PARTIER I SVERIGES RIKSDAG

En lek med story-telling!

Traditionella, auktoritära och nationalistiska värderingar återfinns idag hos V, S, KD, M och SD. Delvis hos FI och MP. L flirtar just nu med auktoritära värderingar. TAN återfinns mycket lite inom Centerpartiet!

Vänsterpartiet är i grunden ett TAN-parti, även om de idag vill framställa sig som ett GAL-parti. Deras förflutna som kommunister är helt obearbetat. Vänsterpartiet har en tradition av att vara auktoritära och inte sällan nationalistiska. Till exempel är V idag traditionella genom sin låsning till begreppet "vänster". Att vara "vänster" är ju inte att ha monopol på humanistiska värderingar. Vänster för mig påminner mig om mitt liv och arbete i Rumänien under kommuniststyret med ett åsiktsmonopol, försvinnande, fängslande, mord och självmord samt fångläger. Vänsterpartiet känns mycket osäkra i "ledarrollen". Mer tydliga i "chefsrollen".

RETORISK LEK MED VÄNSTERPARTIET: Dags att ni gör upp med er egen historia som gamla kommunister! Lägg ner att ni är vänster som om det vore en beskrivning för empati, värme och inkludering – Det blir bara patetiskt och förvirrande för människor och hur man ser på värderingar och värdegrund. Lär er också om entreprenörsanda, företagande och drivkrafter, företagsekonomi och nationalekonomi. Lär er värdegrund och värderingar! Glöm vänster-höger-skalan!

Alla vänsterpartister som står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

Socialdemokraterna har också en tradition och förhållningssätt som har varit och är fortfarande mycket TAN. Det innebär att Socialdemokraterna uppfattas som traditionella och ganska auktoritära. Jämför med det interna begreppet eller epitetet "rörelsen" som var menat att stå för humanism, empati och omtanke, men som kan uppfattas som "von oben". Epitetet kan även rubriceras som "Alva Myrdal-fasoner". Inom socialdemokratin finns även politruker och fackföreningskämpar från svunnen tid i brukssamhället eller återfinns i socialistiska och kommunistiska länder. Socialdemokraterna är även relativt nationalistiska åtminstone i retoriken. Socialdemokraterna idag känns mycket gamla och "mossiga" samt osäkra både i "chefsrollen" som i "ledarrollen". Tänker bara tillbaka till originalet och fornstora dagar. Var finns socialdemokraterna och deras rörelse i framtiden?

RETORISK LEK MED SOCIALDEMOKRATERNA: Ni socialdemokrater känns gammaldags! Var finns era visioner om framtiden i det fria Sverige? Var finns ert ledarskap idag? Var finns unga fri- och nytänkande människor i er politik?

Alla socialdemokrater som står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

Miljöpartiet är idag mest ett GAL-parti men det finns även här inslag av auktoritära värderingar. Miljöpartiet känns mycket osäkra både i "chefsrollen" som i "ledarrollen".

RETORISK LEK MED MILJÖPARTIET: Det är svårt att samarbeta med ett enfrågeparti utan tydligt ledarskap och tydliga värderingar. Miljöpartiet behöver inte finna någon ideologi utan i stället har även Miljöpartiet möjlighet att identifiera sina värderingar och värdegrund. Vilka är era värderingar, er ryggrad och ansvarstagande när det gäller aspekter på människor och mänskliga behov och önskemål för en framtida samhällsutveckling? Löser ni denna utmaning så samarbetar vi gärna med Miljöpartiet.

Alla miljöpartister som står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

Feministiskt Initiativ är också mest ett GAL-parti men det finns även auktoritära värderingar inom FI och som kanske kan kallas för "Gudrun Schyman-fasoner"! Gudrun är ju en gammal kommunist. FI vill gärna polarisera och använda makt för förändring.

RETORISK LEK MED FEMINISTISKT INITIATIV: Centerpartiet samarbetar gärna med Feministiskt Initiativ när det gäller värderingar, visionsarbete och konkret handling. Vi samarbetar gärna med feminism tillsammans med humanistiska värderingar. Vi kan även samtala om maskulinitet som för oss betyder samma sak som feminism med tillägget ansvarstagande och verklig medkänsla.

Alla FI-partister som står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

Initiativet vill förmodligen vara det största GAL-partiet i Sverige men är tyvärr bara i sin förvirrade linda. Tydligt värderingsstyrt parti med värdeorden: **öppenhet, medkänsla, mod, optimism, medskapande** och **handlingskraft**. Tyvärr alltför influerade av "metamodernismen" vilket innebär idag att ledningen framstår som sektaristiskt, elitistiskt och diskriminerande mot olikhetstänkande. Finns även inslag av ålderism.

RETORISK LEK MED INITIATIVET: Var finns Initiativets medkänsla och handlingskraft? Centerpartiet samarbetar gärna med Initiativet eftersom ni är värderingsstyrda och där ni också måste leva era värderingar fullt ut. Det kan också vara värdefullt om ni bearbetar er sektarism med kampandet efter en enda sanning – METAMODERNISMEN!

Liberalerna verkar idag fladdra mellan GAL och TAN, mellan vänster och höger! Det verkar helt ohållbart och leder troligen bara till avgrunden.

RETORISK LEK MED LIBERALERNA: Var finns ni? Liberalerna är välkomna att slå er samman med Centerpartiet, då vi anser att vi har mycket gemensamt. Vi i Centerpartiet anser oss vara ett extremt parti som tydligt omfamnar frihetliga och hållbara värderingar samt är öppna för problem- och lösningsprocesser som redan nordmännen och deras gudar praktiserade för mer än tusen år sedan! Liberalerna ligger ursprungligen också på ungefär samma ställe.

Moderaterna säger själva att de är "liberalkonservativa". Vad begreppet innebär idag är för mig en växling mellan förstå dem och inte förstå dem. Moderaternas ursprung är konservatismen vilket är ren TAN med tradition, auktoritet och nationalism. Moderaterna verkar också vilja flörta både med GAL och samtidigt flirta med SD? Men är detta trovärdigt? Moderaterna är mer tydliga på höger-vänsterskalan. Internationellt sett anses moderaterna stå för en liberal mittenpolitik men i Sverige anses de vara ett parti till höger.

RETORISK LEK MED MODERATERNA: Det är vi i Centern som är framtiden med mer än tusenårig tradition i den svenska folksjälen – såväl för unga som för äldre! Vi i Centerpartiet omfamnar äldre personers erfarenhet, yngre personers orädsla och nyfikenhet tillsammans med en tydlig vision och värdegrund.

Alla moderater som står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

Kristdemokraterna är ett klart TAN-parti idag tack vare Ebbas ledarskap och flirtandet med SD:s väljare. Tidigare partiledare inom KD har varit avsevärt mera GAL. Forskning visar att dagens svenska värderingar egentligen inte har något med kristna värderingar att göra – detta är en klyscha! Se bifogade dokument.

RETORISK LEK MED KRISTDEMOKRATERNA: Ni kristdemokrater måste gilla att centerpartiet står för sekularism och icke-konfessionalism! Den svenska folksjälen idag har mer att göra med det förkristna samhället. Kristendomens införande innebar mer makt till överhögheten på bekostnad av frihet för kvinnor och andra grupper!

Alla kristdemokrater som står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

Medborgerlig Samling är ett parti vill vara GAL men är i själen TAN. Ett mission som Medborgerlig Samling har är att ni vill minimera statens inflytande och begränsa all byråkrati. Ni framstår som liberala moderater men hatar "eliten" och "onödig byråkrati" precis som SD. Ni vill även framstå som folkliga akademiker och intellektuella. Ganska förvirrande! Tror att Centerpartiet ska avstå större inblandning.

RETORISK LEK MED MEDBORGERLIG SAMLING: Vi i Centern förstår egentligen inte vad Medborgerlig samling ska tillföra i dagens och framtidens Sverige?

Sverigedemokraterna är ett extremt TAN-parti och raka motsatsen till Centerpartiet. Centerpartiet tar helt avstånd från era värderingar med nazistiska rötter och er politik idag! Å ena sidan kan vi se er som ett "perverterat arbetarparti" (ref. Johan Oljequist VD på Fryshuset)! Å andra sidan kan vi se er som ett högerpopulistiskt parti med historiska rötter i europeisk

fascism och nazism. Men SD finns inte alls i den svenska kulturen och de svenska värderingarna som finns djupt rotade i den svenska folksjälen.

RETORISK LEK MED SVERIGEDEMOKRATERNA: Vi i Centerpartiet delar inte alls er värdegrund! Det är Centerpartiet som har och står för svenska värderingar och som fångar svensk kultur. Sverigedemokraterna saknar totalt svenska värderingar. Ni i SD står på sin höjd för vissa seder och traditioner men inget som har med värderingar att göra! Gör upp med er nazistiska bakgrund! Vidare förefaller flera av era företrädare ha olika former av personlighetsstörningar tillsammans med "självald okunskap". Tror att man bör avstå all inblandning med SD:s företrädare!

"Saliga äro de saktmodiga, ty de skola besitta jorden." (Ref. Bibeln Matteus 5:5)

"If you don't want to learn anything you can try ignorance!" (Ref. folkbildningskampanj i Sydafrika efter Apartheid)

"Det enda goda är kunskap och det enda onda är okunnighet." (Ref. Sokrates)

Svenska värderingar omfattar människors lika värde, jämlikhet och mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, frihet, personlig integritet och individuell autonomi, individens frihet, världens högsta tillit, barns värdighet, frihet & rättigheter, tolerans, öppenhet, sekularism, sexualitet, välfärdssamhälle, frimod, respekt för naturen, internationella, estetik, unik tradition av inkluderande ledarskap samt humanism och altruism.

Alla Sverigedemokrater som vill vara ärliga och står för frihet, hållbarhet och svenska värderingar är välkomna till Centerpartiet!

SVENSKA VÄRDERINGAR

Nedanstående svenska värderingar är unika på flera sätt:

- Det första är den unika kombinationen som finns i Sverige och i det svenska sammanhanget av olika värderingar. Värderingarna återfinns visserligen i andra kulturer men enbart enskilt och inte i den svenska kombinationen. Detta gör att dessa värderingar sammantaget blir specifikt svenska, vilket bekräftas av WVS.
- Det andra unika är Sveriges historiska och kulturella miljö i vilken dessa värderingar har växt fram och etablerats är unik. Den långa historiska traditionen av att styras av dessa värderingar. De beskrivs i Havamal från Vikingatiden men man kan tolka historien som att de fanns hos Vendelfolket och även hos Goterna som var skickliga i ledarskap, inkludering och anpassning. Dessa färdigheter, egenskaper och förmågor innebar överlevnad och ett gott (bättre) liv.
- Det tredje unika är att våra värderingar är mycket väl förankrade i den svenska folksjälen. Hos majoritetssvensken råden ingen tvekan om vilka värderingar som gäller sedan många generationer tillbaka.

- För det fjärde speglar den svenska lagstiftningen mycket väl de värderingar som råder i Sverige och i den svenska kulturen.

Varje enskild värdering behöver inte vara unik om man studerar andra länder och kulturers lagstiftning. Men de efterlevs inte alls lika mycket när man tittar på WVS kulturkarta.

Här nedan följer hela förteckningen av svenska värderingar:

- **Att förneka att det finns svenska värderingar.** Den vanligaste värderingen i Sverige är osäkerhet kring vad som är svenskt och vad som är svenska värderingar. Vanligt är att förneka att det finns svenska värderingar. Vidare är det svenskt att inte vara svensk! Man beundrar att vara härligt osvensk! Ett är helt unikt i världen.
- **Människors lika värde, jämlikhet och mänskliga rättigheter.** Detta finns sedan vikingatiden (även vendelfolk och goter). Att alla människor är betydelsefulla enligt Havamal. Att inkludera är ett motto sedan minst 2000 år. Platt och låg hierarki. Att inte diskriminera någon grupp i samhället är djupt förankrat i dagens svenska kultur. Delaktighet, ansvar och helaktighet - del av helheten.
- **Demokrati.** Sedan goter, vendelfolk och vikingar. TING och LAG (= grupp och process). Platt och låg hierarki. Likhet. Svenska bönder var aldrig livegna. Slaveriet avskaffades i Sverige år 1335 (UK 1833, Danmark och Frankrike 1848, USA 1865, Kina (tidigt 1900-tal), Iran 1928, Etiopien 1942, FN 1948, Saudiarabien 1962 och Mauretanien 1981).
- **Jämställdhet mellan könen.** Att behandla kvinnor och män lika - likhet - sedan vikingatiden (och vendeltid / goternas eror), kvinnofrid 1280, trolovningsskydd 1527, ömsesidigt nattfrieri 1600-talet, sambo (Stockholmsäktenskapet) 1839. Enligt WVS så svarar 81 % av svenskarna att det är viktigt för demokratin att män och kvinnor har samma rättigheter. Kvinnans rätt till eget liv, till sin kropp och sin integritet, oberoende och självständighet.
- **Frihet, personlig integritet och individuell autonomi, individens frihet, individuell, ekonomisk och politisk frihet, rörelsefrihet och att förverkliga sig själv.** Frimod. Klassresor. Politisk frihet. Individuell frihet, emancipation, självuttryck. Individualism men inte egoism eller narcissism. "Den samhälleliga och kollektiva tryggheten har skapat världens mest individualistiska land." Respekt för individens fria val.
- **Världens högsta tillit!** Mellanmänsklig tillit. Tron på sig själv och andra. Ett starkt förtroende och stor respekt för andra människor. Stor tillit till staten, myndigheter och institutioner. Samhällen i vilken människor anser att de i allmänhet kan lita på andra människor har bättre fungerande demokratiska institutioner, högre ekonomisk tillväxt, mera ekonomisk jämlikhet och ett vitalt frivilligt föreningsliv. Individer som anser att de kan lita på andra människor har högre utbildning och högre inkomster, är oftare friska, är mera nöjda med sitt liv och tycker bättre om demokratiska institutioner. Sverige anses av WVS vara världens mest främlingsvänliga land.
- **Barns värdighet, frihet, rättigheter.** Barn som unika individer med eget värde och sin egen frihet. Barns rätt i samhället. Barns trygga uppväxt och deras framtida möjligheter. Stötta

barn i frigörelse från auktoriteter, föräldrar och religion. Bra och gratis utbildning och utbildningsmöjligheter. Förbud mot aga, sex, barnäktenskap, könsstympning, med mera.

- **Tolerans.** Inom kultur, religion, genus, sexualitet, HBTQ, med mera. Men tolerans kan också vara att diskutera, ifrågasätta och kritisera värderingar och kultur. Att erbjuda en värderingskonkurrens. Det är svårt att vara tolerant mot det vi ogillar men verklig tolerans handlar om att tillåta värderingar vi inte gillar. Men jag kan uttrycka att jag ogillar och tydliggöra vad jag gillar. Vi kan också hålla isär en privat uppfattning och sådant som inte ska vara tillåtet och som behöver regleras, till exempel könsstympning och att kasta sten mot räddningstjänst. Detta är också en definition på tolerans. Mer än 90 procent av svenskarna svarar att homosexualitet är acceptabelt enligt WVS.
- **Öppenhet.** Yttrandefrihet, åsiktsfrihet, tryckfrihet, offentlighetsprincipen, domstolars autonomi, medias roll och frihet, frimod, kritiskt tänkande.
- **Sekularism.** I Norden och Sverige finns en mycket lång tradition av sekularism, från indoeuropéer, goter, vendelfolk och vikingar som flyttade hit eller levde här. Kristendomen (katolicism och protestantism) försökte förstöra den sekulära kulturen. Sekularism är statens skyldighet gentemot medborgarna, inte medborgarnas skyldighet mot staten. Just detta verkar vara svårt att komma ihåg i Sverige. Religionsfrihet råder. Vi har en agnostisk och icke dogmatisk tradition. Vi kan betrakta religion med stor misstänksamhet men många i Sverige upplever sig ändå som andliga. Idag ser man kyrkan mer som ett försäkringsbolag. Man vill inte alls se religionen som ett tvång.
- **Sexualitet.** Som något av det viktigaste som finns för människan, närmast något heligt. Kvinnans rätt att bestämma över sin egen kropp. Sexualitet och kärlek eller kärlek och sexualitet. Detta samband är unikt för Sverige. Den "svenska synden" är en anglosaxisk projicering - med ursprung i den engelska puritanismen. Man talar om den svenska frigjorda synen på sex, och vår långa tradition av att man kan leva ihop utan att vara gift är unikt svenskt. Sverige tar vi rätten att välja vårt eget liv, vårt kärleksliv och den partner som vi vill leva med. Den nordiska och svenska traditionen innebär att kärlek kommer först och sexualiteten är underordnad och ses som en fantastisk belöning på kärlek mellan två personer. I både den anglosaxiska och muslimska (wahhabitiska eller salafitiska) traditionen finns inte denna tolkning av kärlek och sexualitet. Ordet kärlek är unikt svenskt och som kan översättas "som att leka med hjärtat".
- **Välfärdssamhälle.** Välfärdsstat, social trygghet, goda socialförsäkringssystem, trygghet i och tillit till staten, folkhem, folkrörelser, folkrörelsetänk, folkbildning, synen på de svaga i samhället.
- **Frimod.** Entreprenörsanda, kreativitet, tänka utanför boxen, nytänkande, nyfikenhet, kunskapshunger, fritänkande, experimentlusta, kritiskt tänkande, självständigt tänkande, emancipation, självförverkligande, förändringsbenägenhet, förändringslust, flexibilitet. Frimod innebar för nordmännen att vara fri och modig.
- **Respekt för naturen.** Klimat och miljö, hållbarhet. Naturen har i den svenska kulturen både varit en inspirationskälla och ett skydd mot inkräktare.

- **Internationella.** Kosmopolitiska, mångkultur och mångfald, altruism, diplomati, FN, inkludering, delaktighet, ansvar för helheten (delaktighet), fred, fredsmäklare.
- **Estetik.** Design, natur, avskalat, minimalistiskt, en omfattande mönstertradition och idag även mångkulturell och mångfacetterad.
- **Unik tradition av inkluderande ledarskap.** Icke hierarkisk, ansvarsgivande, ansvarstagande, delaktighet, inspirerande, motiverande, hög EQ, SQ och IQ (etos, patos och logos).
- **Humanism och altruism.** Hjälpande, inkluderande, konkret humanistiskt engagemang på alla nivåer, fred och icke-våld, fredsmäklare (men vapenindustri med stor vapenexport). De svenska entreprenörerna är idag ofta mycket humanistiska och altruistiska, vilket är en del av deras framgång i affärer, såväl lokalt och internationellt.

Källor för avsnittet om svenska värderingar:

- Värdering, Wikipedia
- Kultur, Wikipedia
- Tradition, Wikipedia
- Sed, Wikipedia
- Bo Rothstein, Förtroende i det multikulturella samhället, 2013 / 2014
- Svensk kultur - en förutsättning för integration, av Dan Korn i jul 2016
- Jag är sjukt svensk (Mustafa Can, Aftonbladet i jun 2014)
- Svenskar finns inte - men alla är svenskar (YouTube i jan 2016)
- Våga ta debatten om svenska värderingar (Kashif Virk, Dagens Samhälle i feb 2016)
- Stå upp för svenska värderingar och välfärd (Mikael Törnvall, Dagens Samhälle i feb 2016)
- Önsketänkande att svenska värderingar är universella (Hanne Kjöllér, DN Debatt i jul 2016)
- Svenska Värderingar (Fredrik Johansson, SvD Ledare i jul 2016)
- Slaget om svenskheten (dn.se i jul 2016)
- Mångkulturens dagar kan vara räknade (Erik Helmersson, DN.se i jul 2016)
- Visst finns det en svensk kultur (Håkan Boström, GP i jul 2016)
- Vad menar ni med svenska värderingar? (Göran Coliste, SVT Nyheter i jul 2016)

- Svårt att värdera definierade värderingar, (Hanne Kjöllar, dn.se i jul 2016)
- Hög tid för ett brett samtal om värderingar i hela samhället (Ebba Bush Thor, DN debatt i jul 2016)
- Tala hellre om svensk kultur än om svenska värderingar (Dan Korn, Dagens Samhälle i jul 2016)
- Därför vill alla ha svenska värderingmänskliga rättigheter (Lars Trägårdh, Expressen i jul 2016)
- Svenska värderingar finns inte (Hedi Fried, DN Kultur i aug 2016)
- Våga berätta om svenska normer (Mustafa Panshiri, Dagens Samhälle i aug 2016)
- Svenska värderingar finns och de är starka (Britta Svensson, Expressen i aug 2016)
- Sluta prata om "Svenska Värderingar" (Ann Svensén och Martin Hihlgård IM, Metro i sep 2016)
- Visst finns det svenska värderingar (Thomas Gür, GP i okt 2016)
- Finns det svenska värderingar? (Uvell Kommunikation i okt 2016)
- Oklart vad svenska värderingar är (Marit Sundberg, SVT Nyheter i dec 2016)
- Var tredje svensk vet inte vad som är svenskt (Hans Olsson, DN i dec 2016)
- Dygder, individer, samhällen (bok av Deirdre McCloskey, Timbro i dec 2016)
- Grupptillhörighet är inte politik (bok av Lena Andersson, Timbro i dec 2016)
- Integration, jämställdhet och svenska värderingar (artikel av Hanna Bard och Thomas Gür, Motargument i feb 2017)

Makt för mig innebär glädjen och möjligheten att kunna påverka!

Mad vänlig hälsning

Hans Karlson

0708272479

hans@enzen.se

www.enzen.se

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att ge klartecken och starta denna folkrörelse och studiecirkel

Distriktets utlåtande:

”Alla människors lika rätt och värde är grunden för Centerpartiets politik”, så inleds partiets idéprogram som antogs 2013. I den definieras också partiets syn på liberalism: ”Centerpartiets liberalism är social, decentralistisk och grön. Den är jordnära och frihetlig. Den bygger på rättvisa och hållbarhet. Den ser samhället som större än bara staten, som en gemenskap där alla behövs. När många får vara med och ta ansvar för tryggheten och solidariteten byggs en välfärd som är mycket starkare än vad staten ensam förmår.”

Centerpartiet är en öppen folkrörelse där en öppen debatt bland partiets medlemmar välkomnas. Debatten måste handla om värdegrundsfrågor, visioner tillsammans med olika reformer och förslag på lösningar på samhällsproblem. Debatten ske i olika former och hållas på det lokala planet, i distrikten och på nationell nivå. I arbetet inför valet 2022 pågår arbetet på flera håll, bland annat arbetas nu med programmet ”En starkare liberal demokrati” för beslut på höstens partistämman.

Partiet måste fortsatt visa att vi har högt i tak och låta debatten pågå över hela landet och på alla nivåer. Ett parti som inte aktivt arbetar med frågor som behandlar demokrati, visioner och värdegrund löpande kommer med tiden sakna relevans i samhällsdebatten.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämman i motionens intentioner

2.28 AVSKAFFA FLERBARNSTILLÄGGET

Motion #436 Familjepolitik

Under 2018 försörjde sig motsvarande 772 000 personer i arbetsför ålder på bidrag och sociala ersättningar under hela året (motsvarande 13,3 procent). Förslagsvis är ett steg för att bryta detta bidragsberoende att minska villkorlösa bidrag som idag betalas ut, ett av vilka är flerbarnstillägget. I Entreprenörskapsforums rapport ”Vägar till självförsörjning” från 2020 dras slutsatsen att flerbarnstillägget bör tas bort. Detta för att ge föräldrar, och framförallt utlandsfödda kvinnor, ökade incitament att söka- och kvalificera sig för arbete.

Barnbidraget infördes år 1937 för att stimulera barnafödandet och möta problemen med en åldrande befolkning. Flerbarnstillägg infördes 1982 för familjer med minst tre barn och år 2005 utökades rätten till flerbarnstillägg att även omfatta familjer med två barn. Riksrevisionen (RIR 2020:9) har nu rekommenderat att denna ändring från 2005 tas bort då flerbarnstillägg för familjer med två barn inte anses ha någon effekt.

Barnbidraget är för närvarande 1 250 kronor/månaden per barn samt flerbarnstillägg mellan 150-4240 kronor/månaden. Det totala statliga barnbidraget inklusive flerbarnstillägg i Sverige ger 15 000 kr/år för ett barn, 31 800 kr för två barn och 140 880 kronor för sex barn i skattefri inkomst. Syftet med nuvarande flerbarnstillägg sägs vara att förstärka barnfamiljers ekonomi men det skapar även negativa incitament för vissa hushållstyper att gå från bidrag till arbete.

Flerbarnstilläggen innebär en signal att staten uppmuntrar till hushåll med många barn. Detta kan bidra till hinder för integrationen av speciellt nyanlända kvinnor från länder med höga

födelseetal som riskerar att stanna hemma och därmed gå miste om kontakt med det svenska samhället. Detta kan stödjas av bland annat Löfboms analyser i ESO-rapporten "Lönar sig arbete 2.0?" från 2018 som visar att hushåll med många barn har högst trösklar att gå från bidrag till arbete. Barnbidraget- och flerbarnstilläggets utformning har således skapat ett bidragsberoende som ger bidragstagare bilden att det lönar sig mer att erhålla bidrag än att etablera sig på arbetsmarknaden.

År 2010 levde 40 % av barn med låg inkomst i familjer med tre eller fler barn och detta var bakgrunden till att alliansregeringen då höjde flerbarnstillägget. Att hjälpa barnfamiljer med höjda bidrag som hämmar föräldrarnas chans till etablering på arbetsmarknaden är inte rätt väg att gå för att bekämpa barnfattigdom. Eftersom bidragsberoende föräldrar innebär större risk för bidragsberoende barn gör man därutöver dessa barn en björntjänst genom att ha kvar flerbarnstillägget.

År 2019 betalades totalt 3,7 miljarder ut i flerbarnstillägg (RIR 2020:9). Det är inte statens uppgift att uppmuntra till barnafödande eller belöna föräldrar som inte arbetar i en form av förklätt vårdnadsbidrag. Detta är pengar som kan användas bättre med tanke på att flerbarnstillägget dessutom hindrar kvinnor från att etablera sig i samhället och i förlängningen minskar förutsättningarna för en jämställd arbetsmarknad i Sverige.

Jag/vi föreslår partistämman besluta
att Centerpartiet ska verka för att avskaffa flerbarnstillägget.

Motionärens namn: Louise Gellin

Distriktets utlåtande:

Flerbarnstillägget betalas ut till de familjer som har minst två barn.

För att en befolkning i ett utvecklat land ska behålla sin numerär krävs att varje kvinna i snitt föder 2,1 barn. I Sverige väntas, enligt FN:s rapport World Fertility Patterns 2015, ligga still på 1,9 barn per kvinna till 2030.

I Sverige önskar vi en befolkningstillväxt för att kunna säkra framtidens välfärd.

Att fler ska ha möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden, både kvinnor och män, är viktigt. Distriktsstyrelsen anser att arbete är en av de viktigaste vägarna till integration, att minska barnfattigdom och till ett självständigt liv. För att nå det krävs det helt andra insatser än ett avskaffande av flerbarnstillägget. Ett avskaffande av flerbarnstillägg skulle drabba barnen.

Distriktsstyrelsen anser att flerbarnstillägget är bra utifrån barnets perspektiv och anser att det ska finnas kvar.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman:

att avslå motionen

2.29 INTEGRATION OCH INKLUDERING I JÄRVA

Motion #438 Migration/integration

INTEGRATION OCH INKLUDERING I OCH MED JÄRVA

Motionen baserar sig på intervjuer med företagare, entreprenörer, opinionsledare eller opinionsbildare och som är verksamma eller boende i Järva.

Denna motion kan läggas till den motion som heter "Så ska vi vända våra utanförskapsområden" och som är inlämnad av Centerpartiet i Stockholm Stad.

Vissa av nedanstående förslag till aktiviteter kan startas direkt och andra behöver förberedelser. Vissa förslag till aktiviteter kan avslutas inom ett halvår och andra tar två, fem eller tjugo år att genomföra. Vissa aktiviteter kräver nya samarbeten. Några aktiviteter kräver snabba politiska beslut. Andra aktiviteter omfattar folkbildning och kunskapslyft.

Att varje person beslutar sig för att varje dag eller vecka inkludera en ny person i sitt liv är en mycket bra bas för total integration.

"Om det går bra för ungdomar i orten går det också bra för företagen." Citat Armans Blommor i Husby.

- Största utmaningen är ATT SKAPA TILLIT – att skapa en autentisk dialog!
- PROJEKT är ett dödsdömt ord!
- ACTION NOW!
- Enligt Ali Abdukadir: 1) Att verkligen visa att man bryr sig! 2) Att GÖRA NU! 3) Att satsa på förskola och skola!
- Prioritera barn och ungdomar.
- Politiker ska visa och uttala VISIONER och DRÖMMAR om framtidens Järva.
- Politiker och tjänstemän saknar förståelse för entreprenörsanda
- Stopp för budget- och ekonomistyrning hos kommunal och regionpolitiker. En verklig integration i Järva kräver långsiktighet i ekonomistyrning minst 3 – 5 år.
- Alla måste sätta ner foten mot buset!
- Integrationsarbetet måste starta i förskolan och skolan.

FÖRÄLDRAANSVAR – "Föräldrar har det största ansvaret." De lär inte sina barn vad som är rätt och fel. Föräldrar behöver mer makt över sina barn. De ska kunna barnen i öronen utan att vara rädda för att socialen ska ingripa.

UNGDOMAR – "Hur ska man få ungdomar att känna sig inkluderade?" Merparten av ungdomarna har lyckats väl med sin integration i Sverige. Man önskar fler mötesplatser för ungdomar och unga kvinnor. Stor kulturkrock mellan dem själva, deras föräldrar, samhället och skolan. Skoluniform? Ungdomar kan vara ambassadörer för förändring.

SVENSK KULTUR OCH SVENSKA VÄRDERINGAR – Alla behöver förstå den svenska kulturen, historien och värderingarna inklusive svenskarna själva! Material för denna folkbildning finns hos Hans Karlson som också är upphovsman till denna motion.

FYSISK MILJÖ – ”Ingen verkar bry sig längre.” Mer belysning, fler kameror, uppfräschning, ombyggnad och nybyggnad. Nedskräpning, dålig renhållning och råttor, vilket måste åtgärdas omgående. Både kommunen och fastighetsägare har ett stort ansvar. Workshops om nedskräpning och hållbarhet till medborgarna. Ungdomar kan vara ambassadörer för förändring. Kontinuerliga trygghetsaktiviteter för medborgare och alla som arbetar i orten.

TRYGGHET – Otryggt för kvinnor och barn. Tryggheten har blivit bättre. Detta genom mer bevakning, kameror, polis, vakter och trygghetsvårdar. Men polisen behöver vara mer synlig, regelbundna, kontinuerliga och informella – mänskliga. Polisen och p-vakter blir eskorterade i sitt arbete – SJUKT! Biblioteken anser sig inte vara utsatta för bus. Poliser och vakter måste lära sig att visa mänskliga sidor inte bara vara auktoriteter. Att kunna situations- och personanpassa både sin ledarroll och sin chefsroll är centralt.

POLISEN – Polisen bör visa mänskliga personlighetsdrag. De behöver vara mer synliga, regelbundna, kontinuerliga och informella. Man behöver sätta ned foten mot buset! Polisen är alldeles för hård eller alldeles för mjuk - sällan lagom mot ungdomarna. Nytt straff skulle kunna vara samhällstjänst i respektive hemländer – billigare, smidigare och mer effektivt! Snatterier anmäls inte längre till polisen – alltför långsamt och byråkratiskt. Tiggare bort i Järva! Klaner som skapar egen rättvisa finns inte i Järva!

FASTIGHETER OCH FASTIGHETSBOLAG – ”Orten behöver fräschas!” Trångboddhet är mycket vanligt. Allmännyttan och flera andra fastighetsägare anses som seriösa, långsiktiga och hållbara. Men det finns också fastighetsbolag som tänker enbart kortsiktig vinst utan att investera i utveckling och förbättringar. Finns dock förvaltare på samtliga fastighetsbolag som säljer hyreskontrakt svart! Kvalitetssäkring genom krav på värderingsarbete internt hos fastighetsägarna. Offentlig finansiering som stöd för förbättringar till seriösa fastighetsägare. Fler ekonomiska morötter även för privatpersoner, t ex för att köpa en BRF. Alla vill flytta från orten och de som kan gör det också. Ständig inflyttning av ”nya nyanlända”. Hyresrabatt till etniska svenskar som flyttar till orten. Ekonomiska morötter till entreprenörer som etablerar och flyttar sin verksamhet till orten. Ge studenter på alla universitet och högskolor i uppdrag att skapa och även starta integrationsprojekt (förslag till) för orten och för ”svennebananer”. Uppmuntra friskolor och ”fridagis” att etablera sig i orten, Dock ej konfessionella skolor!

FÖRSKOLA OCH SKOLA – Största satsningen inom hela integrationsfrågan är att prioritera förskola och skola! Enligt studenterna själva som är knutna till orten ges förslagen: 1) Hjälpa alla att få gymnasiekompetens, 2) Mindre klasser samt 3) Läxhjälp. Se även separat förslag.

MIGRANTERS AUKTORITÄRA VÄRDERINGAR – ”Många migranter är auktoritetsstyrda från sina hemländer och tror även att svenska beslutsfattare och politiker är det samma.” Man tror att svenska politiker kan agera ensamma och enväldiga. Vidare tycker man att det är OK med ”ministerstyre” eller att militära eller religiösa ledare ska gå in och ”styra upp politikerna”. Detta är en kunskapsbrist som bör åtgärdas. Föreslagna motto är: enkelt, tydligt och klart. Källa är bl a World Values Survey.

KORTSIKTIG OFFENTLIG FINANSIERING AV PROJEKT – ” Svenska politiker i kommuner och regioner har förkärlek för kortsiktig ekonomi- och budgetstyrning ett år i taget.” Projekt eller program för inkludering och integration bör inte ha kommuner eller regioner som huvudmän. Svensk byråkrati och regelverk överdrivs som också missgynnar programmen syfte och måloppfyllnad. Politiker har eller visar sällan eller aldrig drömmar, värderingar eller visioner! Programmen behöver även ha en holistisk ansats och ett holistiskt genomförande. Källa är Fryshuset och Åhus-modellens erfarenheter i Danmark. Kommuner och regioner kan i stället garantera bidrag, lån eller hyra för civilsamhällets organisationer. Slutsatsen blir enbart garanterat långsiktigt finansierade program där huvudmannen inte är kommunen.

ÖVRIGA FÖRSLAG – Vem importerar och säljer narkotika och vapen till **”dessa unga i orten”**? Medborgarkontoren är överbelastade med arbete. Man behöver blanda folk mera! Uppmuntra och fixa arbete till ungdomar samt föräldrar med barn. Program för **”äldre-män-migranter”** som har förlorat sin traditionella roll som familjernas **”överhuvud”**. SIG arbetar med unga-vuxna när det gäller av-kriminalisering och av-radikalisering – utveckla deras arbete men ta bort kommunen eller stadsdelen som huvudman.

POLITIKERS FÖRTROENDE HOS MÄNNISKOR I JÄRVA KRÄVER PERSONLIGA RELATIONER! – Vid våra intervjuer har vi sett att människor i allmänhet känner ofta stor osäkerhet när vi initialt berättar att vi representerar ett politiskt parti. Tillit och förtroende är vår största utmaning som politiker. Det handlar om att bygga personliga relationer genom långsiktigt arbete, öppenhet, uttrycksfullhet, autenticitet och vanlig mänsklighet. Många har flytt från länder med politiker som är korrumperade, förmätna, politruker, diktatorer eller mördare. Tjusiga broschyrer med personfoton fungerar inte alls. De bekräftar bara utanförskap och exkludering. Bäst är enkla visitkort med kontaktuppgifter som är enkla att behålla och förvara.

TILL ALLA POLITIKER, TJÄNSTEMÄN, BESLUTSFATTARE OCH PÅVERKARE: ALLA BESLUT BÖR FATTAS:

DOWN-TO-TOP OCH INTE **TOP-TO-DOWN!**

Undertecknad motionär deltar gärna i en fortsatt dialog om organisering och prioritering av föreslagna aktiviteter.

Med vänliga hälsningar

Hans Karlson

070-8272479

hans@enzen.se

Några meriter:

- Historiskt väl förankrad inom Centerpartiet, från lantbruk i Östergötland på 1970-talet, via olika utlandstjänster på fyra kontinenter, till Stockholm City och nu i förorten Rinkeby-Kista.

- Drivande i Centerpartiets Järvaprojekt och under flera år har jag nätverkat och alltjämt nätverkar inom olika migrant-nätverk för samhällsutveckling i Sverige.
- Har haft konsultuppdrag inom Sociala Insatsgruppen i Södra Järva med unga-vuxna personer i avkriminalisering och avradikalisering.
- Talar sex språk och lär mig nu även arabiska.
- Inför valet 2018 var jag med och startade ett nytt politiskt parti "Initiativet" och jag fanns på 14:e plats till riksdagen. Lämnade partiet 2018/2019 för att ansluta till Centerpartiet. Initiativet var tydligt värderingsstyrt men en intern ledningsschism bidrog till att jag i stället valde Centerpartiet.
- Har arbetat med ledarskapsutveckling, värderingsstyrt ledarskap samt entreprenöriellt ledarskap som utbildningsanordnare i eget företag under 30 år.
- Har under de senaste två åren arbetat som lärarvikarie i grund- och gymnasieskolan, SFI och SVA samt som studie- och yrkesvägledare. Cirka 80 olika skolor i Stockholm.
- Har besökt (arbete, fritid, boende) 80 länder.
- Mina politikområden är integration och inkludering, skola och utbildning samt politiskt ledarskap och politisk retorik. Kan bidra med kunskap om mångkultur och framtidsfrågor.
- Genomförde 2018 en studie om "Svensk Kultur och Svenska Värderingar – idag och historiskt". Bi Puranen (generalsekreterare på World Values Survey) och Dan Korn (folklivsforskare på Göteborgs Universitet och rabbin) har lämnat feedback på studien. Manus ligger för utgivning.
- Har utbildning som civilekonom och inom beteendevetenskap.

MOTTON:

"Äldres erfarenhet tillsammans med yngres orädsla är en fantastisk kombination"

"Man ska aldrig bli någon annan utan i stället ännu mer av vad man redan är innerst inne"

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att integrera denna motion med motionen "Så ska vi vända våra utanförskapsområden".

att bifalla fortsatt arbete med integration och inkludering.

Motionärens namn: Hans Karlson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen vill för det första tacka motionären för det viktiga och engagerade arbete som han utför med Järvaprojektet, utan vilket många frågor eller personer, aldrig blivit del av Centerpartiets

arbete. Detta har stor betydelse både i nuet och framtiden, och det arbetet kommer att fortsätta med full kraft, som motionären yrkar på.

Distriktsstyrelsen vill också tacka för en tankeväckande motion med nedslag i människors vardag och verklighet som ger liv och form åt de politiska förslag som diskuteras för att vända situationen i många förorter till det bättre. Som motionären också nämner har Järvaprojektet givit många viktiga ingångar och förslag till distriktets motion "Så ska vi vända våra utanförskapsområden". Ett antal av de punkter som lyfts i texten i denna motion är mer kärnfulla sätt att formulera sådant som den motionen, på ett lite mer formellt sätt, föreslår ska bli Centerpartiets politik på riksnivå. Det är naturligt att välkomna många av förslagen, som rimmar väl med vad distriktsmotionen vill uppnå.

Motionens form gör det dock svårt att behandla första att-satsen ordentligt. Det är av praktiska skäl inte möjligt att generellt föreslå att en motions brödtext och/eller intentioner integreras med en annan motion, hur nära de än ligger i tanke och mål, utan det är den typ av behandling som vanligtvis sker i samband med motionsbehandling på stämman. Det är att-satserna som behandlas var för sig. Om målet är att ytterligare förstärka en annan motion är den formella vägen därför att föreslå några tillägg eller förändringar i denna motion i samband med motionsbehandlingen.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att instämma i motionens intentioner

2.30 MOTION OM ÖKADE KOMMUNALA SANKTIONSMÖJLIGHETER

Motion #443 Lag och ordning

Denna motion behandlar problemet med att kommunen beslutar om ordningsföreskrifter, men polisen beivrar inte brott och regelefterlevnaden blir därför låg. Jag ger två aktuella exempel från Stockholm.

Den 15 januari 2020 infördes miljözon klass 2 för personbilar på Hornsgatan i Stockholm, beslutad av Stadsfullmäktige. Detta enligt en ny lag som ger kommuner denna möjlighet. Hornsgatan har länge brottats med höga halter av luftföroreningar. Kraven på personbilar är att uppfylla utsläppsklass Euro 5. Efter ett år med miljözon kan man i utvärderingen läsa att andelen personbilar som inte uppfyller detta utsläppskrav har sjunkit från 23% (2019) till 18% (2020). Hur stor del av förbättringen som beror på att hela fordonsflottan kontinuerligt byts ut är svårt att veta men enligt kontrollmätningar på närliggande Folkungagatan har det där bara sjunkit till 21%. Åtgärden verkar alltså ha haft en viss, men mycket liten effekt. Det är polismyndigheten som skall beivra brott mot miljözonsreglerna, men de har uttryckligen meddelat staden att de inte har resurser till det arbetet. Förbättringen av luftkvaliteten har också blivit minimal.

Ett andra exempel precis i närheten är införandet av bussfil på blott ett kvarter på Rosenlundsgatan för att minska köer och därmed underlätta för Stombuss 4. Där skyltas tydligt att bilister förväntas ta omvägen runt ett mindre kvarter. Men även här har regeländringen endast fått ett mindre genomslag i trafikanternas beteende och kö uppstår alltjämt. Skylten för bussfil är svår att misstolka så det är knappast ett kunskapsproblem. Inte heller detta är ett regelbrott som polisen beivrar.

Det är en mycket olycklig situation att trafikförordningar uppfattas som blott rekommendationer vilka man kan välja att strunta i utan någon som helst risk för påföljd. Det blir då väldigt svårt för kommunen att komma till rätta med t.ex. miljö- och trängselproblem. Kommuner har i dag rätt att utfärda avgift till felparkerade bilar men inga möjligheter att på motsvarande sätt beivra andra ordningsföreseelser hos bilister, cyklister eller andra trafikanter. De två exemplen ovan kan synas mindre viktiga och det är väl precis därför som de är nedprioriterade av polisen. Med tanke på alla de andra arbetsuppgifter som polisen har att prioritera emellan är det inte svårt att förstå att de inte tycker de har tillräckliga resurser att aktivt granska efterlevnaden av miljözoner, kollektivtrafikkörfält och andra mindre brott mot trafikförordningen. Inget tyder på att det kommer ändras i framtiden.

De vore därför mycket önskvärt om kommuner kunde få en ökad sanktionsmöjlighet för smärre trafik- och ordningsföreseelser. Exakt hur det ska gå till behöver förstås utredas noggrant.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet verkar för en utredning om att ge kommunerna ökat inflytande att kontrollera regelefterlevnaden av lokala trafik- och ordningsregler.

Motionärens namn: Svante Linusson

Distriktets utlåtande:

I det svenska samhället finns det många exempel på när myndighetsansvaret är delat mellan olika institutioner och politiska nivåer. Ofta är det nationell lagstiftning som följs upp och kontrolleras på kommunal nivå, till exempel serveringstillstånd för restauranger. Men det kan även vara omvänt, som motionären beskriver, att kommunen har laglig rätt att utifrån trafikförordningen utfärda lokala bestämmelser som polisen har ansvar för att beivra.

Regler som inte åtnjuter legitimitet har sällan önskvärd effekt. Ett sätt att skapa efterlevnad när legitimitet saknas är att aktivt beivra regelöverträdelser. Här pekar motionären på att legitimiteten verkar brista men att det även saknas en möjlighet att sätta dit de som bryter mot reglerna. Polisen har en växande ansvarskatalog och lider av resursbrist och därför tänker motionären här klokt i att kommunen, som infört dessa lokala trafikregler också bör få möjlighet att säkerställa dess efterlevnad.

Det finns risker med att utöka kommuners befogenheter att kontrollera och beivra sina medborgares ageranden. Med makt kommer ansvar och det är viktigt att ställa värdet av att kunna följa upp och säkerställa efterlevnaden av införda regler i relation till vilka inskränkningar i vanliga människors vardag detta kan leda till. Samtidigt är kommuners resurser inte oändliga och det bör finnas en naturlig begränsning i hur aktivt detta arbete kan komma att bli.

Som motionären också själv pekar på finns ett antal obesvarade frågor i hur förslaget ska kunna bli verklighet och vilka begränsningar som bör finnas. En viktig fråga som här bör besvaras är om motionärens förslag bör begränsas till "lokala trafikregler", snarare än det bredare "trafik- och ordningsregler" som föreslås. Det går dock att knyta an detta förslag till det om kommunala poliser som distriktsstyrelsen tagit ställning för i en separat motion. Med det skulle det finnas

en naturlig instans att delegera denna tillsyn till och bli föremål för en generell avvägning av hur den kommunala polisens resurser bäst bör användas.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.31 RÖSTRÄTT 16

Motion #468 Demokrati

Sveriges rösträttsålder har sänkts i flera steg. Den senaste sänkningen skedde 1975 då dagens 18-åriga rösträtt infördes. Det är rätt tid att återigen diskutera frågan om sänkt rösträtt eftersom demokratin i många länder är på tillbakagång. För att skapa en ömsesidigt förtroendefull och växande demokrati behöver vi inkludera fler i den. När politiska extrema rörelser till höger och vänster, populism och postsanning breder ut sig måste vi stärka demokratin och ge den möjlighet att utvecklas. Att ge fler möjlighet att inte bara påverka utan också ansvarsutkräva sittande makthavare är viktigt för att inte bara etablera en politisk medvetenhet utan också skapa förtroende till demokratin som politiskt system.

Att sänka rösträttsåldern till 16 år är ett verktyg på vägen till att öka det demokratiska utrymmet för fler. Det skulle också ge fler rättigheter till en grupp som idag har relativt många skyldigheter jämte motsvarande rättigheter. Personer yngre än 18 år kan straffas för brott och jobba 40 timmar i veckan. Om 16-åringar har skyldigheter i samhället bör det också komma med grundläggande rättigheter, som rätten att ansvarsutkräva och påverka staten. En rösträttssänkning skulle dessutom sänka åldern för när rösträtten faktiskt träder i kraft, vilket idag i praktiken är 20 år.

Det är en myt att unga inte vill påverka politiskt eller att deras åsikter är extrema. Över hela världen har vi sett klimatdemonstrationer och protester mot inskränkningar i demokratin och statskupper. Unga är mer samhällsintresserade än på länge, men känner sig inte inkluderade i demokratin. Idag är det över tio länder som har sänkt rösträttsåldern till 16 år. I de studier som gjorts kan man inte se att unga röstar mer populistiskt eller extremt än resten av befolkningen. Däremot kan man se att när en större del av befolkningen får rösta samtidigt som de går i skolan skapas en vana att påverka och ta ansvar för demokratin tidigt i livet.

I Österrike och Skottland medförde rösträtt vid 16 års ålder att ungdomars politiska intresse ökade och skapade en mer positiv inställning till att delta i politiska processer, och i de länder som tillåter röstning från 16 års ålder är 16–17 åringar mer intresserade att både rösta i val och delta i andra politiska processer. Dessutom ökar sannolikheten att rösta i framtida val för de individer som har erfarenhet av röstning i tidig ålder. Österrikes sänkning av rösträttsåldern kombinerades med flera insatser för att höja kunskapen om det politiska systemet, framförallt i skolundervisningen. En studie från 2013 visar att det politiska intresset bland landets unga har ökat, bland annat genom fler politiska aktiviteter i skolan. Resultatet indikerar att kunskapshöjande insatser gentemot förstagångsväljare i samband med en sänkning av rösträttsåldern var av stor vikt. En liknande förändring i Sverige bör därför kombineras med ett större fokus på kunskap om det politiska systemet och politiska partier i skolan.

Den svenska demokratiutredningen "Låt fler forma framtiden" från 2016 föreslår försöksverksamhet för rösträtt 16 i valet till kommunfullmäktige. Förslaget baseras på positiva exempel från bland annat Norge som genomfört sänkt rösträttsålder i ett antal försökskommuner. Utvärderingar visar både ett större valdeltagande och att en större andel yngre politiker blev valda. Enligt Barnkonventionen har barn rätt att uttrycka sin mening, höras i frågor som berör dem och att deras åsikter ska respekteras. Hänsyn ska tas till barnets ålder och mognad men enligt samstämmig forskning skiljer sig inte 16-åringars mognadsgrad avsevärt från 18-åringars. Individuella skillnader är större än skillnader i ålder.

Förra året meddelade Belgiens regering att personer från 16 års ålder ska få rösta i valet till Europaparlamentet, och redan för sju år sedan rekommenderade parlamentet EU:s medlemsländer att enas om 16 års rösträttsålder i EU-valen. Det finns starka skäl till varför Sverige bör följa parlamentets råd och sänka rösträttsåldern även i valet till Europaparlamentet.

Genom att sänka rösträttsåldern utvidgar vi demokratin i en tid när den är på tillbakagång. Låt oss inkludera fler i demokratiska processer – vi har gjort det förut och kan göra det igen. I en tid när demokratin allt oftare ifrågasätts behöver Sverige främja ett ökat demokratiskt deltagande genom att låta fler få rösta.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet verkar för att sänka rösträttsåldern till 16 år i kommunval, regionval och riksdagsval

att Centerpartiet verkar för att sänka rösträttsåldern till 16 år i valet till Europaparlamentet

att Centerpartiet verkar för att kommuner och regioner ska få ansöka om sänkt rösträttsålder till 16 år redan i valet 2022

Motionärens namn: Mathilda Laestadius

Distriktets utlåtande:

Motionen har en lovvärd ambition, att stärka demokratin genom ökat engagemang bland unga. Icke desto mindre finns goda skäl att vidhålla myndighetsgränsen även för demokratiska val. Även om mognad är något väldigt individuellt är det viktigt att skilja mellan barn och vuxna. Med vuxenheten följer ansvar som barn inte ska behöva bära.

Den demokratiutredning som nyligen presenterades innehöll tankar liknande de som motionären lyfter, men de flesta partier har landat i att behålla rösträttsåldern intakt. Rösträtt är en makt som innebär ett särskilt ansvar. Vi måste bära konsekvenserna av våra beslut som vuxna. Det ansvaret kan inte avkrävas omyndiga.

Att stärka demokratin genom ökat engagemang är viktigt och kan ske på många olika sätt. Sänkt rösträttsålder är dock inte rätt väg att gå.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att avslå motionen

2.32 MOTION OM PLASTER I KRETSLOPPSPERSPEKTIV

Motion #480 Miljö och klimat

Plaster - produktion och design, konsumtion och återvinning i kretsloppsperspektiv

Plast är ett fantastiskt material som produceras och används i många former. Det finns 100-tals olika sorters plast eller, på fackspråk, polymerer. De är oundgängliga, vi använder dem dagligen. Globalt produceras cirka 350 miljoner ton plast årligen enligt FN. Emellertid har problem nu globala problem uppstått eftersom det har visat sig att koldioxidutsläpp (CO₂) vid bränning av plast, ansamling av plast i haven samt mikroplastpartiklar dödar mer än 100 miljoner marina varelser årligen. Bränning av plast orsakar förorening av luft och vattnen, djuren äter plastbitar som hamnat i naturen och kan sargas invärtes. Dessutom läcker och sönderfaller polymerer i mikroplaster som ansamlas och kan skada levande organismer. Genom att undvika bränning av plasten och återvinna den så många gånger som möjligt kan vi minska skadeverkningarna. Som det är nu återvinns endast en liten del. Det finns således mycket kvar att göra för att uppnå intentionerna i FN:s globala mål, Agenda 2030, som medlemsländernas statschefer antog i Paris 2015, och i detta sammanhang kan åtgärderna kopplas till miljömål 14.1-3 om att minska och åtgärda marina föroreningar.

Inom EU använder vi cirka 62 miljoner ton plast/år och nu siktar vi på att återvinna cirka 55 % av plasterna innan år 2030 enligt EU-parlamentets skrivelse 2018/235. Det pågår också arbete för att ta fram plaststandardscertifieringar genom Internationella standardiseringsorganisationen, ISO, för att matcha produktion och design på ett mer miljövänligt och effektivt sätt. Detta ansluter till Agenda 2030:s miljömål om hållbar konsumtion och produktion 12.4-8 om miljövänlig hantering av avfall och minskning av utsläpp.

Det är t.ex. bättre för miljön att vi producerar och använder flergångsplast än engångsplast. Det är mer fördelaktigt att välja nedbrytbara plaster som framställs ur biomassa som cellulosafibrer än raffinerad olja. Det är också viktigt att undvika blandningar av material i produkter och design eftersom de då är svårare och dyrare att återvinna. Vi kan också, i vissa delar av produktions- och konsumtionskedjorna, när så är mer lämpligt ur miljöperspektiv, välja att använda andra material än plast som glas, trä eller papper.

I Sverige beställde Naturvårdsverket 2019 en kartläggning av plastflöden, SMED, vilken visade att vi beställer cirka 1,3 miljoner ton plast/år. Av detta återvinns bara cirka 10 % (134 000 ton - 17) till nya plastprodukter resten av återvinningen sker när plasten bränns och blir värmeenergi i ett kraftverk. Eftersom 98% av plasterna är oljebaserade bildas CO₂ och andra miljöfarliga ämnen vid förbränningen och det bör således undvikas av hälso- och klimatskäl.

Ett föredömligt exempel på plastkretslopp är PET-flaskor som återvinns i ett fungerande slutet system, "closed loop". Det är ett tillskapat effektivt kretslopp där cirka 85 % av plasten då kan återvinnas upp till 10 gånger innan den bränns. Denna form föredras av producenter som vill vara säkra på material och kvalitet. Eftersom endast cirka 45% av plasten i förpackningar och elavfall, omfattande cirka 365 000 ton/år, återvinns idag är det angeläget att utveckla ett liknande system för dessa genom märkning av plast så att maskiner kan avläsa och utdela källsorteringsbonus, på liknande sätt som pantsystemet på PET-flaskorna fungerar.

Andra återvinningsexempel är LDPE som är den mjuka plasten i påsar och liknande, den går att återvinna till plastpellets som plastproducenterna efterfrågar. Även polymererna PE, PVC och PP går att återvinna, flera gånger om.

Branscher där plastmaterialåtervinningen ligger i sin linda är bygg- och fordonsindustrin som tillsammans använder närmare 400 000 ton plaster årligen. Förhoppningsvis kan dessa industriers polymerer och kompositer komma att återvinnas genom kemisk nedbrytning framöver, enligt Naturvårdsverkets rapport, Svenska miljöemissionsdata 01-19, SMED.

Samarbetet mellan producenter, designers och konsumenter behöver komma igång snarast för att möjliggöra ett helhetsgrepp. Fler företag ryms i branschen och fler anläggningar lokalt ger kortare och miljövänligare transporter. Genom etableringsstöd, certifiering med koppling till momsänkningar och bonusar kan vi öka vår återvinningskapacitet och därmed minska våra koldioxidutsläpp och annan förorening. Lägre priser i producentledet bör även leda till ett bättre pris för produkten på marknaden och därigenom ge konsumenten ett incitament att välja den mer hållbara och återvinningsbara produkten vilket även utbyggda pantsystem kan göra.

Lokalt och regionalt är det inom politiskt styrda verksamheter som skola, vård och omsorg viktigt att verka för att vid varje upphandlingstillfälle av plastprodukter och produkter innehållande plaster iaktta relevanta miljöhänsyn. I förlängningen är det även en lokal och regional fråga att återvinningsanläggningar, ÅVC, inrättas och fungerar väl.

Det är också en angelägen uppgift för lokala och regionala politiker att motverka den skadliga spridningen av plaster i våra natur- och parkmiljöer på olika sätt. Genom att information och ordningsföreskrifter gällande miljön görs lätt tillgänglig för allmänheten liksom strategisk utplacering av lämpliga återvinningskärl kan miljöhänsyn främjas. Slutligen kan införande av ordningsbot för plastnedskräpning som kan utdöms på plats införas för att öka intresset för att hålla sig uppdaterad gällande lagar och regler och att efterleva dem.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

Att samarbete mellan plastproducenter, designers och konsumenter främjas för att motverka skadliga hälso- och klimat effekter av plasterna

Att investeringsstöd utgår till gröna klimatsmarta innovationer, företagande och produktionsomställning

Att ett certifierings- märknings- och pantsystem för återvinningsbar plast införs.

Att avgifter som moms sänks för de produkter som enligt internationell certifiering produceras hållbart och är hållbara ur ett långsiktigt miljöperspektiv.

Att upphandling av miljömässigt hållbara produkter i plast främjas inom politiskt styrd och/eller skattefinansierad verksamhet överlag.

Att information om vikten av vattenskydd i natur och parker och ordningsföreskrifter anslås för allmänheten vid alla berörda platser.

Att plastnedskräpning och annan miljöskadlig verksamhet kan bötfällas på plats.

Motionärens namn: Christina Luhr

Distriktets utlåtande:

Motionären lyfter på ett förtjänstfullt sätt upp dagens ohållbara plastförbrukning som ett stort och allt mer brådskande miljöproblem. Materialet fyller flertalet viktiga funktioner men betraktat ur ett livscykelperspektiv kvarstår mycket arbete för att minska plastens miljöpåverkan. Motionären föreslår ett flertal åtgärder som tar sikte på olika steg i plastens livscykel vilket är både nödvändigt och effektivt. Flertalet förslag är i linje med vad Centerpartiet tidigare och för närvarande drivit såväl nationellt som inom EU. Genom januarisamarbetet med Liberalerna och regeringen har Centerpartiet till exempel varit med och tagit fram Sveriges första nationella strategi samt handlingsplan för en cirkulär ekonomi i vilka plast identifieras som en särskilt prioriterad materialström. I arbetet med att fasa ut vissa engångsplaster och i genomförandet av EU:s engångsplastdirektiv har Centerpartiet också haft en central roll i att verka för mer hållbara och resurseffektiva plastströmmar.

Centerpartiet har genom tidigare stämmoprogram samt riksdagsmotioner gjort tydligt att åtgärder måste vidtas i samtliga steg i plastprodukters livscykler för att minska vårt beroende av jungfruliga insatsvaror. Dessa måste ske såväl nationellt som inom EU där det finns en stor marknadspotential för återvunnen plast. Tidigare har Centerpartiet drivit på för skärpta ekodesignkrav för att säkerställa en högre återvinningsbarhet redan i designstadiet och vill att dessa skärps på en kontinuerlig basis.

Ett avsevärt hinder för att lyckas uppnå mer cirkularitet är avsaknaden av en tillräcklig efterfrågan på samt en utvecklad marknad för återvunnen plast. Strömmarna måste bli mer konkurrenskraftiga och attraktiva att investera i, något som haltar i dagsläget. Centerpartiet verkar för att Sverige och i förlängningen EU inför successivt ökande kvotplikter på återvunnen plast i ny produktion, vilket kommer driva fram en ny och växande marknad. Dessa bör åläggas den primära produktproducenten. Motionären föreslår förändrade momsatsar vilket i teorin är ett gångbart alternativ till kvotplikter, men samtidigt anser Centerpartiet att det finns ett värde i att verka för en mer enhetlig moms och färre differentieringar, vilket tidigare partistämmor också fattat beslut om.

Sedan tidigare driver Centerpartiet att det behövs gemensamma standarder för plaståtervinning inom EU som bör åtföljas av tydliga, standardiserade märkningar och information till både producent och konsument om plastens innehåll och ursprung. Certifieringssystem riktade mot plastproducenten har en stor potential och Centerpartiet vill se att detta tas fram gemensamt inom EU. Pantesystem för vissa plastförpackningar lyfts som en möjlig lösning i det nationella genomförandet av engångsplastdirektivet och det pågår forskningsprojekt vid RISE om detta. Om ett pantsystem kan utformas likt det som finns för aluminiumburkar ser Centerpartiet det som ett kostnadseffektivt sätt att stärka återvinningsgraden av plast.

Distriktsstyrelsen instämmer i att fler aktörer bör bidra till att minska plastens negativa miljöpåverkan. Det finns idag ett flertal branschöverskridande samarbeten kring plast som sker på en frivillig grund, något som visat sig vara väldigt effektivt. Centerpartiet bejakar alla initiativ

som möjliggör fortsatt innovation och nya affärsmodeller. Vad gäller offentlig sektor i synnerhet så driver Centerpartiet att se förstärkta informationsinsatser, ett fortsatt progressivt arbete med cirkulära upphandlingskriterier och ett införande av hållbarhets- och cirkularitetskrav i lagen om offentlig upphandling. Dessa bör skärpas successivt i takt med att mer återvunnen plastråvara blir tillgänglig. Det är också av stor betydelse att företag och teknikutvecklare ges bästa möjliga förutsättningar att vara en motor i den gröna omställningen. Inom både miljöpolitiken och näringspolitiken driver Centerpartiet på för minskade skattebördor, minskat regelkrångel samt välriktade och ändamålsenliga investeringsbidrag till lovande entreprenörer som på sikt kan bidra med stor samhällsnytta men som kan behöva extra finansiellt stöd innan deras innovation har demonstrerats och etablerat sig på marknaden.

Slutligen så pekar motionären på viktiga insatser mot nedskräpning som kan göra stor skillnad för närmiljön. Håll Sverige Rent beräknar att det slängs uppemot en miljard fimpar årligen, något som motsvarar 108 ton plast som ofta sprids vidare till vattendrag och hav. Idag omfattas inte fimpar, snus och tuggummi av den nedskräpningsbot som polisen kan dela ut på plats för andra skräptyper. Centerpartiet driver på för att utöka botens omfattning för att skicka en tydlig signal att skräp av något slag inte ska accepteras. Gällande andra vanliga skräptyper, som godispapper och plastförpackningar, så finns möjligheten att bötfälla på plats men boten används i mycket låg utsträckning varför det finns anledning att förtydliga polismyndighetens instruktioner kring detta. En viktig del i arbetet mot nedskräpning är tydlig information till allmänheten samt goda möjligheter att lämna ifrån sig skräp i soptunnor och återvinningskärl. I dagsläget har de enskilda kommunerna ett ansvar för detta i parker och mängden soptunnor och kärl har ökat i landet, inte minst i städerna. Samtidigt ligger ett mycket stort ansvar på den enskilda individen att ta hand om sitt eget skräp i allmänna miljöer.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 3
- Att avslå motionens att-sats 4
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 5
- Att instämma i intentionen i motionens att-sats 6
- Att bifalla motionens att-sats 7

2.33 MOTION OM KRYPTOVALUTORS ENERGIANVÄNDNING

Motion #491 Miljö och klimat

Skapande av kryptovalutor, som bitcoin, orsakar miljöproblem, då stora mängder energi krävs för produktionen.

För att utvinna nya bitcoin kopplar du upp en dator mot nätverket och löser komplicerade matematiska problem. Att skapa bitcoin kallas för "mining", som i gruvdrift. I bitcoins underliggande mjukvara finns en funktion som gör de matematiska problemen, algoritmen, allt svårare att lösa. De första bitcoins kunde använda en hemdator för att lösa det matematiska problemet. I dag krävs det i regel specialbyggda processorer i stora datahallar för att beräkna dem (1). Därmed krävs ständigt mer datorkraft och därmed energi, för att "gräva fram" nya

digitala pengar. För förtydligande: Denna energianvändning kan idag jämföras med energiåtgången/klimatavtrycket hos ett land i västvärlden (2, 3).

En så hög energiåtgång försvårar kraftig möjligheterna att nå nollutsläpp.

Vi föreslår därför att vi verkar för en energiklassificering i likhet med andra produkter som exempelvis glödlampor, med gränsvärden, så att de kryptovalutor som har orimligt hög energikonsumtion kan stoppas.

1. Ny Teknik, 2017- Hashvärde, proof-of-work och blockkedja – så fungerar bitcoin
2. Ny Teknik, 2018- Miljöboven bitcoin – kryptovalutorna konsumerar allt mer energi
3. The Guardian, 2021- Electricity needed to mine bitcoin is more than used by entire countries

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att vi verkar för en energiklassificering av Kryptovalutor så att gränsvärden kan sättas

att vi verkar mot Kryptovalutors allt för höga energianvändning

Motionärens namn: Eva Koch, Per Lagerstedt

Distriktets utlåtande:

Motionärerna pekar på en företeelse som är okänd för många, dvs den enorma energimängd som krävs för att skapa/utvinna kryptovaluta såsom bitcoin.

I takt med att värdet på bitcoin stiger ökar också efterfrågan på ännu mer tillverkning av valutan. Större datorhallar och mer energitillgång krävs. Ofta förläggs datorhallarna där det finns tillgång till billig kolkraft. Det här är ett internationellt energiproblem och Sverige kan inte ensamt reglera en hel global marknad men vi kan initiera och påverka.

Distriktsstyrelsen anser att det viktiga är att få ned energiförbrukningen (och därmed intresset av att använda billig kolkraft) och det som motionärerna föreslår är ett exempel på hur man genom energiklassificering kan reglera användningen. Den tekniska utvecklingen kan också bidra till bättre och mer effektiv energianvändning (t.ex genom bättre designade chip).

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att avslå motionens att-sats 1

Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2

Att Centerpartiet verkar mot Kryptovalutors alltför höga energianvändning, t.ex. genom att införa en energiklassificering på EU-nivå så att gränsvärden kan sättas.

Att Centerpartiet verkar för att energiskatteundantaget för serverhallar avskaffas

2.34 MOTION OM SOCIALT BOSTADSBYGGANDE

Motion #493 Bostad

Att säkerställa alla människors möjlighet till bostad är en av de viktigaste samhällsfunktionerna. Enligt Boverkets senaste mätning uppgav 83 % av kommunerna att det rådde underskott på bostäder[1]. I Boverkets rapport[2] redovisades att 770 000 hushåll (1.5 miljoner människor) i Sverige har svårt att klara sina basutgifter. Stor-Stockholm har de högsta boendeomkostnaderna i landet, 2019 var den genomsnittliga månadshyran för en nybyggd lägenhet på 70 kvm 12600 kr per månad[3]. Då genomsnitts-inkomsten i låglöneyrken är 24 000 kr före skatt (SCB) är det inte svårt att förstå att många stockholmare har svårt att ha råd att bo trots att de jobbar heltid. Enligt DN 2018-05-08 har endast 46 % av Stockholmarena råd att hyra en nyproducerad 2:a och knappt 60 % har råd med en nyproducerad 1:a[4].

Den drivande faktorn bakom höga hyror är den höga byggkostnaden. Stockholm stad har försökt komma till rätta med detta genom standardisering av byggprocesser, hustyper, gestaltning, etc. vilket resulterat i konceptet Stockholmshus. Tyvärr har byggnadskostnaden och därmed hyrorna bara minskat marginellt i Stockholmshusen.

De samverkande huvudproblemen på bostadsmarknaden i Stockholm och Sverige är två:

- Det finns ett underskott på bostäder i Sverige.
- Byggekostnaderna är för höga. Många människor har inte råd med nyproducerade hyreslägenheter.

Problemet är inte unikt för Stockholm och Sverige, utan är ett fenomen som många länder brottas med. Boverket sammanställde 2016 en rapport över de sociala bostadssektorerna i sex europeiska länder som myndigheten fann adekvat att jämföra Sveriges bostadsmarknad med [5]. I Tyskland är denna sektor mycket liten. I de övriga länderna utgör sektorn mellan 42 % (England) och 68 % (Nederländerna) av hyresmarknaden. Inom länderna kan andelen bostäder variera, i Wien där 75 % bor i hyresrätter utgör den sociala bostadssektorn 43 % av det totala antalet bostäder. Målgruppen för sektorn varierar mellan olika länder. I England är det utsatta grupper, vilket gjort att områden blivit problemtyngda. I Danmark finns ingen avgränsning medan övriga länder har låg- och medelinkomsttagare som målgrupp.

I Europa tillhandahålls sociala bostäder av bostadsstiftelser, kommunala hyresvärdar och bostadskooperativ samt av privata eller kommunägda ickevinstdrivande bostadsföretag. Huvudsakliga subventioner varierar mellan länder och utgörs av kreditgarantier, offentliga lån, investeringsstöd, lägre markpris och renoveringsstöd. Österrike anses ha det mest omfattande bostadspolitiska systemet. Där beräknas utgifterna utgöra 0.9 % av BNP, vilket är en lägre nivå än i de flesta EU-15 länderna5.

Möjliga lösningar

Hur får vi fram fler billiga bostäder som människor har råd att bo i? Huvudsakligen behöver vi bygga fler lägenheter med låga boendekostnader. Det följer av kommunallagen att kommunerna får ta hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller medlemmar. Socialtjänstlagen ger vidare kommunen det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Utgångspunkten för kommunal verksamhet är enligt 2 kapitel 6 och 7 §§ i kommunallagen att en kommun inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller och enbart får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och syftar till att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna.

Ett allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag ska trots detta bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer, vilket framgår av 2 § första stycket lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. I förarbetena till den lagen (prop. 2009/10:185 s. 84–85) uttalade regeringen bl.a. följande: Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska verka som normala, långsiktiga aktörer på bostads- och hyresmarknaderna. De kommunala bostadsaktiebolagen ska inte erhålla villkor som gynnar dem ekonomiskt i förhållande till privata konkurrenter, t.ex. kommunala garantier utan att marknadsmässig avgift tas ut eller avstående från marknadsmässiga avkastningskrav. I förarbetena till lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag uttalade regeringen bl.a. att utgångspunkten bör vara att de allmännyttiga kommunala bostadsföretagen, tillsammans med ett stort antal privata aktörer, ska vända sig till alla på boendemarknaden. Alternativet att reducera de kommunala bostadsföretagen till att enbart tillhandahålla bostäder för individer och grupper som har svårt att själva klara sig på bostadsmarknaden, var enligt regeringen inte en önskvärd utveckling (prop. 2009/10:185. s. 28).

Sett i ljuset av bostadsbristen i Sverige anser vi att det finns ett behov av mer nyanserad bostadspolitik.

Nuvarande politik genererar vare sig tillräckligt många bostäder eller bostäder som den halvan av befolkningen som har lägre löner har råd att bo i. För att det allmänna i enlighet med 1 kap. 2 § regeringsformen ska kunna trygga rätten till bostad behöver det finnas ett utrymme för allmännyttiga bostadsföretag som vänder sig till grupper som nu har svårt att nå in på bostadsmarknaden, oavsett om det beror på psykosociala problem eller på att man arbetar inom ett låglöneyrke.

Om man tittar på sociala bostäder i de Europeiska länder som Boverkets rapport undersökt[6] finner man att Österrike levererar både tillräckligt många och samtidigt billiga hyresrätter av god kvalitet[6,7]. Som exempel kan nämnas att kötid för nybyggd 3:a i Wien är 6 månader och hyran i nyproduktion är ungefär hälften av nyproduktion i Stockholm. Varför kostar det så lite att bygga i Österrike? Det är rimligt att anta att det stora antalet Allmännyttiga byggföreningar (186 stycken) som gör att byggkostnaderna pressas ned[8], systemet av förmånliga statliga bygglån till byggföreningarna bidrar givetvis också. I Sverige har vi mycket få byggbolag, den bristande konkurrensen påverkar med all sannolikhet prisbilden för nybygg-nation i Sverige.

För att kunna bygga billiga bostäder är det rimligt att vi tittar på vilka subventioner som är adekvata för Sverige. I Europa varierar subventioner mellan länder och utgörs i huvudsak av kreditgarantier, offentliga lån, investeringsstöd, lägre markpris och renoveringsstöd.

Vilka aktörer i Sverige skulle med rätt förutsättningar kunna leverera billiga hyresrätter? I Stockholm har vi för närvarande fem olika allmännyttiga hyresvärdar och ett bostadskooperativ: SKB (Stockholms Kooperativa Bostadsförening). Dessutom verkar HSB i Stockholm. HSB är en riksomfattande bostadskooperation som stödjer bostadsrättsföreningar

och medlemmar som bosparar för att antingen köpa en bostadsrätt eller hyra en lägenhet som HSB byggt och förvaltar.

Dessa allmännyttiga bostadsföretag och bostadskooperativ bör kunna få del av riktade subventioner från det offentliga och vara undantagna från kravet på affärsmässiga principer i den del som deras verksamhet syftar till att kunna bygga bostäder med billig boendeskostnad för personer med lägre inkomster. Det är önskvärt att det bildas fler bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som vill bygga billiga lägenheter.

Referenser

[1] Boverket. Bostadsmarknadsenkäten 2019

[2] Boverkets rapport "Boende till rimlig kostnad" 2016:11

[3] <https://hurvibor.se>

[4] <https://www.dn.se/sthlm/knappt-halften-av-stockholmarna-har-rad-att-hyra-en-nybyggd-tvaa/>

[5] Boverket 2016:16 "Den sociala bostadssektorn i Europa"

[6] Boverket 2016:16 "Den sociala bostadssektorn i Europa"

[7] <https://www.dn.se/nyheter/varlden/sa-har-wien-lost-bostadskrisen-nastan-alla-far-en-billig-hyresratt/>

[8] Wienmodellen Inspiration till en ny social bostadspolitik © Arena Idé 2019

Jag/vi föreslår partistämman besluta

1. Att Centerpartiet verkar för att utreda på vilket sätt bostäder med sänkta boendekostnader ska kunna byggas. Ambitionen bör vara att halvera boendekostnaden i jämförelse med dagens nyproduktion.
2. Att de allmännyttiga kommunala bostadsbolagen delvis undantas från lagkravet på att verka enligt affärsmässiga principer och tillåts erhålla riktade subventioner för den del av verksamheten som går ut på att erbjuda billiga bostäder till relevant målgrupp.
3. Att riktade subventioner även kan erhållas av privata bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som åtar sig att tillhandahålla billiga bostäder till relevant målgrupp. Subventionerna ska direkt knytas till verksamhet som avser att tillhandahålla billiga bostäder till relevant målgrupp.
4. Att utredningen får visa vilka krav som är lämpliga att ställa på bostadsbolag/kooperativ/stiftelser som vill tillhandahålla bostäder med låga boendekostnader och som därför får tillgång till subventioner.
5. Att det uttryckligen ska anges i kommunal markanvisningspolicy att hänsyn vid

nybyggnation ska tas till att billiga bostäder som är avsedda för den relevanta målgruppen integreras med andra former av bebyggelse.

6. Att utredningen får visa vilka krav som är lämpliga att ställa på människor som vill hyra billiga bostäder.

Motionärens namn: Maria Christiernin, Ragnar Fahlin Strömberg, Svante Linusson, Lars Noren, Anders Schullerqvist, Ing-Mari Laingren

Distriktets utlåtande:

Motionären pekar på de svårigheter som finns i att få fram bostäder av god kvalitet som är tillgänglig för en målgrupp som har begränsade resurser. Frågan har varit diskuterad under många år men bostadsmarknaden har fortfarande, trots regeländringar, ett funktionssätt som är både stelt och ineffektivt.

Även om Centerpartiet drivit förändringskrav, inte minst när det gäller hyresrätten och fri hyressättning i nybyggnation, och detta finns med i januariavtalet, återstår mycket att göra. Goda exempel kan, som motionären påpekar, hittas utomlands, t.ex. i Tyskland och Österrike.

Det som DS ser som viktigt att påpeka är att även privata bostadsbolag, kooperativ och stiftelser bör vara delaktiga i en reform för "socialt boende" och inte de bara de stora aktörerna, inklusive allmännyttan – något som kan leda till innovativa idéer och stimulera branschen som helhet. Trots att distriktstyrelsen i stora instämmer i motionärernas förslag vill vi avslå förslagen som handlar om byggsubventioner, både till allmännyttan och till privata och ideella aktörer. De byggsubventioner som hittills testats i Sverige har varit kostsamma och haft liten, eller ingen effektivitet. Det krävs andra åtgärder för att göra bostadsbyggandet billigare, och andra typer av reformer för att eventuella subventioner ska hamna rätt. Exempelvis kan det handla om att en kommun ställer krav på ett visst antal billiga sociala bostäder vid markanvisning. Vi diskuterar gärna dessa frågor vidare med den arbetsgrupp som jobbar med dessa frågor inför framskrivande av valplattform.

Distriktstyrelsen vill understryka vikten av att de föreslagna reformerna får genomslag över olika geografiska områden samtidigt med lägre produktionskostnader och lägre hyror är vad som ska eftersträvas, inte särskilda områden med socialt byggande.

Det bör också påpekas, utöver det som motionären tar upp, att det behöver produceras bra bostäder med låga hyror för såväl äldre som personer med funktionsnedsättning eftersom dessa grupper växer i antal och hyreskostnaderna för äldreboenden stigit kraftigt. Annars finns det en risk för att äldre stannar kvar i äldre, men billigare och större, bostäder som t.ex. barnfamiljer kan behöva.

Distriktstyrelsen välkomnar förslagen

Därför föreslår distriktstyrelsen stämman:

- Att bifalla motionens att-sats 1
- Att avslå motionens att-sats 2
- Att avslå motionens att-sats 3

- Att bifalla motionens att-sats 4
- Att bifalla motionens att-sats 5
- Att bifalla motionens att-sats 6

Fredrik Lindstål och Thomas Wihlman reserverar sig till förmån till bifall på att-sats 2 och 3.

2.35 PUNKTSKATT PÅ VAROR INNEHÅLLANDE SOCKER

Motion #530 Vård och omsorg

Idag finns det incitament för livsmedelsindustrin att tillföra socker i hel- och halvfabrikatsprodukter eftersom socker är en förhållandevis billig råvara. Sockerkonsumtion kan härledas till flera livsstilssjukdomar såsom fetma och diabetes och socker är också mycket beroendeframkallande. För att minska konsumtionen bland konsumenter samt ge livsmedelsindustrin ett incitament att minska sockerhalten i sina produkter föreslås därför att Sverige ska införa en punktskatt på socker, baserat på antal gram socker en produkt innehåller.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet ska yrka för en punktskatt på socker likt den som finns i Danmark och Storbritannien.

Motionärens namn: Sofia Stureson

Distriktets utlåtande:

Motionärens förslag berör två olika mål med skattesystemet som står i konflikt med varandra, å ena sidan att beskatta skattebaser med skadlig effekt, å den andra att ha ett någorlunda enkelt skattesystem för medborgare, företag och stat att administrera. Till skillnad från exempelvis miljöskatter berör dock socker bara negativt den egna individen, inte direkt andra, som är fallet med miljöskadliga verksamheter, som också så långt som möjligt brukar skattas vid källan, inte på slutprodukten.

Det finns mycket och stark evidens för att höga sockerhalter i produkter är skadligt för hälsan, som motionären lyfter fram. Men som den långa diskussionen kring punktskatt på socker visar, går det inte att generalisera om effekten av sockerhalten i alla produkter, som konsumeras med väldigt olika frekvens beroende på sammanhang och funktion. Just punktskatt på socker är också särskilt svårt att administrera eftersom socker är så integrerat med så många produkter. Av dessa skäl är de flesta "sockerskatter" i världen inriktade på en specifik produktgrupp, typiskt drycker, och det även där uppstår långa och komplicerade diskussioner om vilka produkter som ska inkluderas och inte. Sverige hade historiskt omfattade punktskatter på en rad produkter, bland annat på choklad, men de avskaffades eftersom det ledde till orimliga situationer, som när myndigheterna ägnade mycket tid att analysera chokladhalten i olika produkter.

Det går heller inte att särskilt beskatta alla aspekter av samhället som en majoritet inte gillar, även om det går att hitta argument i vart och ett av fallen, utan att i slutändan inkräkta på individens egna fria val och närma sig ett paternalistiskt samhälle där staten önskar styra olika individuella preferenser.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

- Att avslå motionen

2.36 AVVECKLA BROMMA FLYGPLATS OCH BYGG BOSTÄDER

Motion #531 Infrastruktur

Idag har Bromma flygplats ett minskat antal resenärer som gör att flygplatsen inte längre är vinstdrivande. Nya levnadsmönster till följd av coronapandemin, såsom digitala möten, i kombination med den svenska befolkningens ökade klimat- och miljömedvetenhet kan anses tala mot att Bromma flygplats kommer kunna återgå till den omsättning som fanns innan pandemin. Samtidigt har vi en bostadsbrist i Stockholm med rusande bostadspriser. Därför föreslås en snabb avveckling av Bromma Flygplats, sanering av marken och sedan byggnation av bostadsrätter, hyresrätter och förskolor. Föreslagsvis bör en sådan stadsdel byggas så klimatsmart som möjligt med exempelvis solpaneler på hustaken.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet ska verka för en snabb avveckling av Bromma Flygplats samt sanering av mark och byggnation av en klimatsmart stadsdel.

Motionärens namn: Sofia Stureson

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen tackar motionären för förslaget och kan enbart instämma. Redan på distriktsstämman 2017 beslutade Centerpartiet i Stockholm att vi ville lägga ner Bromma flygplats. Dock var då förbehållen att flygkapaciteten måste kunna flyttas till Arlanda och att avtalet inte skulle sägas upp i förtid, d.v.s. inte innan år 2038. Tyvärr biföll inte Centerpartiets riksstämman i Malmö 2017 förslaget. Därför är det mycket bra att vi återigen får upp frågan för nya beslut.

En rad saker har hänt sedan 2017. Framför allt har den rådande coronapandemin lett till att resandet med flyg kraftigt minskat. När restriktionerna lättar och människor återigen kan resa som vanligt vet vi inte. Inte heller hur människors resmönster kommer att se ut i framtiden.

Däremot meddelade Swedavia i september 2020 att de inte ser det som affärsmässigt hållbart att driva Bromma flygplats vidare. Den stora inrikesaktören BRAs VD Per G Baathen har också sagt att bolaget inte ser att det finns möjlighet för inrikesflyget att ha två konkurrerande flygplatser i regionen, d.v.s. både Bromma och Arlanda.

När det gäller tidsplanen föreslår motionären att Centerpartiet ska verka för en snabb avveckling. Det ställer sig distriktsstyrelsen bakom. Men med det tydliga förbehållet att inrikesflygets kapacitet kan flyttas till Arlanda. Inrikesflyget är oerhört viktigt för att säkerställa både Stockholms och övriga landets tillgänglighet. Dessutom kommer det att ta tid att både sanera och planera marken på Bromma flygfält för nya bostäder. Det innebär att bygga på Bromma flygfält kan aldrig bli ett svar på hur vi kan lösa den akuta bostadsbristen i Stockholm. Däremot är det ett viktigt svar på hur Centerpartiet vill att Stockholm och Bromma ska utvecklas idag och i framtiden.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

Att fortsätta ha som prioritering att säkerställa flygets kapacitet i Stockholmsregionen och hela landets tillgänglighet

2.37 MOTION OM ETT FÖRSTÄRKT OCH UTVECKLAT SKOLVAL

Motion #567 Skola/Utbildning

Skolan är den viktigaste grunden för varje människas möjligheter att förverkliga sina drömmar och bygga ett självständigt liv. Därför måste varje skola ge varje elev de bästa förutsättningarna för att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Ingen elev får lämnas efter, det är en grundbult i samhällets uppdrag att se till att alla elever oavsett bakgrund och bostadsområde ska få bästa möjliga utbildning.

Sveriges skolor håller i många fall mycket hög kvalitet, men tyvärr kantas det svenska skolsystemet av stora skillnader mellan skolor, mellan bostadsområden och mellan elever från olika bakgrund. Bostadssegregationen är idag den viktigaste faktorn till att också skolan är väldigt segregerad. Allt för många elever lämnar skolan utan behörighet till vidare studier eller fullständiga kunskapsresultat. Särskilt i områden med socioekonomiskt svaga förhållanden lämnar går för många elever idag i skolor som inte håller tillräckligt hög kvalitet.

Skolvalet

Principen bakom det fria skolvalet är att alla familjer ska ha samma möjlighet att välja skola, inte bara de som har möjlighet att betala privat för skolgång, och att familjernas val bidrar till att stärka skolans utveckling och anpassning till elevernas behov, och till att höja alla skolors nivå. Det är dit utformningen av skolvalet bör sträva, så långt det är möjligt.

Valfriheten är särskilt viktig för möjligheten att göra ett aktivt val när familjen har särskilda behov eller önskemål, såväl som för möjligheten att aktivt välja bort närmaste skola om det behovet finns eller den pedagogiska modellen inte passar eleven. Elever som behöver kan även få ett nytt sammanhang genom att välja en skola i ett annat område.

För att så långt som möjligt nå dit behöver skolvalet kontinuerligt utvecklas. Dagens modell kan på flera punkter förbättras. Särskilt i storstäder med en stor boendesegregation bidrar dagens utformning av skolvalet till ett stort stressmoment för många familjer. I några familjer ställs barn i kö till vissa skolor redan innan barnet lämnat BB, i andra familjer har barnen då ingen chans att komma in på de skolor de önskar eftersom många står i kö redan innan de flyttade dit de nu bor.

Att välja skola är i sig svårt för många då den tillgängliga informationen ofta är bristfällig eller svår att jämföra. Om valet måste göras många år innan skolstart är ännu svårare då både livssituation, boendeort och skolor kan förändras mycket på den tiden. Skolvalet görs då dessutom innan elevens vårdnadshavare rimligtvis kan ha mer kunskap om barnets behov än att de vill ha en bra skola. Som en konsekvens ställs barn ofta i väldigt många köer utan inbördes ordning då det inte finns någon begränsning av antalet de kan stå i. Detta påverkar även alla skolors, både kommunala och fristående, möjlighet att göra en realistisk planering för sin verksamhet.

För de familjer som inte ställt sina barn i kö tidigt så innebär dagens system att de stängs ute från de mest attraktiva skolorna. Det slår hårdast mot de familjer som antingen kommit till kommunen nyligen, eller som av olika anledningar inte förmått att planera så långt i förväg. I praktiken är det oftare socioekonomiskt mer utsatta familjer där barnen redan innan har sämre förutsättningar att lyckas i skolan som missgynnas. Det gör det svårare för skolan att uppfylla sitt kompensatoriska uppdrag att utjämna livschanser.

En tydlig förändring av skolvalets utformning behövs, för att säkra alla elevers rätt att utöva sitt aktiva skolval, öka transparensen och stärka förtroendet för alla skolor. För att uppnå det grundläggande syftet med det fria skolvalet.

Transparens och uppföljning

Med dagens skolval krävs att familjer och elever ställer sig i flera olika köer i olika system för att göra aktiva val bland alla de skolor som finns i det svenska skolsystemet och som finansieras av kommunernas skolpeng. Det är inte ett transparent eller överblickbart system vare sig för familjer eller skolhuvudmän.

Därför föreslår vi ett gemensamt antagningssystem för alla skolor, oavsett huvudman i en kommun. Frivilliga regionala samarbeten mellan flera kommuner ska följa samma princip. Detta innebär att inga separata köer kan förekomma till offentligt finansierade skolor. I ett gemensamt antagningssystem ska också all relevant information finnas om alla skolor i kommunen. Huvudmännen ska på likvärdigt sätt kunna se och hämta information om hur många som har sökt till deras skolor och nå uppgift om eleverna för att kunna sända relevant information till dem under ansökningsperioden.

Vi föreslår också att möjligheten att ställa barn i kö till skolstart i grundskolan från låga åldrar tas bort. Istället ersätts det av ett ansökningsförfarande som öppnar i rimlig tid, inom ett år, innan skolstart, då alla elever gör ett aktivt val under samma fastställda tidsperiod. Vid valet anger den sökande en turordning mellan sina önskemål, där matchning sedan görs i denna turordning. Endast syskonförtur, en utvecklad närhetsprincip och förtur till skolspår får vara urvalsgrunder. I praktiken innebär det att om det är fler sökande till kvarvarande platser när övriga urvalsgrunder har använts får lotten slutligt avgöra.

I valet av skola har kommunen ett särskilt ansvar för att föräldrar och elever kan göra ett informerat val, där även de utan starka lokala kontaktnät kan ta ställning till en skolas styrkor inom olika grundläggande områden. De algoritmer och urvalsprinciper som används måste vara överblickbara så att de prioriteringar föräldrarna gör i skolvalet blir meningsfulla.

Rätten att byta skola när det inte fungerar är viktig att värna. Samtidigt kan många täta byten av skola under ett läsår vara negativt för elevens lärande med ständiga omtag kring var planeringen av ämnena är på den nya skolan och nya relationer med både nya elever och lärare. Många täta byten ger också dåliga planeringsförutsättningar för skolorna både för ekonomi och planering. Det finns även fall där täta byten används av familjer som vill undvika insyn i missförhållanden eller där hot om byten används som påtryckning för att få sin vilja igenom, exempelvis för betyg. Därför ser vi att det är rimligt att ha en huvudinriktning om att ett eventuellt nytt skolval görs vid terminsstart så kursmoment hinner bli klara och förberedelser både för elev och skola hinns med. Dessutom kan skolpliktigt kommun då ge stöd

via det gemensamma systemet för skolval. Vid tätare byten ska familjen meddela kommunen detta och anledning för att kunna få en bild av om något inte stämmer på en viss skola. Givetvis ska det finnas en ventil när en elev har särskilda skäl att byta mitt i en termin. Det kan röra sig om sociala skäl, mobbning, en längre flytt som gör det svårt för familjen att klara vardagen eller att eleven behöver byta kontext för att kunna klara skolan. Exempelvis om det finns risk att skolmiljön och umgänge där kan höja risken för en elev att debutera i kriminalitet.

Offentlighetsprincipen som lag är inte fullt ut applicerbar på andra än offentliga institutioner och myndigheter, varken fristående skolor, vårdföretag eller civila organisationer som tar emot offentliga medel för att bedriva verksamhet omfattas av lagen. Det praktiska förutsättningarna att verka under offentlighetsprincipen saknas för, särskilt små, fristående aktörer, och skulle innebära orimlig administration och juridisk expertis. Däremot ska principen vara att det ska finnas insyn och transparens kring fristående verksamheter som tar emot offentliga medel. Därför ska all information som är av vikt för kommunen, kommunens medborgare, myndigheter, SCB och allmänhet finnas tillgänglig. Informationen ska lämnas på samma sätt för alla skolor oavsett huvudmannaskap. Det handlar bland annat om antal barn, lärartäthet, betygsfördelning, resultat på nationella proven, hur skolpengen och olika ekonomiska tillägg används och fördelas samt annan information som är av vikt för transparens och ett informerat val.

Betyg och nationella prov

Dagens skolsystem kan innebära en risk för betygsinflation. När skolor konkurrerar om elever finns en risk att sätta överbetyg för att resultaten på skolan ska se så bra ut som möjligt. Till viss del avhjälpas detta av transparens och uppföljning, men ytterligare åtgärder är viktiga.

Vi ifrågasätter inte lärarens professionella kompetens i betyg och bedömning. Lärarkåren tar redan idag denna uppgift på stort allvar och vi vill inte heller frånta dem detta ansvar då det ger eleverna större möjligheter att visa hela sitt lärande. Men det bör inte finnas ett inbyggt tryck på lärare att sätta högre betyg än elevernas kunskapsresultat har täckning för riskerar att urholka förtroendet för skolsystemet och rättvisan i skolvalet. För att motverka både bilden av och risken för betygsinflation vill vi att nationell rättning införs av de nationella proven och att metoder utvecklas för att det ska kunna ske själv rättande och digitalt. Skolinspektionen får sedan i uppdrag att följa utvecklingen och säkerställa att betygsnivån och resultaten på de nationella proven för en skola inte markant avviker från varandra över tid.

Förutom att säkerställa att mätningen av kunskap och betygssättningen är mer rättvis mellan skolor föreslår vi att det tas fram indikatorer och metoder för att utvärdera elevers kunskaper och progression. Att mäta hur elever som grupp höjer sin kunskap från ett givet utgångsläge kan säga betydligt mer om skolans kvalitet än vad meritvärden i genomsnitt kan göra. Att höja elever från F till E än från B till A kan vara en mycket större bedrift av skolan beroende på vad eleven hade för förutsättningar.

Kvalitativ och rätt skolgång för alla

Samtliga av våra förslag handlar om att stärka rätten till en kvalitativ och rättvis skolgång för alla elever. Ingen elev ska riskera att gå i en skola som inte klarar sitt uppdrag eller på grund av externa omständigheter inte få möjlighet att söka sig till den skola eleven önskar. En viktig del i

detta är att alla skolor behandlas lika, har samma krav på sig och mäts utifrån samma mått. Attraktiva skolor med många sökande och med goda resultat måste också få större möjlighet att växa för att skolvalet ska bli reellt för fler.

Skolinspektionens uppdrag kring uppföljning, granskning och åtgärder för att säkerställa kvaliteten behöver stärkas. Vi vill att Skolinspektionen ges utökade befogenheter och möjligheter att överta och överlåta drift och styrning av hela eller delar av en skolas verksamhet om den uppvisar en inte tillräcklig kvalitet efter att åtgärder som föreslagits och stödinsatser inte har givit resultat eller om situationen är särskilt allvarig. Detta ska gälla och genomföras likvärdigt för fristående och kommunala skolor. Skolorna ska då kunna tvingas överlåta drift och styrning till ny ledning och till antingen kommunala, privata eller idéburna huvudmän så länge det finns tydligt satta mål för förbättrade resultat under en angiven tidsperiod.

Sammanfattningsvis föreslår vi därför här nedan ett antal reformer riktade mot att skapa en mer transparent och sammanhållet skolval för elever och familjer i kombination med åtgärder för bättre uppföljning av skolornas verksamhet.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

Att ett obligatoriskt aktivt skolval införs i hela landet.

att kommuner avkrävs ansvar att tillhandahålla tydlig och tillgänglig information om hur skolvalet går till, vad valet innebär och aktivt erbjuder till rådgivning till de familjer som önskar.

att skolvalet görs gemensamt för alla skolor i en av kommunen samlad funktion. I systemet ska relevant information om respektive skola och deras kvalitet finnas.

att staten tillhandahåller en plattform där skolvalet kan göras, men att kommunerna själva väljer hur det implementeras.

att varje huvudman har likvärdig tillgång till information om de elever som har sökt till deras skola

att relevant information från skolvalssystemet är tillgänglig för alla huvudmän och skolor i syfte att underlätta verksamhetsplanering

att skolvalet görs under en tydlig ansökningsperiod i lagom tid innan skolstart, exempelvis ett år före skolstart.

att skolplatser i första hand fördelas efter hur den sökande har rankat dem under ansökningsperioden samt de principer som används för att avgöra utfallet av familjernas prioriteringar i skolvalet är överblickbara och begripliga.

att närhetsgarantin omformuleras så att elever har rätt att gå i någon av skolorna inom rimligt avstånd, om hen inte valt och tilldelats någon annan skola.

att närhetsgarantin implementeras med hjälp av en mjuk kvot för närhetsprioritet

att kommuner själva bestämmer vad som anses vara rimlig närhet.

att enbart syskonförtur och verksamhetsmässiga samband, så kallade skolspår, bortsett från närhetsgarantin, tillåts ge prioritet för antagning

att det fortsatt finns möjlighet att byta skola, men att nya val som huvudprincip sker i samband med terminsstart och då genom ansökningsförfarande i linje med det ordinarie skolvalet. Ytterligare skolval ska familjen anmäla till kommunen och ange anledning.

att byten under terminstid ska vara möjligt med anledning av särskilda skäl, som exempelvis längre flytt, behov av särskilt stöd eller till följd av kränkande behandling eller andra sociala skäl. Ansökan görs till skolpliktsansvarig kommun som då ska ge stöd i processen.

att det införs en tydlig lagstiftning kring vilken information alla skolor måste dela till offentliga register och hålla gripbar för allmänheten.

att alla skolor åläggs att dela relevant information om sin verksamhet med myndigheterna. Bland annat bör antal elever, lärartäthet, betygsfördelning och resultat på nationella proven delas.

att så mycket information som möjligt om skolor görs offentlig med utgångspunkt i elevens rätt till god kvalitet i undervisningen

att lämplig jämförande information om skolor även görs offentlig på samma plattform som skolvalet sker.

att Skolverket åläggs att följa upp skolor utifrån elevernas kunskaper och progression, samt hur väl de presterar utifrån sina socioekonomiska förutsättningar, prestation i nationella prov, samt genom att beräkna och publicera mervärdesmått för alla skolor när sådana är utvecklade.

att Skolinspektionens skol- och huvudmannarapporter utökas till att innehålla standardiserade mått och frågor i syfte att stärka jämförbarheten över tid och mellan skolor.

att Skolinspektionen stärks i sin roll och ges faktisk möjlighet att påtvinga en åtgärdsstrappa för att förbättra resultaten, föreskriva nationellt stöd och i sista hand ha kapacitet och befogenhet att ta över verksamheter från huvudman i samverkan med andra skolmyndigheter.

att central rättning av de nationella proven införs.

att den centrala rättningen så långt det är möjligt är digitaliserad för ökad effektivitet, underlättad uppföljning samt ge potential att med AI stödja utveckling av bättre undervisningsmetoder för en stärkt kvalitet i skolan

att betygsfördelningen i en skola över tid inte får skilja sig markant från resultaten på de nationella proven.

att de nationella provens utformning utreds och uppdateras för att kunna få en tydligare normerande funktion för skolornas prestation.

Motionärens namn:

Karin Ernlund, distriktsordförande Stockholms stad

Martin Ådahl, riksdagsledamot Stockholms stad

Claes Nyberg, gruppleadare i Utbildningsnämnden Stockholms stad

Réka Tolnai, ordförande CUF Storstockholm

Erik Johnsson, ordförande Centerstudenter Stockholm

Gabriel Bergin, distriktsstyrelsen Stockholms stad

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen vill börja med att tacka motionärerna för en välskriven och bra motion. Skolan är grunden för att barn och unga ska få en god start i livet, en stabil grund att stå på och de kunskaper som de behöver för att förverkliga sig själva och sina drömmar.

Att alla ska få en god och likvärdig utbildning oavsett vilken skola de går i är något som Centerpartiet ofta betonar. Vilken bakgrund eller socioekonomiska förutsättningar barnet kommer ifrån ska inte få avgöra vilken utbildning som eleven får. Genom att unga personer får en god utbildning utjämnas deras chanser att förverkliga sig själva, studera vidare och kompensera för andra faktorer som annars hade kunnat påverka elevernas framtid redan från start.

Dagens modell för skolval har en del oönskade effekter för dagens elever och deras familjer. De elever vars föräldrar är aktiva i att tidigt skriva in sitt barn i skol-köer kan få ett försprång och göra att elever vars föräldrar inte varit lika proaktiva eller att familjer som flyttat in sent ges en nackdel från start. Att det finns skolor med olika inriktning och pedagogik är positivt då alla elever har olika förutsättningar. Att möjligheten att gå i dessa skolor inte är lika är dock beklagligt. Ett rättvist system med ett aktivt och informerat skolval är därför rätt väg att gå. Information om alla skolor måste finnas lättillgängligt så att föräldrar kan jämföra skolor och göra ett aktivt och informerat val.

Att alla skolor ska omfattas av samma system av granskning är en självklarhet för oss. En skola som inte uppfyller kraven ska därför inte få drivas vidare på samma sätt utan åtgärder måste skyndsamt sättas in för att försäkra eleverna en god utbildning.

En gemensam rättning av nationella prov för att undvika betygsinflation är positivt för att stärka likvärdigheten och rättsäkerheten för vidare studier.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.38 MOTION OM INFÖRANDE AV KOMMUNPOLIS

Motion #583 Lag och ordning

Problem

Otryggheten ökar i vårt samhälle, och i mitt uppdrag som nämndeman ser jag tydligt följderna. Brottsligheten blir både mer omfattande och mer avancerad. Polisen mäktar inte med, och tvingas prioritera. Prioritera upp skjutningar och annan allvarlig brottslighet, och prioritera ner den dagliga trygghetsskapande verksamheten på gator och torg. Mängdbrott som snatteri, misshandel, stölder och skadegörelse beivras sällan eller inte alls. Otryggheten ökar. Handlare blir desperata.

Så kan vi inte ha det! Det anser kommunpolitiker runt om i landet. Därför ökar antalet kommunala ordningsvakter. Nu har vi den märkliga situationen att Polisen skall ge tillstånd för kommunala ordningsvakter, och sådana beviljas långt ifrån alltid. Stockholms Stad har därför börjat anställa kommunala väktare istället, i ett försök att kringgå detta. Uppenbarligen fungerar inte systemet. Stadens försök att skapa trygghet motarbetas av den statliga myndigheten Polisen.

Väktare har mindre befogenheter än ordningsvakter, men lika lång (kort!) utbildning, tre veckor. Det ger inte en tillräcklig grund för mer långtgående befogenheter, mer måste till.

Kommunpolis

Min utgångspunkt är helt enkelt att lokala trygghetsfrågor är just lokala, och den statliga polisen är just statlig och skall syssla med bekämpning av svårare brott, medan kommunpolisen skall svara för tryggheten såsom den upplevs av medborgarna lokalt.

En kommun skall därför kunna anställa egna Kommunpoliser som komplement där den statliga polisen inte kan ge den trygghet som kommunens innevånare kräver.

Kommunpoliser skall kunna gripa misstänkta på samma sätt som den statliga polisen, men inte genomföra svårare utredningar, och behöver en utbildning som motsvarar detta, säg 6 – 12 månader. Arbetssättet kan motsvara polisens framgångsrika projekt Snabb Lagföring, där man genomför enklare utredningar på plats, med åklagare närvarande digitalt.

Nu har jag pratat om detta ur ett storstadsperspektiv, men bristen på poliser är ett stort problem även i våra glesbygdsområden. När avstånden är stora kan det ta lång tid för polisen att komma till platsen, och misstänkta förövare har hunnit långt bort. Medborgarna kan inte lita på att polisen kommer när den behövs – tryggheten finns inte.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet lägger fram en partimotion i riksdagen syftande till att utreda införande av Kommunpoliser, inklusive befogenheter och utbildning.

att Centerpartiet lägger fram en partimotion i riksdagen syftande till att ta bort tillståndsplikten för kommunala ordningsvakter.

Motionärens namn: Rune Thyselius, Ludmila Stefankova

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen välkomnar att motionären lyfte denna viktiga och angelägna fråga. Att skapa trygghet och beivra brottslighet är i allra högsta grad samhällets grundpelare. Många kommuner tampas med trygghetsproblem och i egenskap av lokalpolitiker vill man förstås göra vad man kan för att hantera de utmaningar som medborgarna upplever. Därför anställer och anlitar många kommuner idag egna ordningsvakter. I Stockholms stad har en helt egen organisation byggts upp med kommunala mobila ordningsvakter. Eftersom dessa ordningsvakter bara får verka inom vissa områden har Stockholms stad nu också beslutat att anställa egna väktare, för att få möjlighet att verka inom alla de områden där trygghetsskapande insatser behövs.

Denna ordning säger en hel del om behovet av en reform som gör att kommuner får anställa egna poliser.

Distriktsstyrelsen vill poängtera att det ofta råder en viss begreppsförvirring där frågan om kommunpolis diskuteras. Kommunpoliser finns i nuvarande polisorganisation av avser poliser som är knutna till en kommun och arbetar trygghetsskapande nära kommunens ledning. Det som åsyftas i detta förslag är att kommuner, jämte staten, ska ha möjlighet att anställa poliser.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.39 MOTION OM BOSTADSKÖER

Motion #585 Bostad

Bostadsbristen i, framför allt, landets tillväxtområden är vida omskriven och debatterad. Många gånger ligger bristen inte i att det saknas kvadratmeteryta att bo på i Sverige utan att utbudet inte matchar efterfrågan. Region Stockholm slår till exempel fast i en rapport från 2020 att "en majoritet av regionens hushåll har med dagens villkor inte möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad". Det demografiska bostadsbehovet överstiger antalet bostäder i nyproduktion som stockholmare har råd att hyra eller köpa och detta problem återfinns i flera av landets större städer. Vi måste göra mer av dagens och framtidens bostadsbestånd tillgängligt för fler.

En grupp som särskilt drabbas av långa kötider och bristen på snabbt tillgängliga lediga bostäder är våldsutsatta relation och redan hemlösa barnfamiljer. Dessa kan ofta snabbt behöva en tillgänglig bostad och i många fall är det barn som drabbas - i cirka hälften av registrerade ärenden på Stockholms relationsvårdscentrum finns barn inblandade. I Stockholms stad, till exempel, får dessa grupper i vissa fall hjälp med akuta boendelösningar genom

socialtjänsten. Många behöver dock en långsiktig boendelösning som innebär en ny bostad och saknar tillräckliga inkomster eller köpoäng för en hyresrätt eller kapital för en bostadsrätt.

I lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ges bostadsförmedlingarna en öppning för att erbjuda en begränsad förtur i bostadskön, som delvis används för dessa grupper. Dock säger lagen idag inget om att våldsutsatta och hemlösa barnfamiljer ska få sin rätt till förtur prövad och mycket lämnas till kommunens tolkning. Samtidigt vågar inte kommuner göra tillräckliga avsteg från kön för att inte riskera sin rätt att ta ut köavgift. Det är viktigt att säkerställa rätten till förtur i kön för dessa mycket utsatta grupper när de saknar andra vägar på bostadsmarknaden.

Centerpartiet har länge varit drivande i svensk politik för ett ökat inslag av marknadshyror i hyresbeståndet i syfte att skapa en på sikt så normal marknad för bostäder som möjligt. Den reglerade hyresmarknaden ger upphov till såväl bostadsbrist som alternativa marknader med oseriösa aktörer. Trots reformer för en mer marknadsmässig prissättning av exempelvis nyproduktion står det klart att en del av beståndet kommer kvarstå med reglerad hyra.

Ett av de större problem som bostadsmarknaden lider av är en otillgänglig marknad för hyresrätter där kötiden kan uppgå till mer än ett decennium. Till viss del är kötiderna en orättvis beskrivning av hur bostadsbristen faktiskt ser ut utan är en följd av hur köerna har konstruerats. Kostnaden är i regel låg och det finns inga sanktioner för att tacka nej till en erbjuden bostad. Dynamiken på hyresmarknaden drabbas och särskilt de som idag står utanför den ordinarie bostadsmarknaden.

Därför är det nog rimligt att bostadskön har mer av behovsprövning och restriktioner för att stimulera till aktivt köande snarare än passivt köande och prioritering av reella och brådskande bostadsbehov. Ett sätt att göra detta är att vid tilldelning av en lägenhet som blivit ledig vikta in andra variabler än kötid. Detta behöver givetvis utredas noggrannare men skulle exempelvis kunna vara kopplat till geografi, hushållets storlek eller inkomsternas närhet till inkomstkravet.

I andra städer och länder är det inte helt ovanligt med inkomsttak för delar av bostadsbeståndet. I Sverige förekommer inte detta, men däremot sätter fastighetsägare inkomstkrav för att försäkra sig om att nya hyresgäster klarar av att betala hyran. Dessa inkomstkrav riskerar att stänga de mest utsatta grupperna på bostadsmarknaden utanför. Det är såklart en privat angelägenhet vilken risk för uteblivna hyresintäkter en privat fastighetsägare vill ta, men det offentliga borde kunna kräva att alla inkomstslag ska räknas med i underlag för inkomstberäkningen. Dialog kring detta förs redan idag då privata fastighetsägare vill delta i en kommunal bostadsförmedling, men möjligheten att införa det som ett krav vore ett mycket starkare verktyg.

Sammanfattningsvis behöver de allra mest akut utsatta grupperna få större möjlighet att säkras en bostad, men för att bostadsmarknaden ska fungera på sikt behöver även mer genomgripande reformer förberedas.

Med anledning av detta föreslår vi Centerpartiets partistämma besluta:

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att en lagstadgad och säkerställd möjlighet till förtur i kommunala bostadsköer införs för att svara upp mot behovet av en trygg bostad för våldsutsatta och hemlösa barnfamiljer.

att Centerpartiet verkar för att bostadsköerna reformeras i syfte att prioritera reella och brådskande bostadsbehov, exempelvis genom att vikta in andra variabler än kötid vid tilldelning av lediga lägenheter.

att Centerpartiet verkar för underlätta för sökande från utsatta grupper genom att det inkomstkrav som idag krävs vid tillträde till ett förstahandskontrakt beräknas på samtliga inkomster, inklusive inkomst av eget arbete, studiebidrag, ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd), bostadsbidrag, barnbidrag, underhållsbidrag, A-kassa och pension eller motsvarande.

att utreda hur ett krav på privata fastighetsägare att erbjuda sina bostäder i kommunala bostadsförmedlingar kan införas.

Motionärens namn:

Gabriel Bergin, distriktsstyrelsen Stockholms stad

Kristin Jacobsson, ordförande Stiftelsen Hotellhem i Stockholm och gruppleddare socialnämnden i Stockholms stad

Linn Bessner, gruppleddare i Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Fredrik Lindstål, gruppleddare Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad

Distriktets utlåtande:

Motionärerna tar upp ett angeläget problem med både sociala och ekonomiska aspekter. För att lösa detta problem behöver kösystemet reformeras och större möjligheter till förtur ges. Distriktsstyrelsen föreslår att bifalla den första att-satsen som handlar om att ge ökade möjligheter till utsatta grupper som antingen behöver en bostad akut eller som av andra anledningar står långt från bostadsmarknaden. Däremot anser distriktsstyrelsen att andra att-satsen ska avslås eftersom den innebär att hela kösystemet reformeras. Det riskerar att leda till att det inte går att köa sig till en hyresrätt för den breda allmänheten. Risken med det är dels att hyresrätten inte blir tillgänglig för alla, utan en social markör för utsatta, men också att det riskerar att legitimiteten för systemet urholkas.

Därför är det också angeläget angelägenhet att privata fastighetsägare, men även andra upplåtare, som kooperativ och stiftelser, inte bara bör ha krav på sig att erbjuda bostäder utan också utreda hur sådana erbjudanden kan stimuleras och att andra regler kring kösystemet ses över.

Det bör också påpekas att en översyn av bostadsköernas funktionssätt bör gå hand i hand med förbättringar av bostadsmarknadens funktionssätt, ex. vis så att ökad tillgång till hyresrätter med lägre bygg- och hyreskostnader kan uppnås.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionens att-sats 1

- Att avslå motionens att-sats 2
- Att bifalla motionens att-sats 3
- Att bifalla motionens att-sats 4

Reservation

Centerpartiet har under lång tid kämpat mot Sveriges förlegade system med hyresregleringar av hela beståndet. I och med ett antal reformer de senaste åren samt i samband med Januariavtalet har detta luckrats upp, men fortfarande finns det ingen del av den ordinarie marknaden för hyresrätter som präglas av fri prissättning. Så länge som denna situation kvarstår kommer kötid varken vara en rättvis eller välfungerande mekanism för att fördela de lägenheter som finns i hyresbeståndet.

För att råda bot på detta problem behöver kösystemet reformeras grundligt i syfte att köandet ska vara mer aktivt och för att de lägenheter som blir lediga ska fördelas utifrån en mer rimlig mekanism än enbart kötid. Det är särskilt angeläget med tanke på individer och grupper som inte har alternativet att köpa en bostad. Centerpartiet i Stockholm gick i förra valet fram med ett program för stärkta insatser för att resurssvaga invånares möjligheter att nå fram till bostadsmarknaden. Möjligheten till dubbla bostadsköer, vilket sannolikt i sig kräver lagändring, var här en bärande del, men vi bedömer ytterligare steg behöver tas.

Som motionen beskriver behöver såklart en större reform av bostadsköernas villkor utredas grundligt för att landa i vilka variabler utöver kötid som bör viktas in vid fördelning av lediga lägenheter. För att detta ska fungera väl behöver självfallet också det totala antalet tillgängliga hyresrätter i kön öka, varför privata fastighetsägare behöver stimuleras till att erbjuda sina lägenheter genom bostadsförmedlingarna.

Därför reserverar vi oss till förmån för att bifalla att-sats 2

Gabriel Bergin
Fredrik Lindstål
Gustav Hemming

2.40 SÅ SKA VI VÄNDA VÅRA UTANFÖRSKAPSOMRÅDEN

Motion #594 Migration/integration

Sverige är ett mångkulturellt samhälle och det är en styrka att vara stolt över. Öppnare gränser minskar avståndet mellan människor och stärker relationerna mellan olika delar av världen. Den tekniska utvecklingen har idag bidragit till en globaliserad värld där människor interagerar som aldrig förr, gränser suddas ut, kunskap sprids och förståelsen ökar. Individer rör sig längre sträckor, i större utsträckning och till fler platser än någonsin tidigare.

Sverige blev, och är, ett välmående land tack vare omfattande utbyte med omvärlden, ett utbyte som handlar om såväl invandring och utvandring som handel och internationellt samarbete. Ökad migration och handel är en del av den tilltagande globaliseringen. När människor förflyttar sig skapas nya möten och nya erfarenheter. För det exportberoende Sverige kan den kulturella och språkliga kompetensen som kommer med invandring leda till

ökad handel och bättre kontakter med andra länder. Dessutom kan de invandrade bidra till att lösa kompetensbristen och skapa en mer dynamisk ekonomi generellt.

Det finns många förorter i andra länder med stor invandrad befolkning, där många initialt haft låg utbildningsnivå, som utvecklats till blomstrande platser med låg arbetslöshet, hög sysselsättning och bra utvecklingsmöjligheter för skolbarn, som exempelvis Mississauga utanför Toronto och Camden Town utanför London. Men för att komma dit måste integrationen förbättras.

Trots att en tydlig majoritet av vuxna i nästan alla förorter arbetar så är situationen på vissa håll socialt och trygghetsmässigt mycket långt från acceptabel, med utbredda problem med arbetslöshet, kriminalitet och misslyckande i skolan. Dessa områden benämns ofta "utanförskapsområden" eller "utsatta områden" men eftersom Polisen har en tydlig definition för vad de avser med utsatta områden så används här istället begreppet utanförskapsområden som har en vidare betydelse.

Enligt Polisens definition finns 25 utsatta områden i Stockholms län, varav åtta ligger inom Stockholms stad. Det handlar om geografiskt avgränsade områden som karaktäriseras av låg socioekonomisk status, parallella samhällsstrukturer och kriminalitet. I Stockholms län var det 2018 totalt 80% av invånarna som förvärvsarbetade. I de särskilt utsatta områdena låg andelen förvärvsarbetande på 57%, i området Rinkeby-Tensta var andelen i 51%. I Rinkeby-Tensta är 42% av invånarna under 26 år gamla.

Kombinationen av en stor andel unga, en stor andel nyanlända, en utrikesfödd befolkning och ett stort antal barn per hushåll skapar utmaningar. Polisen och socialtjänsten vittnar om att barn socialiseras in i kriminalitet i mycket tidig ålder. Under Operation Rimfrost identifierades ett stort antal barn i åldrarna 8 - 14 år som begick brott. Processen startar ofta med till synes oskyldiga tjänster. Samtidigt sjunker skolresultaten i utanförskapsområdena. Det finns en koppling mellan kriminell machokultur och ökad hederskultur.

Så här får det inte fortsätta. Alla människor ska ha samma rätt till frihet och samma möjligheter att uppnå sina livsdrömmar. Möjligheter, skyldigheter och rättigheter ska ovillkorligen vara lika för alla. Samhället får aldrig ge vika från grundläggande demokratiska värderingar eller svika de mest utsatta i samhället. Det krävs krafttag för att motverka och eliminera hedersförtrycket. Barn och ungdomar ska skyddas från att växa upp i hedersrelaterat våld eller förtryck. Kvinnor och män som lever i hederskontext ska få stöd och hjälp för att kunna bryta gamla mönster. Bekämpningen av hedersrelaterad kriminalitet måste prioriteras.

Alla unga ska växa upp med goda förebilder och hitta inspiration för framtidsdrömmar. En bra och trygg skolgång är en av de starkaste skyddsfaktorerna mot senare sociala problem, arbetslöshet och kriminalitet. Sverige har inte råd att förlora en stor del av framtidens företagare, arbetsgivare och anställda.

Skolorna måste vändas med både pengar och fokuserad ledning för att klara sitt kompensatoriska uppdrag i utanförskapsområdena och därmed ge dessa elever bästa möjliga förutsättningar att lyckas med skolan och därmed lägga grunden för att kunna förverkliga sina drömmar.

Företagande skapar jobb och är en motor för integration, ofta ett sätt att kompensera för svårigheten att via anställning visa sin kapacitet. Bland förvärvsarbetande i utsatta områden är andelen egenföretagare klart högre än i övriga Stockholms län: 15% jämfört med 10% för länet i stort. Trots detta är det många som hade velat starta företag som inte kan det.

Det finns ett antal hinder för att det entreprenörskap som redan finns men som också bubblar särskilt i våra förorter ska omvandlas till nya växande företag och nya arbetstillfällen. Det handlar om klassiska problem som en tung regelbörda för företagare, inte minst initialt och vid uppstart. Specifikt i våra förorter handlar det också om en ojämlik tillgång på kapital, både eget kapital och lån, brist på nätverk för att testa sina idéer och hitta rätt kompetens. Stockholms handelskammaren har listat hinder för nyanländas företagande. Därtill har vi den stora otrygghet och kriminalitet som vi redan beskrivit som drabbar särskilt lokala företagare med lokaler i dessa områden.

Det är fler män än kvinnor som driver företag i utanförskapsområdena. Sysselsättningsgraden bland kvinnor är också överlag betydligt lägre än bland män här, samtidigt som den öppna arbetslösheten är ungefär densamma. Det betyder att skillnaden i sysselsättning mellan män och kvinnor inte nödvändigtvis beror på att kvinnor har svårare att få jobb när de söker dem, utan snarare på att de inte söker arbete. Att få fler kvinnor att söka jobb och riktade satsningar på kvinnligt företagande tillsammans med stöd till stora barnfamiljer kan leda till att fler kvinnor kommer i arbete och att klyftorna minskar.

I botten behöver den svenska arbetsmarknaden öppnas upp. Precis som de flesta andra förortsbor så arbetar de flesta boende i de utanförskapsområdena inte i området utan i andra delar av kommunen. Ju fler arbetstillfällen som skapas för de som idag står utanför, desto större chanser att vända utvecklingen i utanförskapsområdena. Centerpartiet har inom ramen för Januariavtalet drivit igenom viktiga reformer som ska öppna upp arbetsmarknaden. De s.k. Etableringsjobben, en form av lärlingsjobb för nyanlända och långtidsarbetslösa, ska ge fler chansen att komma in.

Arbetsförmedlingen ska reformeras för att mer effektivt kunna hjälpa även arbetslösa långt från arbetsmarknaden, inte minst genom att fristående resultatbaserade förmedlare ska hjälpa arbetslösa som saknar egna nätverk och vägar in. Arbetsrätten ska reformeras för att minska barriärerna och kostnaderna för att anställa. Skatterna på arbete och på att anställa, i synnerhet i de minsta företagen, sänks.

Incitamenten att gå från försörjningsstöd till jobb har ökat med en särskild bonus till de som gör övergången. Samtidigt har inkomstskatten för de med lägst inkomst gradvis sänkts, så att arbete lönar sig bättre. Alla dessa reformer är direkt avgörande för att minska arbetslöshet och utsatthet i utanförskapsområdena. Tillsammans med lokala insatser för utbildning, trygghet och stadsbyggnad ger de förutsättningar att sluta gapet i sysselsättning.

Det behövs dock ytterligare en rad samverkande insatser, riktade direkt till utanförskapsområdena, för att på många sätt samtidigt vända den specifika situationen av en miljö där arbetslöshet och bidragsberoende dominerar om än inte i hela men delar av dessa områden.

Genom att bl.a. stödja lokalt entreprenörskap och att stödja, inte motarbeta, GIG-arbeten med juste arbetsmiljö och villkor, kan självförsörjningen öka. Genom att satsa särskilt på språkförskolor och andra program för att nå ut med praktiska svenskakunskaper understöds satsningen på att göra SFI effektivt. Genom att förstärka skolan så att fler klarar gymnasiet med godkända betyg kan fler gå vidare både till bristyrken, andra arbetstillfällen, och högre utbildning. Genom att intensifiera uppsökande och stödjande verksamhet för ungdomar som fallit ur såväl utbildning, som arbete, som stödprogram, så kan arbetslöshet och svartarbete undvikas.

Det handlar också om att i praktisk handling bryta den låsning som uppstår när försörjningsstöd är enda sättet för barnfamiljer med flera barn att undvika ren fattigdom, samtidigt som inkomsterna från förvärvsarbete inledningsvis inte kan matcha storleken på försörjningsstödet. För att bryta detta krävs en kombination av noggrann kontroll av att individen aktivt försöker komma i jobb, möjligheten att temporärt behålla en del av försörjningsstödet under övergången till arbete som nu finns, stöd till praktik och från fristående arbetsförmedlare med starka incitament att nå ett jobbbesultat, samt därutöver en stor tydlighet i att stoppa försörjningsstödet i de fall tydliga indicier finns om parallella svarta eller illegala inkomster. Målet bör vara att gradvis stärka självförsörjningen, inte minst för kvinnor som i många utanförskapsområden har en påtagligt lägre sysselsättningsgrad. Genom att insistera på aktivering, skickas också tydliga signaler om att bidrag aldrig är en långsiktig lösning. Att bryta boendesegregationen kan bidra till att minska även sysselsättnings- och utbildningsklyftan. Minskad segregation leder till att fler kan komma i kontakt med de informella nätverk som är viktiga när man ska söka jobb. Detta kräver stora investeringar i säkerhet, bostäder och skolor. Men även på ökad trivsel t.ex. att rusta upp parker och vägar för att skapa en trevligare bostadsmiljö. Alla medborgare ska förvänta sig samma service från det offentliga samhället oavsett postadress.

I förorten finns en stor och utbredd stolthet över närområdet trots de utmaningar vi beskrivit ovan. En upprustning är nödvändig, men det är viktigt att detta görs med respekt och dialog med de som idag bor på dessa platser. En förtätning med stadsmässiga kvaliteter och nya fastighetsbolag och egnahemsägare, tillsammans med ett reformerat, idag stelbent, regelverk för de offentliga aktörer som redan finns där, kommer ge en förnyad framtidstro och breddad gemenskap i förorten.

Målet med denna motion är att inom fem år från åtgärdernas genomförande, ska de eftersatta områdena upplevt en påtaglig och tydlig förbättring, en kraftfull rörelse uppåt ska inledas, som skapar en positiv spiral av framgång för de boende och attraktivitet för områdena. Alla har oavsett var man bor samma rätt till ett tryggt liv präglad av framtidstro och alla ska alltid kunna förvänta sig samma samhällsservice.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att se över möjligheterna att stärka nyanlända barns utbildning genom mer intensiv och mer systematiskt utarbetad språkutbildning.

att göra statsbidrag till skolan mer generella och i de fall de gäller stöd till nyanlända elever förlänga stödets utbetalning för varje kommun.

att göra en särskild storsatsning på 20 skolor, i privat eller kommunal regi, som har uppvisat

otillräckliga kunskapsresultat under de senaste tre åren. Dessa skolor ska ha central betydelse för utanförskapsområden och identifieras av Skolverket. Skolor ska ges ny huvudman och/eller ny ledning för att pröva effekterna av en tioårig särskilt intensiv satsning med förstklassiga rektorer, lärare, säkerhetsarrangemang samt en specialiserad pedagogik kombinerad med högt satta förväntningar på eleverna. Målet är att dessa "superskolor" ska utgöra en tydlig väg till framgång i samhället för alla ungdomar i området. Nya skolor ska adderas till gruppen årsvis. Skolornas progression ska utvärderas årsvis och goda exempel och metoder ligga till grund för kunskapsöverföring till andra i liknande situation. Särskilt stora framsteg ska kunna resultera i ytterligare extra resurser för att bygga vidare på dessa framsteg.

att markant större mandat och stöd ges till rektorer i utanförskapsområden att själva styra över resursanvändning och lokala anpassningar utifrån skolans behov.

att ett särskilt program införs i för intensiv undervisning i svenska språket för nyanlända och elever som inte nått grundläggande nivå, med omfattande svenskatimmar efter skoltid och specialiserade lärare. Insatserna sätts in så tidigt som möjligt för den enskilde. Detta för att ha förutsättningar att kunna tillgodogöra sig undervisningen bättre.

att tvålärsystem införs i utanförskapsområden samtidigt som resursfördelningen viktas så att klasserna är mindre i skolor i dessa områden.

att Skolinspektionen får i uppdrag att i högre utsträckning följa risker för könsseparation och undervisning baserad på konfessionella normer och har möjlighet att med kort varsel frånta skolan från sin huvudman och överföra den till en annan huvudman (kommunal eller privat) i de fall där sådan könsbaserad segregation och/eller undervisning på konfessionella normer konstaterats.

att utreda hur kommunerna i större utsträckning ska ges verktyg för att fler ska bli behöriga till gymnasieskolan, till exempel genom att låta eleven stanna i grundskolan tills dess de har nått kunskapsmål och behörighet, lovskola etc.

att särskilda resurser satsas på förskolan i segregerade områden som genom behörig och utbildad personal ger särskilt stort fokus på barnens språkutveckling och svenska språket.

att kraven på skolans anmälningsplikt till socialtjänsten vid hög eller ökande skolfrånvaro eller misstänkta missförhållanden förtydligas. I utanförskapsområden måste de större riskerna studiemässigt och socialt för elever som är frånvarande under långa tider från skolan motsvaras av en tydligare gemensam reaktion från skolan och socialtjänsten.

att det ska finnas fler vägar till studier på gymnasienivå, särskilt för de som lämnat påbörjade studier eller inte fullföljt grundskolan. Komvux och yrkesvux måste finnas tillgängligt och på en god nivå för boende i utanförskapsområden.

att alla elever i högre utsträckning ska få möta arbetslivet och potentiella förebilder i grundskolan som en integrerad del av undervisningen.

att garantera att alla unga i utanförskapsområden har möjlighet att stanna i skolans lokaler efter lektionstid för att delta i organiserad sport, musik, kultur och läxläsning fem dagar i veckan.

att statliga garantier till företagslån och mikrolån för småföretag i utanförskapsområden inrättas.

att Centerpartiet ska verka för mer tillgängligt eget och lånat kapital till affärsidéer och företagare i utsatta områden, dit befintliga nätverk för institutionellt kapital oftast inte når.

att varje kommun ska ha ett främjande arbetssätt och företagsfrämjande mål för sin myndighetsutövning riktad till företagare i utanförskapsområden.

att främja och stötta inkubatorer och verksamheter inriktade på entreprenörskap med särskilt fokus på utanförskapsområden.

att det i direktiv till arbetsförmedlare framgår att man inte enbart ska väga in en persons anställningsbarhet utan även ta fasta på personens eventuella planer på eget företagande.

att de förebyggande och stödjande insatserna till unga på glid mot kriminalitet och deras familjer kraftigt förstärks i form av systematisk skyndsam uppsökande verksamhet i hemmet med samtal, exempelvis inom 48 timmar, med vårdnadshavare och för alla ungdomar som förekommer i brottsutredningar.

att en statlig utredning initieras för att kartlägga vad som krävs för fler fällande domar i gängmiljö.

att Polisens synlighet och relationsskapande arbete i samarbete med det lokala samhället i utsatta områden ska prioriteras ytterligare. Poliserna ska synas på gator och torg och boende kunna känna igen sin lokala patrullerande polis, med möjlighet till snabb förstärkning i lägen där det är nödvändigt.

att ge kommuner möjlighet att anställa poliser med samma utbildning och befogenheter som de anställda av Polismyndigheten, med uppdraget att fokusera på synlighet i vardagen, trygghet på gator och torg och nolltolerans mot vardagskriminalitet och därmed komplettera den nationella polisens uppdrag.

att allmännyttan såväl som privata fastighetsägare får tydligt ökad rätt avhysa hyresgäster där kriminell verksamhet utgår från lägenheten.

att en hot-line upprättas med direkt telefon till Polisen som kan användas av företagare i utsatta områden med en överenskommelse om utryckning inom minuter vid hot och utpressning.

att polisen ges ökade resurser i syfte att stärka tryggheten för företagare och näringsliv i utanförskapsområden.

att en rättstatsutredning tillsätts i syfte att utreda hur klanstrukturer och kriminellas påverkan på rättsstaten och människors ovilja att delta i rättsprocesser kan begränsas

att ett särskilt exitprogram införs i syfte att stötta individer som vill lämna kriminella klaner.

att reformeringen av Arbetsförmedlingen snarast skapar en bättre samverkan mellan Arbetsförmedlingen, dess upphandlade leverantörer och lokala aktörer, inkl kommuner med egna insatser, kring de individer som är arbetslösa.

att kommunerna ska få mer långsiktiga integrationsbidrag för stöd till integrationsinsatser, exempelvis genom att basera schablonen för flyktningmottagande på kommunens mottagande fler år bakåt i tiden.

att regeringen formulerar mål för självförsörjningsgrad och alla berörda myndigheter åläggs redovisa hur insatser bidrar till detta mål.

att individuella planer upprättas för varje individ om hur denne planerar att nå sin självförsörjning och vilka mått och steg individen tar för att nå detta mål, och att dessa steg sedan följs upp, detta i linje med det uppdrag som redan finns för socialtjänsten. Att kommunerna i detta ges större möjlighet att ställa krav på motprestation för försörjningsstöd. Förutom krav på aktivt jobbsökande och tillgänglighet även för deltidsarbete, ska det därutöver kunna finnas motkrav på deltagande i välfärdstjänst och utbildning som obligatoriska aktiviteter vid sidan av jobbsökande.

att förstärka det kommunala uppdraget att alla ungdomar som varken arbetar, studerar eller ingår i något arbetsmarknadspolitiskt program kontaktas i hemmet av kommunen för att fråga och vägleda om planerna in arbete och studier.

att uppsökande verksamhet anpassad och riktad mot kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden utökas och främjas med nationella medel.

att kvalitativ sfi för föräldralediga och arbetslösa med små barn införs eller utökas, särskilt riktad till mammor, där barn kan följa med och där samhällsinformation om kvinnors och barns rättigheter, kvinnors företagande och deltagande på arbetsmarknaden ingår.

att utreda hur nätbaserade kurser, appbaserade och AI-understödda läromedel samt andra digitala hjälpmedel ska bli en större del av integrationsarbetet, som en del av en förstärkt sfi-undervisning.

att möjligheterna förstärks att komma in via plattformsarbete, där individen kan vara såväl anställd som egenföretagare, men där det bör bli lättare att avsätta en liten del av ersättningen för att i motprestation få tillgång till socialförsäkringarnas grundnivåer vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraskap - och där möjligheterna att trygga en juste arbetsmiljö förbättras.

att svenska myndigheter alltid ska ställa samma krav och förväntningar på kvinnor och män och att bidrag utbetalas till båda parterna i en parrelation.

att de rättsvårdande myndigheterna ska ges ökade och riktade resurser och kunskaper för bekämpningen av det hedersrelaterade våldet och förtrycket.

att Polisen får ett särskilt uppdrag att kraftfullt, varaktigt, uthålligt och synligt bekämpa hedersrelaterade brott, vilket har en starkt normbildande effekt.

att lagföring måste ske av alla hedersrelaterade brott mot frihet och frid.

att Socialtjänsten måste förstärkas och ges ökade riktade och resurser för bekämpningen av hedersrelaterat våld och förtryck.

att Socialtjänsten ska utbildas och stärkas för att den sociala lagstiftningen i hela dess vidd, bl.a. med möjligheter så som mellantvång, utreseförbud och omhändertagande av utsatta barn, ska utnyttjas fullt ut.

att det ska tas fram stödprogram för de vårdnadshavare som vill bryta hederskulturen.

att organisationer eller andra som bidrar till hedersförtryckande normer eller kriminella klanstrukturer ska bekämpas och eventuella offentliga bidrag och tillgång till offentligt ägda lokaler dras in.

att personal inom skolan och förskolan utbildas inom hederskultur för att snabbare upptäcka och agera vid på tecken kring hedersvåld.

att kommuner ska tillhandahålla samma service i alla stadsdelar i landets städer - resurssvaga områden ska förvänta sig samma skötsel av offentliga miljöer och värnande av stadsmiljön.

att renhållning och skötsel av offentliga miljöer förstärks, inklusive ett program för att inspektera miljön i trappuppgångar och utemiljöer hos privata hyresvärdar för att förbättra hur underhåll och renhållning hos privata värdar bidrar till den offentliga miljön.

att en nationell investeringsplan med upprustningsfond bestående av både privat och offentligt kapital initieras, med 10 strategiskt utvalda platser i utsatta områden, av typen Järvafältet, som identifieras som en nationell angelägenhet med mål att skapa tätare stadsnära boendemiljöer med stadsmässiga kvaliteter och blandade upplåtelseformer.

att allmännyttan får minskade krav på affärsmässighet i hyreskontrakt för lokaler och istället ett tydligt ansvar för att öka utanförskapsområdenas attraktivitet genom fler näringsverksamheter i marknivå.

att privata hyresvärdar som bidrar till att öka områdets attraktivitet genom verksamhet som är tillgänglig för de som rör sig i området kan tilldelas en särskild tidsbegränsad stimulans.

att verka för mer blandade upplåtelseformer i utanförskapsområden genom att uppmuntra

subventionerade egnahemsköp och strategiska ombildningar.

att förtäta storstädernas miljonprogramsområden med stadsmässiga kvaliteter, arbetsplatser och fastigheter med blandade upplåtelseformer för boende

Motionärens namn:

Karin Ernlund, distriktsordförande och gruppleddare Stockholms stad

Distriktsstyrelsen Stockholms stad

Anton Sauer, gruppleddare Malmö

Réka Tolnai, ordförande CUF Storstockholm

Distriktets utlåtande:

Denna motion är gemensamt undertecknad av distriktsstyrelsen i Stockholms stad som står bakom den i dess helhet.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.41 STÄRK PREVENTIONEN MOT HIV I SVERIGE

Motion #627 Vård och omsorg

TV-serien "It's a sin" har i år än en gång visat hur hiv-positiva har behandlats i historien, precis på samma sätt som Jonas Gardells böcker om Rasmus och Benjamins historia i "Torka aldrig tårar utan handskar" gjorde för snart tio år sedan.

Sen dess har utvecklingen och forskningen kommit vidare och idag går det att under medicinering leva ett friskt och smittfritt liv som hiv-positiv även om ingen bot eller vaccinering ännu finns. Sverige har historiskt haft stora informationskampanjer även om de har blivit allt glesare och satsningar har gjorts på forskning för att hitta ett botemedel. Idag finns bromsmediciner som gav livet tillbaka till tusentals människor över hela världen och idag om de används rätt gör att hiv-positiva ses som smittfria.

Men det stigma det svenska samhället medverkade till finns kvar runt hiv och de som lever med viruset. De svenska repressiva lagarna som ensidigt lägger ansvaret på den som bär på hiv finns kvar och fortsätter efter decennier att utmärka oss på ett negativt sätt i västvärlden. Och idag när det finns profylax mot hiv som vi vet har mycket god effekt är det smärtsamt att se att Sverige ligger långt efter andra jämförbara länder i att göra det tillgängligt. Flera av de vårdfunktioner som särskilt riktar sig till män som har sex med män som har störst risk att smittas med hiv ser vi också stegvis monteras ner med mindre tillgång till testning och försvårad smittspårning som följd.

Informationsplikten lägger fullt och ensidigt ansvar på den som lever med hiv oavsett om man smittar eller inte. Det gör stigmat svårare att tvätta bort, tystnaden svårare att bryta och fortsätter att motverka prevention och en hög frekvens av testning. För den absoluta

majoriteten av de som smittas av hiv gör det av någon som själv inte vet om att hen själv är smittad. Informationsplikten blir därför till en ren morallag som vagnar in personer i en falsk säkerhet i tron att alla som bär på viruset kommer att berätta. Den gör också att individer kan avstå testning utifrån att de då inte heller riskerar att underkastas lagen och läkarnas godtycke att friskriva den enskilde från kravet att berätta.

Människors okunskap om smittfri hiv genom välinställd behandling är utbredd, särskilt bland unga och nya svenskar som inte har fått ta del av tidigare informationskampanjer. Det har nu också gått långt över ett år sedan riksdagen beslutade att den ensidiga och stigmatiserande informationsplikten för hiv-positiva skulle ses över, men inget händer hos regering och myndigheter.

Det är dags att Sverige gör upp med sitt inte allt för vackra förflutna i hur personer som lever med hiv har betraktats och fortsätter att stigmatiseras. Ansvar för att hindra smitta måste vara allas, profylax genom PreP bli mer tillgängligt, stigma pressas tillbaka och tillgången till testning bli bättre så att preventionen kan ges full effekt.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet verkar för att den ensidiga informationsplikten för hiv-positiva avskaffas

att Centerpartiet i Sveriges regioner verkar för en ökad tillgång till profylax för hiv genom ökad rådgivning och förskrivning av PreP

att Centerpartiet i regionerna verkar för att tillgången till testning för hiv möter de faktiska behoven med ökad tillgänglighet

Motionärens namn: Claes Nyberg

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen vill börja med att tacka motionärerna för en bra och välskriven motion. Det stigma som det innebär att ha HIV lever kvar i vårt samhälle och kunskapen om sjukdomen och hur dagens behandlingsmetoder gör att de personer som drabbats kan leva ett friskt och fullgott liv är för låg. Att personer idag kan leva ett fullgott liv genom att få rätt medicinering och slippa leva med oron att föra smittan vidare är viktigt att lyfta för att bryta det stigma som finns.

Att den översyn av smittskyddslagens skyldigheter som skulle göras inte har startat är beklagligt och något som måste sätta igång utan vidare fördröjning.

Att inte alla som vill får möjlighet att testa sig är bör åtgärdas genom att se över hur vården fungerar och att regionerna har de resurser som behövs för att de som behöver det får möjlighet att testa sig och få del av den medicin och behandling som finns idag.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att Att bifalla motionen

2.42 SÄKERSTÄLL NYA REGLER FÖR BLODDONATION

Motion #629 Vård och omsorg

Sverige har brist på bloddonatorer och behöver hitta vägar för att mer blod ska nå våra blodbanker. Det är också viktigt att fler som vill får möjlighet att vara bloddonatorer för att känna att de får bidra till de behov vården har. Samtidigt måste vi hitta sätt som gör att vi kan säkerställa så säkert blod som möjligt till de patienter som behöver när de tar emot vård. Lagen om bloddonation tar därför också sin utgångspunkt i vårdlagstiftningen.

Lagen gör inte skillnad på vem som får donera blod utifrån parametrar som kön eller sexuell läggning, men tar fasta på att donationer ska genomföras så att risken för smittat blod ska minska genom testning och att individer som har eller har haft ett beteende som innebär risk kan undantas från att få vara donatorer på obestämd tid eller med regler för karens.

Karenstider och vilka beteenden, praktiker eller tidigare erfarenheter som ligger till grund för bedömningen av varje individs möjlighet att donera definieras slutligen i forskrifter från Socialstyrelsen. Det kan handla om att man bott i ett visst land där risk för smitta eller parasiter är stor, om man varit drogmissbrukare, har haft en viss sjukdom eller är sexuellt aktiv på ett sådant sätt att det finns risk för att individen bär på en sexuellt överförbar sjukdom som kan smitta via blod. Det är viktigt att över tid se till att föreskrifterna inte har diskriminerande verkan utan att det finns någon medicinsk och vetenskaplig grund för att någon potentiell donator ska frånhållas att få bidra.

Sverige var ett av de länder som efter den globala hiv-epidemin relativt tidigt öppnade för att även män som har sex med män (MSM) kan få donera blod även om gruppen fortsatt har mycket höga prevalenstal för smitta av hiv jämfört med andra grupper. Idag råder därför regeln i Socialstyrelsens föreskrifter att en man som har sex med män måste avstå att ha sex med en annan man under en karenstid om 12 månader för att åter kunna vara tillåten att donera blod. Både karenstid och andra regler skiljer sig märkbart jämfört med exempelvis individer som endast har sex med en person av motsatt kön.

Kritiken mot den långa karenstiden har med tiden blivit allt starkare då både metoder för testning av blod har utvecklats, kunskapen om hiv och smittvägar har ökat och prevalensen har pressats ner även om den fortsatt är mycket hög i jämförelse för gruppen MSM. Det är dag orimligt att karenstiden fortsätter att vara så lång och med krav på helt celibat.

Flera andra länder såsom Kanada och Danmark har också kortat karenstiderna betydligt även om vissa skillnader fortfarande kan finnas i hur risk för smitta bedöms för MSM jämfört med andra. Flera har landat i en karenstid på 3 månader, och det vetenskapliga stödet för detta är brett. Dessutom har flera aviserat fortsatta studier för att utveckla metoder och underlag ytterligare. 3 månader är också den karenstid som bland annat RFSL och Regnbågsblod i debatt gemensamt har framfört som rimlig att regler slutligt landar i. Samtidigt har bland annat RFSL menat att det ännu inte finns forskningsstöd för att helt likställa regler i övrigt men att Sverige som andra länder behöver starta faktiska studier kring detta. Ett av de viktigaste bidragen vore förstås att förbättra prevention och behandling så prevalensen trycks ner och de medicinska bedömningarna då i enlighet med lagen ska förändras.

Redan före föregående Centerstämma 2019 hade Socialstyrelsen efter flera års debatt startat en välbehövlig översyn av sina föreskrifter och de förväntades bli klara relativt snabbt. De har sedan dess också lämnat ett förslag som är ute på remiss. Kritiken mot att arbetet att slutföra förändringen drar ut på tiden är hård och var det redan innan pandemin.

Kritiken handlar dels om att SoS föreslår en karenstid på 4 månader utan rimlig motivering samt att de även i de nya föreskrifterna inte definierar vilka sexuella praktiker som innebär risk som ska beaktas vid den screening med frågor som görs när någon vill donera blod. Exempelvis skulle sex över nätet mellan två män, som på alla sätt får anses vara helt säkert för blodsmitta, fortsätta att innebära ny start för en karenstid.

Det som också visar sig vara ett stort hinder för att en mer jämlik möjlighet för bloddonation ska bli möjlig är att Sveriges regioner använder föråldrade testningsmetoder som många andra länder har lämnat. Bland annat används inte s.k. NAT-tester i Sverige vid bloddonation. Det gör att såväl hiv som andra blodsmittor såsom hepatit B och C inte kan hittas lika effektivt eller att karenstiderna måste fortsätta vara längre än som behövs. Det gör också att Sverige inte kan idra med blod solidariskt inom bland annat EU då våra testmetoder ses som föråldrade. Däremot får vi köpa av andra när vi själva har brist. Det är orimligt och gör att vi riskerar en flexibel försörjning på blod över tid och fortsätter att fler donatorer än nödvändigt finns tillgängliga.

Centerpartiet behöver därför trycka på för att omläggningen av föreskrifterna kommer till ett avslut där såväl karenstid och vilka praktiker som utgör risk för smitta är i linje med kunskapsläget. Dessutom måste vi vara drivande i regionerna för att den senaste tekniken för testning av blodsmitta används i samband med bloddonation för att säkerställa tillgången till blod från en större grupp donatorer och för att Sverige ska kunna delta i det solidariska samarbetet med andra länder inom bland annat EU vid blodbrist.

Läs bland annat RFSLs remissyttrande till förslaget till nya föreskrifter: https://www.rfsl.se/wp-content/uploads/2020/08/ry_RFSL_Blodgivning-Socialstyrelsen.pdf

samt deras gemensamma debattartikel med Regnbågsblod i Göteborgsposten: <https://www.gp.se/debatt/låt-män-som-har-sex-med-män-ge-blod-efter-tre-månader-1.34744229>

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet där så är möjligt verkar för att Socialstyrelsens uppdatering av föreskrifter för bloddonation slutförs snarast möjligt

att Centerpartiet i Sveriges regioner verkar för att NAT-tester eller andra jämförbara metoder används för att kunna korta karenstiderna så att mer blod ska vara möjligt att ta emot från fler för donation

att Centerpartiet verkar för att Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att ta fram ny svensk kunskap kring om och hur blodgivningsreglerna skulle kunna förändras för att öka tillgången på blod och plasma på ett säkert och evidensbaserat sätt

Motionärens namn: Claes Nyberg

Distriktets utlåtande:

Vi vill tacka motionären för att han lyfter en viktig åtgärd för att säkerställa att vi har tillgång till blod inom vården och även minska negativ särbehandling av MSM.

Som motionären beskriver så var Sverige tidiga med att ta emot bloddonationer från MSM efter hiv-epidemin och det ska vi vara stolta över. Vi bör därför fortsätta att driva på utvecklingen framåt i takt med vad den medicinska utvecklingen tillåter.

Vidare ska tillgången av blodprodukter vara säker från två perspektiv. Det är av yttersta vikt att blodet är säkert att använda då det ofta ges till redan sjuka patienter. Därutöver vore det idealiskt om Sverige till större grad kunde säkerställa att vi själva kan ordna de blodprodukter vi behöver, tyvärr har pandemin visat att vården och samhället kan komma i situationer då vi måste välja hur knappa resurser ska nyttjas. Det skulle vara en allt för stor risk om vi var beroende av tillgången till blod från andra länder.

Med motionärens åtgärder så kan vi driva på utvecklingen framåt och säkerställa att vi har tillgång till säkert blod och i slutändan kunna rädda liv.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.43 GE RÄTT TILL EGENDENTIFIERAT KÖN

Motion #641 Sociala frågor

Centerpartiet har varit och ska fortsätta att vara en förkämpe för transpersoners rättigheter. Rätten till självidentifikation är central där det är den enskilde som ska ha rätt att själv få ha det juridiska kön den önskar. Vi har i linje med det också tidigare tagit ställning till att utreda möjligheten att få registrera icke-binärt kön i Sverige såsom det är möjligt i flera andra länder.

Den svenska lagen för att kunna fastställa sitt kön till det som individen har var före sin tid när den kom på 70-talet. Men den har med tiden blivit otidsenlig då den också hade ett krav på att vara steril när det juridiska könet justerades samt att den juridiska handlingen även krävde utförda kroppsliga ingrepp med krav på bland annat bortoperation av könskörtlar.

Sveriges lagstiftning ansågs därför innebära krav på tvångssterilisering och stå i strid mot Europakonventionen. Svenska domstolar upphävde därför i praktiken lagen från att gälla, och sedan dess är frågan i juridiskt limbo.

Den tidigare Alliansregeringen tillsatte 2014 en utredning om könstillhörighet. Sedan utredningen presenterades i december samma år har det dock stått stilla i frågan. Den nuvarande rödgröna regeringen har skjutit lagstiftningen på framtiden och låtit den fastna i än den ena, än den andra märkliga återvändsgrunden trots att det råder bred politisk enighet om huvuddragen där registrering av det juridiska könet skiljs från tillgången till könsbeträffande

vård. En proposition utlovades före valet 2018, men fortfarande har inget presenterats och finns inte ens på regeringens propositionslista.

Centerpartiet har visat en positiv inställning till att lagen kommer på plats, men det är inte tydligt för omvärlden var vi står som parti. Det är därför viktigt att vi fattar ett stämmobeslut som gör det tydligt för oss alla och ger vår riksdagsgrupp mandat att öka trycket så att en ny lag kommer på plats.

Alla ska ha rätt få den vård de behöver och få se rätt kön i sina ID-handlingar. Förslaget på en ny och modernare könstillhörighetslag separerar juridiskt kön från könsbekräftande vård. Dessutom öppnar den upp för möjligheten att sänka åldersgränsen och förenkla processen för att ändra sitt juridiska kön.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet vill genomföra utredningens huvudförslag till nu
könstillhörighetslagstiftning där lag för rätt till självidentifierad registrering av juridiskt kön
särskiljs från lag som möjliggör könsbekräftande vård

att Centerpartiet verkar för att ett utskottsinitiativ tas i riksdagen till ny lag om inte
regeringen skyndsamt presenterar en proposition i linje med utredningens förslag

Motionärens namn: Claes Nyberg

Distriktets utlåtande:

Det måste vara varje medborgares rätt att själv få definiera vilket kön hen vill ska vara fastställt i folkbokföringen. Det är viktigt att vi tar deras situation på allvar.

Distriktsstyrelsen anser att det är viktigt att fullfölja resultatet av den utredning som finns på plats. Om det längst vägen uppstår administrativa hinder anser distriktsstyrelsen att dessa ska, liksom många gånger förut, lösas och inte hämma lagstiftningen.

Vi delar motionärens ansats att det är viktigt att ny lagstiftning kommer på plats och att vi som parti ska vara tydliga i detta.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen

2.44 REELL FAMILJEPOLITIK FÖR FLER VERKLIGA FAMILJER

Motion #643 Familjepolitik

Vid föregående stämman 2019 tog Centerpartiet flera viktiga steg framåt i sin politik för att ge fler familjer möjlighet att kunna leva så som de önskar i frihet och med respekt för sina livsval och rättigheter. Bland annat beslutade vi då att prövningen av föräldraskap ska kunna påbörjas under graviditeten så att barnet får rätt till sina föräldrar från födseln, att dokumentation från inseminationskliniker utanför Sverige ska kunna vara grund för prövningen, och att utreda för att göra det möjligt att efter vårdmödraskap fastställda vårdnadshavarskap i annat land ska gälla vid flytt eller hemkomst till Sverige.

Men flera steg till framåt behöver tas eller förtydliganden göras som gör det tydligt att Centerpartiet vill ta faktiska steg som ytterligare stärker rättigheter för HBTQI-personers och andras familjer så de bli reella fullt ut. Vår lagstiftning utgår fortfarande i grunden från att alla förväntas leva och forma sina liv i enlighet med traditionella normer för kön, sexualitet, familj och identitetsuttryck, även om den till del stegvis fått tillägg som förbättrat situationen för allt fler. Dagens lapptäcke har däremot med tiden blivit allt mer svårt att överblicka utan att den normativa utgångspunkten egentligen har övergivits. Individens rätt att själv få forma och leva sitt liv som denne vill fritt från diskriminering och exkluderande normer måste istället stå i centrum och vara utgångspunkten för framtida förbättringar.

Inte minst gäller det för familjepolitiken som inte är utformad efter HBTQI-familjers verklighet och inte heller passar andra grupper, familjer eller individer som lever utanför traditionella familjenormer. Den behöver omformas i grunden och utgå från barnets rättigheter och rätt till sina föräldrar, samt att vuxna fritt ska få definiera sin familj så länge det bygger på frivillighet. Det kräver en lagstiftning som inte skapar särlösningar. Det är den rimliga utgångspunkten för en liberal politik. Det är hur deras liv påverkas i praktiken som är avgörande, även i familjer där uppsättningen vårdnadshavare, sociala föräldrar och genetiska föräldrar skiljer sig från normen.

Vägen till att bli vårdnadshavare skiljer sig i svensk lagstiftning åt beroende på vilken sexuell läggning föräldrar har och om de är gifta eller inte. idag finns en stark koppling mellan genetik och vårdnadshavare i lagstiftningen. Den enda gången föräldrar inte behöver blanda in socialtjänsten för att barnens uppsättning vårdnadshavare ska klargöras är när det är två personer av olika kön som är gifta med varandra. Då blir båda vårdnadshavare direkt utan utredning eller krav på genetisk koppling och de får automatiskt gemensam vårdnad. I alla andra fall så krävs det att socialtjänsten och ytterst socialnämnden i respektive kommun ska fastställa vem förutom den födande föräldern som är den andra juridiska föräldern, eller vid insemination av en ensamstående förälder konstatera att ingen annan förälder med rätt eller skyldighet gentemot barnet finns. Detta oavsett kön på en eller flera föräldrar, och oavsett om de bor i en sambogemenskap eller inte.

Eftersom de processer som gäller för majoriteten av svenska barn och föräldrar kan ta lång tid så händer det att barnets tänkta vårdnadshavare avlider eller av andra skäl inte är förmögna att ta ansvar för sitt barn, eller väljer att gå skilda vägar innan den är avslutad och då har barnet inte längre juridisk rätt till de föräldrar som fanns där vid födseln. Inte sällan bidrar den pressande situationen som uppstår i och med en utdragen process där föräldrarna inte upplever samhällets respekt till en press på familjen att hålla ihop. Detta är ur barnets perspektiv en rättsosäker situation som kan innebära negativa konsekvenser.

Då majoriteten av de barn som föds i Sverige inte faller inom den norm lagstiftningen målar upp kan inte lagen längre sägas vara till gagn för vare sig individer eller samhället i nuvarande skick. Det är direkt oetiskt och oansvarigt att den får fortsätta gälla. Särskilt när den skapar och upprätthåller en hierarki mellan familjebildningar och mellan barn.

Ett gift särkönat par som inseminerat med en annan persons spermier ger inte upphov till någon kontroll från svenska myndigheter om genetik, juridiskt föräldraskap eller vårdnadshavarskap. Den som i paret registreras som fadern blir automatiskt presumerad som vårdnadshavare och förälder. I det fall dessa personer längre fram hamnar i en tvist kan den födande modern anmäla hävande av föräldraskapet, då det inte skett på rätt sätt. Då förlorar

barnet sin rätt till sin förälder eftersom det inte föreligger något vårdnadshavarskap. Och den som donerat spermier kan också komma att avkrävas ett deltagande som förälder som inte varit avsett. Denna lagstiftning behöver ses över så att inte barn förlorar kontakt med en av sina föräldrar pga att man anser att presumtionen skett felaktigt.

I en allt mer global värld där individer och familjer flyttar mellan och inom länder måste även utgångspunkten alltid vara att ta tillvara barnens och familjernas rättigheter och att de inte blir ifrågasatta eller begränsade när de nyttjar sin fria rörlighet. Då måste Sverige även på detta område acceptera och godta underlag, rättsintyg och fastställda domar som gäller i andra länder som kan anses ha en god och rättssäker reglering. Brister här drabbar en växande grupp familjer vid exempelvis insemination eller värdmödraskap. Liknande förfarande finns redan inom andra rättsområden och kan överföras även till familjerätt. Vilka dessa länder utgör behöver efter lagstiftning fastställas och löpande uppdateras av relevant myndighet, exempelvis Socialstyrelsen.

Centerpartiets tidigare ställningstagande för att införa ett altruistiskt värdmödraskap i Sverige behöver tydliggöras så att det gäller oavsett familjekonstellation och de tänkta föräldrarnas könsidentitet eller sexuella läggning.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att Centerpartiet i sitt fortsatta arbete för att utveckla familjelagstiftningen utgår från barnets rätt till sina reella föräldrar och vuxnas rätt att fritt få definiera sin familj så länge det bygger på frivillighet och inte särskiljs på grunder av kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

att Centerpartiet verkar för att en utredning snarast tillsätts som definierar vad som utgör en social förälder

att Centerpartiet verkar för att barnens rätt till en fortsatt relation till de sociala föräldrar som är och varit centrala för barnet säkerställs

att sociala föräldrar ska kunna vara del av den obligatoriska medlingen vid beslut om vårdnad, boende och umgänge i de fall vårdnadshavare inte kan enas

att bekräftat sociala föräldrar även ska få del av information från skola, vård och omsorg som gäller barnets skolgång och hälsa.

att Centerpartiet fortsätter att verka för att möjlighet till altruistiskt värdmödraskap införs i Sverige och att den ska gälla oavsett familjekonstellation och de tänkta föräldrarnas könsidentitet eller sexuella läggning

att Sverige godtar underlag, rättsintyg och fastställda domar för föräldra- och vårdnadshavarskap från andra länder som anses ha en god och rättssäker reglering, och att detta görs neutralt i förhållande till föräldrarnas kön eller sexuella läggning.

att lagstiftningen för föräldraskapspresumtion blir helt könsneutral för gifta par

att det ska inte vara möjligt för en födande förälder att upphäva ett vårdnadshavarskap för den andre vårdnadshavaren i de fall där en privat spermiedonation har genomförts utanför svenskt sjukhus.

Motionärens namn: Claes Nyberg, Stockholm, Tomas Selin, Huddinge

Distriktets utlåtande:

Motionen tar upp att Centerpartiet i sitt fortsatta arbete för att utveckla familjelagstiftningen utgår från barnets rätt till sina reella föräldrar och vuxnas rätt att fritt få definiera sin familj så länge det bygger på frivillighet och inte särskiljs på grunder av kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Motionären lyfter ett antal lagförslag för att utveckla familjelagstiftning till att därför omfatta alla familjer. Bl.a. trycker motionären på behovet av en utredning som definierar sociala föräldrar, sociala föräldrars möjlighet att vara förälder för barnets bästa och att lagstiftningen för föräldrapresumtion blir könsneutral för gifta par.

Motionen understryker att lagstiftningen måste på ett bra sätt spegla den verklighet som den är tänkt att reglera. Det grundläggande för en demokrati att i takt med att samhället förändras måste även lagstiftningen förändras för att inte tappa sin trovärdighet och legitimitet. Inte minst är detta viktigt på rättsområden som berör så gott som alla och där rättsreglerna har stor påverkan på människors dagliga liv.

Därför behövs det en familjelagstiftning som tar hänsyn till att familjer ser olika ut, och som ger människor stor frihet att leva det liv som de själva vill.

Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

Att bifalla motionen